

PARAPLEGIK

GLASILO ZVEZE PARAPLEGIKOV SLOVENIJE

Št. 144/marec 2016

ODBOR ZA OBELEŽITEV VELIKEGA DOGODKA

ANDREJA DOLINAR, ČASTNA SLOVENKA LETA

JANA ROŽAJ, DIREKTORICA DOMA PARAPLEGIKOV PACUG

PREHODNI POKAL PONOVRNO GALU JAKIČU

TISKOVINA
POŠTINA PLAČANA PRI POŠTI 1130

ISSN 0351-9163

4 UVODNE BESEDE

- 4 »PRIDITE, POGLEJTE IN PREIZKUSITE«
5 ŠPORT JE VEDNO LAHKO LE PRAVA POT

6 DELO ZVEZE

- 6 DAN, KI BO V ANALIH ZVEZE ZAPISAN Z ZLATIMI ČRKAMI
7 IZVAJALI SMO PET POSEBNIH SOCIALNIH PROGRAMOV
8 LEPO VREME, MORJE IN DOBRA DRUŽBA = PINETA!!!
9 IZPOSODITE SI PRILAGOJENO VOZILO

10 MREŽENJE

- 10 STANOVANJE ZA ZAČASNO BIVANJE IN OSKRBO
11 OSEM LET REDNIH SREČANJ Z ZPS NA ODDELKU
12 INVALIDSKA PARKIRNA MESTA ŠE VEDNO NEUPRAVIČENO ZASEDNA
14 BISTVO NI V ŠTEVILU, TEMVEČ V RAZNOVRSTNOSTI GLEDALCEV

16 STROKOVNO

- 16 OHRANJANJE FUNKCIJE ZGORNJEGA UDA ZA OHRANJANJE NEODVISNOSTI
18 POŠKODBE GLAVE
20 V PRIPRAVI JE PROJEKT ZA PRIDOBITEV ENOTNE EU KARTICE UGODNOSTI

21 V SREDIŠČU

- 21 ANDREJA DOLINAR, ČASTNA SLOVENKA LETA
22 »NISEM ŠE REKLA ZADNJE BESEDE!«
23 MATEJA PINTAR ZAKLJUČILA TEKMOVALNO KARIERO
25 INVALID ŠPORTNIK LETA – 2015
26 ZVEZI ZA ŠPORT INVALIDOV SLOVENIJE – PARAOLIMPIJSKEMU KOMITEJU

27 DELO DRUŠTEV

- 27 IZ DEŽELE CVIČKA
30 GORENJSKE KAPLJICE
34 MORJE, REFOŠK IN PRŠUT
34 CELJSKI GROFI

- 37 KARANTANSKI KNEZI
39 LJUBLJANSKI ZMAJI
43 S PANONSKIH RAVNIC
46 IZ DOLINE SOČE
47 S TOTEGA EKA

51 ŠPORT

- 51 V TRETJEM KOLU PRESENETILA EKIPA CASTELVECCHIO
52 PREHODNI POKAL PONOVRNO GALU JAKIČU
53 MLADI SMUČARSKI UP URESNIČUJE SVOJE CILJE
54 PREHODNI POKAL OSVOJIL ZUPANČIČ
55 PARAOLIMPIJSKE IGRE 2016
56 OTOK LANZAROTE JE PRAVO KOLESARSKO DOŽIVETJE
58 ŠAHOVSKO OBARVANA ŠKOFJA LOKA
58 LUKEŽIČ ODLIČEN V LIGNANU
59 »V ZDRAVILIŠČE LAŠKO ZAHAJAM ŽE VEČ KOT TRIDESET LET«

60 KULTURA

- 60 »FIZIČNA NEMOČ SE NA SLIKI NITI NE OPAZI«

63 DOM PARAPLEGIKOV

- 63 V PACUGU KORENITE SPREMEMBE
65 VELIKA OTVORITEV NASTANITVENEGA DELA
66 POROČILO S TERENA
67 EKIPA IZI JE BILA OB KONCU LETA ZELO AKTIVNA

70 IZ ŽIVLJENJA

- 70 RAZLIČNE OBLIKE OVIRANOSTI NISO OVIRA NA POTI DO ZNANJA IN ZAPOSLOTITVE
71 FANTEK NA INVALIDSKEM VOZIČKU
72 POLET V VETROVNIKU

73 ZAHVALE, OGLASI, V SPOMIN

76 RAZVEDRILO

- 76 ŠPIK
77 KVIZ ZA RAZVEDRILO 33
78 KRIŽANKA

Glasilo Paraplegik izdajajo Zveza paraplegikov Slovenije in njena pokrajinska društva: Društvo paraplegikov ljubljanske pokrajine, Društvo paraplegikov Podravja, Društvo paraplegikov jugozahodne Štajerske, Društvo paraplegikov Gorenjske, Društvo paraplegikov Dolenjske, Bele krajine in Posavja, Društvo paraplegikov Istre in Krasa, Društvo paraplegikov severne Primorske, Društvo paraplegikov Prekmurja in Prlekije in Društvo paraplegikov Koroške
Za Zvezo paraplegikov Slovenije: Dane Kastelic
Glavna in odgovorna urednica: Barbara Slaček
Uredniški odbor: Dani Globokar, dr. med., asistent fiziater, Jože Globokar, Dane Kastelic, mag. Cveto Uršič, Petra Medved, Mirjam Kanalet in Andraž Muljavec
Tajnica uredništva: Darja Kos
Lektorica: dr. Vladka Tucovič
Tisk: Birografika Bori, d. o. o.
Prelom in obdelava slik: Birografika Bori, d. o. o.
Avtor fotografije na naslovnici: Tomaž Demšar

Avtor fotografije na voščilu: Peter Planinšek
Kontakt uredništva: Zveza paraplegikov Slovenije, Štihova 14, 1000 Ljubljana, tel.: 01 43 27 138, fax.: 01 43 27 252
GSM: 051 61 88 03
E-pošta: info@zveza-paraplegikov.si, zveza-paraplegikov@guest.arnes.si
TRR: 0317 0100 1146 571
Poštnina plačana pri pošti 1130.
Naklada: 2000 izvodov
Glasilo izide štirikrat letno.
ISSN 0351-9163

Glasilo je vpisano v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo. Programe in delovanje sofinancirata Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij (FIHO) in Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZEM). Stališča organizacije ne izražajo stališč FIHO in MDDSZEM.

»PRIDITE, POGLEJTE IN PREIZKUSITE«

06 Odbor za obeležitev velikega dogodka

Jože Globokar

Približuje se dogodek, ki bo v analih Zveze paraplegikov Slovenije zapisan z zlatimi črkami. To je 6. maj 2016, ko načrtujemo slovesno odprtje dokončno zgrajenega Doma paraplegikov Pacug.

08 Lepo vreme, morje in dobra družba = Pineta!!!

Žiga Bajde

Dvigalo, ki je bilo vgrajeno v Domu paraplegikov v Pineti, je zadnjih trideset let dokaj dobro služilo. Trideset let je dolga doba, za nas pa je dvigalo najpomembnejši tehnični pripomoček za premagovanje vertikalnih razdalj in nemoteno počitnikovanje. Zaradi dotrajanosti dvigala in izboljšanja kakovosti bivanja v domu smo po sezoni začeli z demontažo starega dvigala in montažo popolnoma novega.

11 Osem let rednih srečanj z zvezo paraplegikov Slovenije na oddelku

Vanja Skok, univ. dipl. socialna delavka, URI Soča

Na Oddelku za rehabilitacijo pacientov z okvaro hrbtenjače URI Soča smo v mesecu januarju 2008 začeli z mesečnimi srečanji s predstavniki Zveze paraplegikov Slovenije in pacienti, ki so na rehabilitaciji. V obdobju osmih let kontinuiranega sodelovanja smo razvili dober model srečanj.

21 Andreja Dolinar, častna slovenka leta

Jože Globokar

V nabito polni športni dvorani v Medvodah so 14. januarja 2016 na Butičnem gala koncertu Nedeljskega za častno Slovenko leta proglasili parapleginjo Andrejo Dolinar iz Društva paraplegikov Gorenjske. Ker Andreja živi v Ljubljani, ji je Mestna občina Ljubljana ob tej priložnosti podelila posebno priznanje – kipec »zmajčka«.

23 Mateja Pintar zaključila tekmovalno kariero

Jože Okoren

Mateja Pintar je dobro desetletje krojila vrh svetovnega namiznega tenisa v svoji kategoriji. Je nadvse uspešna vrhunska športnica, dobitnica dveh paraolimpijskih medalj, zlata maturantka, diplomantka Filozofske fakultete v Ljubljani in dobitnica Prešernove nagrade za izvenštudijske dejavnosti. Zdaj je tik pred zaključkom magistrerja. Vse to je dosegla ob zelo uspešni športni karieri.

52 Prehodni pokal ponovno Galu Jakiču

Jože Globokar

Zveza paraplegikov Slovenije je na smučiščih na Rogli od 26. do 28. januarja 2016 pripravila osmi smučarski kamp. Tradicio-

nalno smučarsko srečanje paraplegikov in tetraplegikov ter študentov prostovoljcev zdravstvene fakultete je podprla Zveza za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite s tem, da je omogočila najem monoskijev avstrijskega proizvajalca Prasherberger. Prehodni pokal je po pričakovanjih ponovno osvojil paraolimpijec Gal Jakič.

63 V Pacugu korenite spremembe

Barbara Slaček, pogovor z Jano Rožaj Nadzorni svet Zveze paraplegikov Slovenije je v septembru 2015 objavil javni razpis za direktorja Doma paraplegikov, d. o. o., oktobra in novembra opravljal razgovore s kandidati, po tehtnem razmisleku pa so se odločili, da na mestu direktorice za polovični delovni čas zaposlijo mag. Jano Rožaj. Kakšne spremembe in novosti je pripravila za prihajajočo sezono, pa preberite v nadaljevanju.

71 Fantek na invalidskem vozičku

Povzeto po: PRIDEM.SI

Po desetletjih grajenja piratskih ladij, dirkalnih avtomobilov, gradov ipd. se je podjetje Lego odločilo izdelati figuro invalidskega vozička. Organizatorji kampanje #ToyLikeMe so ob predstavitvi fantka na invalidskem vozičku povedali: »Iskreno imamo solzne oči.«

OBVESTILO!

Zveza paraplegikov Slovenije številnim članom društev že pošilja obvestila in glasilo Paraplegik po elektronski pošti. V kolikor želite, da pošljamo obvestila in/ali glasilo v elektronski obliki, nam to sporočite na e-naslov: info@zveza-paraplegikov.si.

»PRIDITE, POGLEJTE IN PREIZKUSITE«

Drage članice in člani društev paraplegikov, ta kolumna v prvem izidu Paraplegika leta 2016 je namenjena predvsem vam, saj je pred nami neke vrste prelomno leto za vse nas in našo krovno organizacijo – Zvezo paraplegikov.

V času redakcije bo del društev že izvedlo zборе članov, na katerih boste sprejemali programe dela za letošnje leto, kakor tudi potrjevali poročila za leto 2015. Verjamem, da boste podprli vse dobre in včasih tudi vizionarske usmeritve vodstev in predlagali obilico dejavnosti, s katerimi bi se izboljšala vaša kvaliteta življenja. V večini društev je tako kot na Zvezi tudi volilno leto, zato so že februarja stekla potrebna opravila. To je tudi priložnost, da se zahvalite vodstvu društva, da so pretekli mandat uspešno zastopali vaše interese. Hkrati pa izvolite na čelo društva tiste, ki so izstopali v dobro organizacije, in ne prezrite tistih, ki želijo s svojim realnim entuziazmom in vizijo razvijati smeri, ki bodo med prihajajočimi dogodki tesno povezane z načelnimi usmeritvami vaše organizacije. Zato, drage članice in člani društev, razmišljajte tudi, kaj lahko storite za svojo organizacijo, in ne zavzemajte egoističnega stališča, kaj so vse drugi dolžni storiti za vas. Pozitivno mišljenje in medsebojno sodelovanje v skupno dobro nam bo prineslo ogromno napredka in hkrati zadovoljstva, da smo tudi sami nekaj prispevali k rasti svoje organizacije in posledično tudi samega sebe. Prepričan sem, da je to uspeh za nadaljnji razvoj naših društev in Zveze paraplegikov Slovenije. Zato se ne bojte novih idej, smelih odločitev

in timskega dela, to zagotovo prinaša napredek. Tisti, ki svojega potenciala ne ponudi na razpolago okolici, v kateri je družbeno aktiven, hkrati pa pričakuje samo osebno korist, zagotovo nima obetavne prihodnosti, saj praviloma s svojim hlepenjem prične uničevati sam sebe in počasi obremenjevati svoje najbližje in tudi okolico. Zato, dragi prijatelji, ponosno in pogumno naprej!

Pomlad se nezadržno prebuja, mesec bomo zaključili z velikonočnimi prazniki, ki po starem slovenskem izročilu dajejo novo upanje, mladostno razigranost, nekaj novega, vendar pa izročilo dopušča tudi malo negotovosti. Slednja nas spremlja kot opozorilo, da se ne prepustimo brezbriznosti in smo odgovorni do svojega življenja in dela. In ravno zaradi odgovornosti naših predhodnikov, ki so pred 47 leti strnili vrste in ustanovili društvo paraplegikov Slovenije, bomo na slavnostni skupščini Zveze 15. aprila 2016 obeležili svoj praznik, dan paraplegikov, s tradicionalnimi »Izzivi paraplegije«. Letos bo naša strokovna služba pripravila izhodiščno temo »Prevoz invalidov s prilagojenimi vozili«, kar je naš največji manko ob nastanku invalidnosti, zato tudi naša društva v veliki meri poudarjajo to perečo temo, saj nam je pred leti država ukinila razpis za sofinanciranje tega prepotrebne programa. Upam, da nam bodo

odgovorni na okrogli mizi le nakazali, kako bo tudi država v prihodnje odgovorno pristopila k reševanju te akutne težave. Ob slavnostnem dnevu bomo poleg slavnostne skupščine v Domu paraplegikov pripravili tudi dan odprtih vrat našega Doma paraplegikov. Na to prireditev bomo povabili vse slovenske para- in tetraplegike, saj bo to tudi neke vrste otvoritev nastanitvenega dela, ki je v zaključni fazi gradnje in opremljanja. Članice in člani si bodo lahko neposredno ogledali tudi funkcionalnost novih bivalnih prostorov, spremljajoče infrastrukture in okolice. To bo tudi idealna priložnost, da se članice in člani iz vseh društev tudi srečamo na naši skupni stični točki, kar trenutno je in bo tudi v prihodnje naš Dom paraplegikov. **Zato vas ob tej priložnosti lepo vabim, da se boste povabili na »Dan odprtih vrat« v Domu paraplegikov, 15. aprila 2016, v Pacugu v čim večjem številu odzvali in preživeli dan na slovenski Obali med sebi enakimi.** Hkrati pa bo to naše vseslovensko srečanje tudi predpriprava za slavnostno odprtje celotnega kompleksa Doma paraplegikov, ki bo 6. maja 2016 tudi v soju vidnih predstavnikov našega družbenega in političnega življenja. Ta ceremonial je v celoti v rokah Organizacijskega odbora pod vodstvom člana Upravnega odbora Zveze in izkušene organizatorja dogodkov **Jožeta Okorna** in njegove namestnice mag. **Jane Rožaj**, ki je tudi direktorica Doma.

Namen Organizacijskega odbora je pripraviti vse potrebno za svečano otvoritev našega največjega gospodarskega projekta v zgodovini Zveze paraplegikov Slovenije. S tem bomo slovenski para in tetraplegiki imeli najsodobnejši center za obnovitveno in socialno rehabilitacijo na slovenski Obali in ob Jadranskem morju. Uresničile pa se bodo sanje naših predhodnikov, ki so pričeli z idejo po primernem objektu ob morju in tej ideji so v preteklosti postavili tudi osnovne temelje. Tu imam v mislih vse ustanovne člane s pokojnim **Ivanom Peršakom** na čelu. Zaradi pomembnosti obnovitvene in socialne rehabilitacije naših članov in drugih gibalno oviranih invalidov bo Dom paraplegikov s svojimi storitvami in mirnim okoljem

inkubator idej in dobrega počutja. Kot feniks bo galeb iz domskega logotipa v mesecu maju poletel z novico, sporočilom in povabilom po Evropi: »**Pridite, pogledajte in preizkusite.**«

Zato, drage članice in člani, od 13. maja 2016 imate kot prvi možnost izkoristiti to našo veliko pridobitev in se v letošnjem letu udeležiti obnovitvene rehabilitacije na slovenski Obali v bazenu z morsko vodo, ki jo edini od izvajalcev obnovitvene rehabilitacije zagotavlja le naš Dom paraplegikov Pacug. Vabim vas, da čim prej oddamo prijavnico za termine v Pacugu, kajti možnost je, da že zaradi sedaj izkazane velikega interesa ne pridemo v prvi izbor. Zato ne odlašajte z odločitvijo! Prepričan sem, da se bo že sedaj

znana dobra kvaliteta storitev z novimi boljšimi pogoji še izboljšala.

Spoštovane članice in člani, iskreno vam čestitam ob 7. dnevu slovenskih paraplegikov (16. april). Želim si, da bi bili v okviru društev in Zveze vzor, navdih in opora novo sprejetim članom, ki jih usoda pripelje v naše vrste. Kot tutorji jim postanimo prijatelji in sodelavci pri njihovem premagovanju začetniških težav na poti vključevanja v našo skupno organizacijo in domače okolje, iz katerega so bili iztrgani v času medicinske rehabilitacije.

Vsem, ki praznujete, ob prihajajočih praznikih želim vesele, življenja polne in blagoslovljene velikonočne praznike.

Vaš predsednik Dane

Barbara Slaček | Kolumna urednice

ŠPORT JE VEDNO LAHKO LE PRAVA POT

Pred sedeminštiridesetimi leti, ko so naši predhodniki paraplegiki in tetraplegiki sklenili ustanoviti takratno Sekcijo paraplegikov in tetraplegikov Slovenije, niso niti slutili, da bo ravno šport ostal gonilna sila, ki nas člane zares povezuje.

Jože Globokar, ustanovni član prvotne Sekcije, je nekoč zapisal: »Ste vedeli, da je bil šport prvi motiv našega neformalnega druženja in združevanja? Športni pričetki paraplegikov namreč segajo že v leto 1966, ko je pod vodstvom prof. **Bojana Hrovatina** prva skupina paraplegikov odpotovala na evropske igre paraplegikov na Dunaj.«

To pomeni, da nas je šport združil in da lahko s ponosom rečemo, da nas združuje že pol stoletja!

Ob prebiranju prispevkov, ki sem jih prejela za tokratno številko Paraplegika, nisem mogla mimo dejstva, da smo

lahko ponovno upravičeno ponosni na nekatere naše športnike, ki s svojim entuziazmom, elanom in nemalokdaj tudi trmo, kljub poškodbam, za katere vemo, da so za gibalno ovirano osebo še dodatno breme za zdravje, pa naj gre le za obliko ohranjanja zdravja ali pa za udeleževanje v vrhunskih športnih vodah, kljubujejo številnim skeptikom in dokazujejo, da je šport vedno lahko le prava pot, tudi če si invalid.

Letos se bodo med 7. in 18. sep-

tembrom zgodile paraolimpijske igre v Brazilskem Riu de Janeiru. Nekatere norme so že dosežene in navijamo, da bo tam barve Slovenije zastopalo šest naših članov. Bravo!

Še enkrat čestitamo vsem športnikom za vse odlične in vrhunske rezultate, ki ste jih v petdesetih letih dosegli. Mi vsi pa bomo močno stiskali pesti, da nas boste s svojimi dosežki še naprej razveseljevali. Želimo vam obilo športne sreče in veliko športnih užtkov.

Jože Globokar | Odbor za obeležitev velikega dogodka

DAN, KI BO V ANALIH ZVEZE ZAPISAN Z ZLATIMI ČRKAMI

Približuje se dogodek, ki bo v analih Zveze paraplegikov Slovenije zapisan z zlatimi črkami. To je 6. maj 2016, ko načrtujemo slovesno odprtje dokončno zgrajenega Doma paraplegikov Pacug. Dan, na katerega slovenski paraplegiki in tetraplegiki tako dolgo in nestrpnost čakamo. Dan, ko se bo uresničil dolgoletni cilj in tudi sanje naših predhodnikov, ki so prinesli idejo o primernem objektu ob morju.

Prva seja Organizacijskega odbora (foto Hana Ermenc)

Dela na kompleksu največjega projekta Zveze – doma v Pacugu so se prevesila v zadnjo polovico. Po sprejetem terminskem planu bo glavčina del zaključena 31. marca 2016, nato pa bodo sledila finalna dela z namestitvijo opreme.

Da bi tako pomembnemu dogodku dali pravo vrednoto, je Upravni odbor Zveze imenoval Organizacijski odbor, ki se je 3. februarja že sestel na prvi seji. Predsednik Zveze **Dane Kastelic** je orisal pomen in vlogo odbora in pripomnil, da moramo slovesen dogodek pripraviti na državnem nivoju, kajti malo je invalidskih organizacij, ki bi imele takšno socialno obnovitveno rehabilitacijo, kot jo ima naša Zveza.

V nadaljevanju seje so člani izbrali predsednika in njegovega namestnika. Odbor bo z namestnico mag. **Jano Rožaj**, direktorico doma, vodil **Jože Okoren**, ki ima že kar nekaj tovrstnih izkušenj. Za tem so člani sprejeli nekaj smernic o delu odbora in tudi že posamične zadolžitve. Pred nami je sezona socialne in obnovitvene rehabilitacije, ki jo bomo za številne slovenske paraplegike in tetraplegike izvajali v najsodobnejšem centru na slovenski Obali in ob Jadranskem morju.

»Če boste pozorno poslušali, v tišini, boste slišali glas trenutka, ki vam govori, da je vse v redu in da bo vedno tako.«

Guy Finley

Špela Šušteršič, univ. dipl. socialna delavka | Financiranje delovanja in posebnih socialnih programov Zveze paraplegikov Slovenije v letu 2015

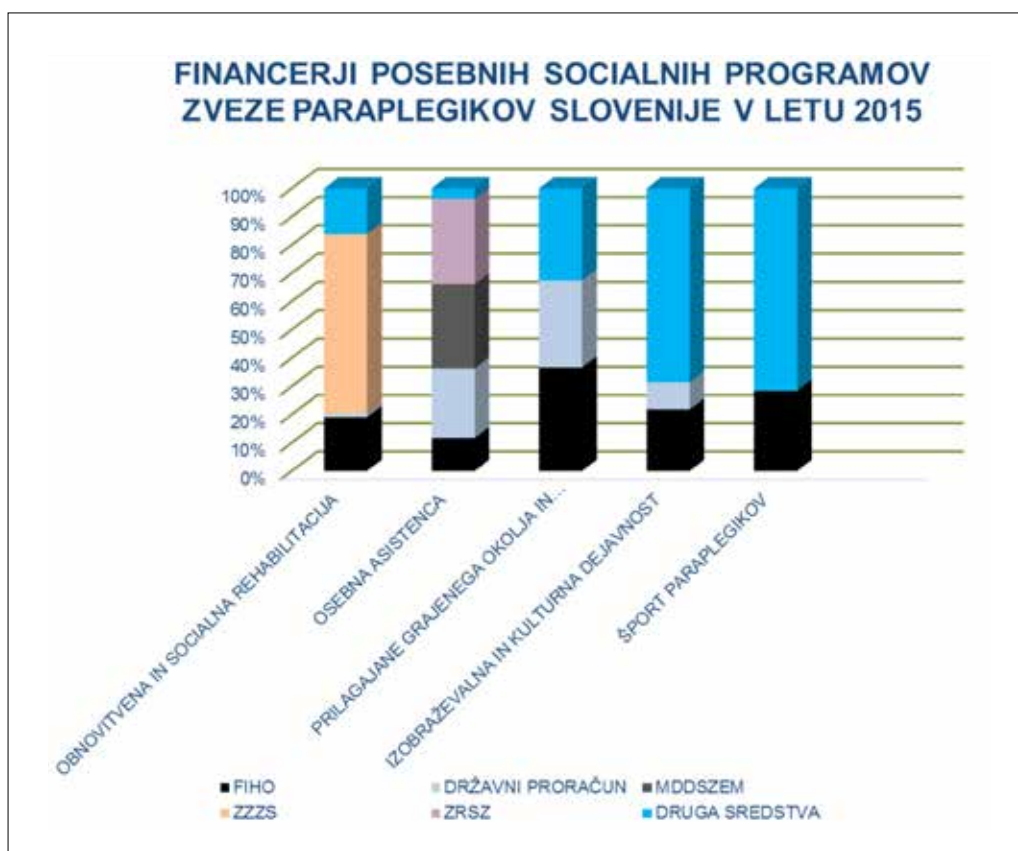
IZVAJALI SMO PET POSEBNIH SOCIALNIH PROGRAMOV

Zveza paraplegikov Slovenije se prijavlja na letne in večletne razpise za financiranje delovanja in posebnih socialnih programov, ki jih prvenstveno izvajamo za člane Zveze. Glavni in stabilni vir financiranja temelji na sredstvih Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij Slovenije (FIHO).

Nato sledijo sredstva Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZ), Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS), sredstva iz

državnega proračuna, Zavoda RS za zaposlovanje (ZRSZ) in druga sredstva. V lanskem letu smo na podlagi razpisov, donacij, participacij članov in individualnih sklepanj pogodb za delovanje in

izvajanje posebnih socialnih programov razpolagali z 1.781.957,67 eur.

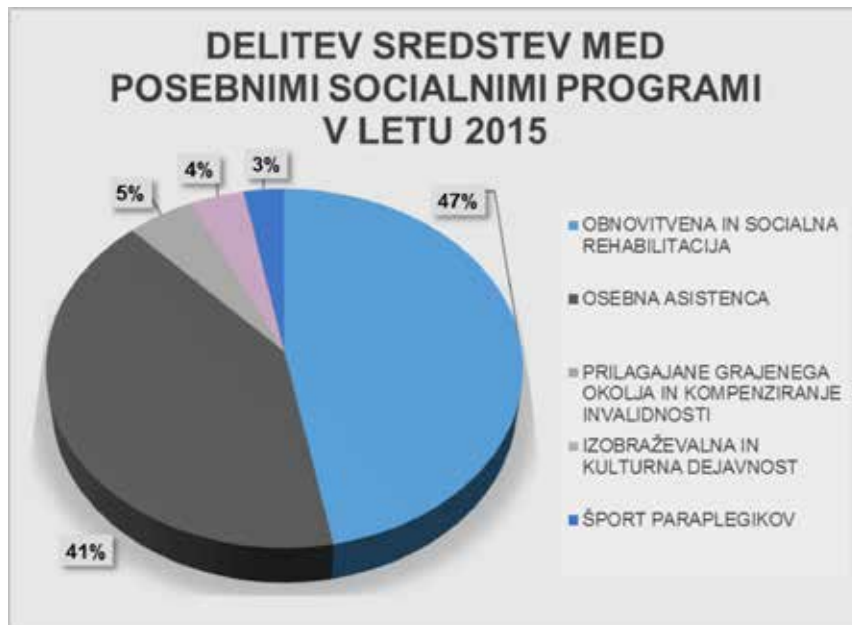

O. P.: Državni proračun: občine, JPI in druga sredstva: lastna sredstva, donacije, sponzorji, drugo.

Izvajali smo pet posebnih socialnih programov, prilagajanje grajenega okolja in kompenziranje invalidnosti, izobraževanje in kulturna dejavnost, šport paraplegikov, obnovitvena in socialna rehabilitacija ter osebna asistenca.

Obnovitvena in socialna rehabilitacija ter osebna asistenca sta programa, ki sta v preteklem letu prejela s strani MDDSZ in ZZZS v primerjavi z drugimi programi in sofinancerji največ sredstev. V sklopu skupinske obnovitvene rehabilitacije zagotavljamo s sredstvi ZZZS nastanitve in terapije našim članom in ostalim paraplegikom in tetraplegikom na štirinajst- in sedemnajst-dnevni rehabilitaciji v zdraviliščih po Sloveniji in Domu paraplegikov Pacug.

S programom osebna asistenca zagotavljamo samostojno življenje v domačem okolju vsem, ki tega sami

ne zmorejo. Zato smo večino prejetih sredstev v tem programu namenili kadrovskim stroškom, saj je bilo v pre-

teklem letu v programu redno zaposlenih 61 različnih oseb, ki so nudile fizično pomoč članom na domu.

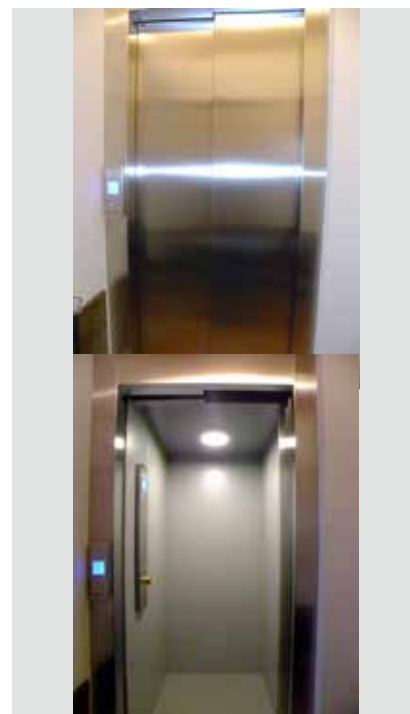
Žiga Bajde | Dom v Pineti

LEPO VREME, MORJE IN DOBRA DRUŽBA = PINETA!!!

Kmalu se bo letošnja zelo topla zima prelevila v pomlad in na koncu pomladi je že čas za našo zimzeleno Pineto. Upajmo, da bo visokim zimskim temperaturam sledilo tudi toplo poletje, tako da nas ne bo zeblo. Lansko leto je bilo vreme vso sezono lepo in na trenutke tudi kar malo prevroče. Deževnih dni pa je bilo malo, ravno toliko, da so hladili prevroče poletje. Želim si, da bi letošnja sezona bila podobna lanski, saj sem v lanski videl veliko srečnih obrazov.

Kot vsako leto sem se tudi v letošnjem letu trudil, da našo staro hišo malo prenovimo, tako da smo po sezoni začeli z demontažo

starega dotrajanega dvigala in montažo popolnoma novega. Kot veste, je bilo dvigalo že zelo staro in je odslužilo svojemu namenu, zato ga je moralo

Zunanost in notranost novega dvigala (foto Žiga Bajde)

nadomestiti novo, moderno dvigalo. S pridobitvijo novega dvigala je pot iz pritličja v nadstropje varnejša in zanesljivejša. Nekaj naših članov ni želelo uporabljati starega dvigala zaradi nezanesljivosti, z letošnjim letom je ta skrb odveč. Vem pa, da je še kar nekaj stvari, ki bi jih člani radi spremenili. V lanskem letu sem dobil kar nekaj predlogov in

vsi, ki boste tudi letos letovali v Pineti, ste dobrodošli s predlogi, kako izboljšati in s tem še polepšati letovanje, mi pa jih bomo v okviru naših finančnih sposobnosti poizkušali uresničiti.

V mesecu marcu ste prejeli tudi razpis za leto 2016, v katerem smo vas seznanili s termini in ostalimi pomembnimi stvarmi. Zato, če še niste, čim prej v

roke vzemite pisalo in izpolnite prijavnico, saj je za naš nostalgichen dom v Pineti zanimanje zelo veliko.

Upam, da bo sezona polna sončnih žarkov, ki vam bodo risali nasmeške na obrazih.

Se vidimo v Pineti!

Barbara Slaček | Opravljanje voznškega izpita

IZPOSODITE SI PRILAGOJENO VOZILO

Ena izmed pomembnejših stvari po končani medicinski rehabilitaciji je socialna rehabilitacija, vključitev v normalne življenjske tokove in s tem tudi opravljanje voznškega izpita ter prilagoditev avtomobila na ročno upravljanje.

Vsi tisti, ki ste imeli voznški izpit opravljen in ste vozili avtomobil pred poškodbo, lahko v času rehabilitacije ali tudi kasneje na Inštitutu za rehabilitacijo, z napotnico specialista fiziatra, v laboratoriju za opravljanje voznškega izpita opravite pregled in pridobite potrdilo oz. ustrezno mnenje o usposobljenosti za vožnjo prilagojenega vozila. Če pa voznškega izpita še nimate in bi ga želeli opravljati, je postopek podoben. Z napotnico splošnega zdravnika se naročite na pregled pri specialistu fiziatru na URI Soča, ki vas napoti v laboratorij za opravljanje voznškega izpita. Tako pridobite ustrezno mnenje. Pomembno je poudariti, da je postopek pridobitve zdravniškega mnenja brezplačen.

Teoretični del izpita lahko opravljate v katerikoli avtošoli v Sloveniji. Za praktični del voznškega izpita pa smo poskrbeli na Zvezi paraplegikov Slovenije. V ta namen vam v izposojajo nudimo vozilo Škoda Roomster comfort 1,6,

Škoda Roomster vam je na voljo za opravljanje voznškega izpita. (Foto arhiv Zveze)

Z vgrajenimi komandami za ročno upravljanje (foto arhiv Zveze)

ki je osebno vozilo s šeststopenjskim avtomatskim menjalnikom. V vozilo so vgrajene komande za ročno upravljanje zavore in plina, ki imajo ustrezno mnenje Inštituta za rehabilitacijo in A-test oz. potrjeno homologacijo.

Vozilo si lahko, po predhodni rezervaciji, sposodite pri Zvezi paraplegikov Slovenije na tel. št.: 01/43-27-138 ali e-naslovu: info@zveza-paraplegikov.si, za čas opravljanja voznškega izpita. Tako boste lahko izpit opravljali v do-

mačem kraju pri avtošoli, ki si jo boste sami izbrali.

Z veseljem povemo, da je s Škodo Roomster voznški izpit opravilo že deset novih voznikov, nemalo pa je tistih članov, ki so jo izkoristili kot nadomestno vozilo zaradi prodaje ali karambola svojega vozila.

Pa uspešno opravljanje voznškega izpita in varno vožnjo vam želimo!

Špela Šušteršič, univ. dipl. socialna delavka, Strokovna vodja programa OA | Prehodno stanovanje s 24-urno oskrbo

STANOVANJE ZA ZAČASNO BIVANJE IN OSKRBO

Zveza paraplegikov Slovenije je v mesecu marcu v sodelovanju z Inštitutom za rehabilitacijo Soča odprla vrata prehodnega stanovanja na Štihovi ulici 24 v Ljubljani, kjer nudi članom, ki začasno bivajo v njem, tudi 24-urno osebno asistenco.

Zveza ima v najemu šest stanovanj, ki so last Javnega stanovanjskega sklada Mestne občine Ljubljana. Eno od teh šestih stanovanj je Zveza v letu 2015 namenila za institucionalno varstvo posebnih skupin odraslega prebivalstva, ki potrebujejo 24-urno osebno asistenco. Omenjeno stanovanje smo poimenovali **PREHODNO STANOVANJE**, saj omogoča članom začasno bivanje in oskrbo vse do trenutka, ko član ne bo imel več stanovanjskega problema.

Prehodno stanovanje se nahaja v Ljubljani za Bežigradom, na Štihovi ulici in je veliko 68 m². Stanovanje zajema kuhinjo z dnevnim prostorom, kopalnico, teraso in dve sobi. V stanovanje bomo lahko začasno naselili do tri člane. V stanovanju bo stalno prisotna ena

oseba – osebni asistent, ki bo članom pomagal pri vseh življenjsko pomembnih opravilih.

Članom bodo osebni asistenti nudili priučeno laično osnovno in socialno oskrbo. To pomeni, da se bo izvajala osebna nega, gospodinjska pomoč, spremstvo, varstvo in pomoč pri ohranjanju socialnih stikov ter varovanje zdravja v smislu, da bo stalna prisotnost zagotovljena v primeru vzpostavitve kontakta z zdravstvenimi institucijami, ko bo član potreboval nujno zdravstveno pomoč.

Upravičenci do nastanitve v prehodnem stanovanju bodo tisti, ki ne bodo imeli urejenega stanovanjskega statusa ali pomoči druge osebe v domačem okolju ob odhodu iz Univerzitetnega inštituta za rehabilitacijo URI

SOČA. Z vsemi upravičenci – bodočimi člani bo prvi razgovor za vključitev v prehodno stanovanje opravila socialna delavka na URI SOČA, univ. dipl. socialna delavka **Vanja Skok**, in sicer v času, ko bodo člani na URI SOČA pripravljali na odpust. Gospa Skok bo v nadaljevanju vzpostavila kontakt s strokovno službo Zveze paraplegikov Slovenije, ki bo skupaj z njo pripravila individualni načrt nastanitve in potreb ter morebitnega izobraževanja osebnih asistentov, ki bodo nudili osebno asistenco. Od nastanitve dalje bomo aktivno evalvirali izvajanje storitev programa in osveščali pristojne institucije, da se sistemsko uredi nastanitev za vse člane, ki so mlajši od 65 let in nimajo urejenega nastanitvenega statusa.

Prostorna in dostopna kuhinja (foto Špela Šušteršič)

Tudi v kopalnici je dovolj prostora za nemoteno gibanje (foto Špela Šušteršič)

Vanja Skok, univ. dipl. socialna delavka, višja svetovalka, Socialna delavka na Oddelku za rehabilitacijo pacientov z okvaro hrbtenjače | Info točka

OSEM LET REDNIH SREČANJ Z ZPS NA ODDELKU

Na Oddelku za rehabilitacijo pacientov z okvaro hrbtenjače URI-Soča smo v mesecu januarju 2008 začeli z mesečnimi srečanji s predstavniki Zveze paraplegikov Slovenije (v nadaljevanju Zveza) in pacienti, ki so na rehabilitaciji. V obdobju osmih let kontinuiranega sodelovanja smo razvili dober model srečanj.

Srečanja potekajo v obliki interaktivnih delavnic in so pomemben del socialne obravnave v okviru rehabilitacijskega programa. V okvir socialne obravnave sodi tudi seznanitev pacientov z različnimi možnostmi in viri pomoči v okolju po zaključeni rehabilitaciji.

Pacienti na srečanju spoznajo predstavnike Zveze, saj jim predsednik Zveze **Dane Kastelic** predstavi raznolike dejavnosti in socialne programe, ki jih izvaja Zveza. Njihova strokovna delavka, socialna delavka **Špela Šušteršič**, nazorno predstavi program osebne asistence.

Pacienti pridobijo tudi informacije o delovanju lokalnih društev. Že od vsega začetka na srečanjih sodeluje tudi predstavnik Društva paraplegikov ljubljanske pokrajine. To je sedaj **Mojca Burger**. Naj na tem mestu še dodam, da imamo z Društvom paraplegikov ljubljanske pokrajine tudi posebno obliko sodelovanja, »Pogovor ob kavi«. Gre za individualiziran pristop pri načrtovanju pomoči ob odpustu za posameznega pacienta, ki živi na območju Ljubljane.

Na posamezno srečanje sem, poleg pacientov, vabila tudi člane Zveze, ki so že zaključili rehabilitacijo. S tem je zagotovljena možnost neposrednega

Osem let srečanj ekipe Zveze s pacienti na rehabilitaciji na URI Soča (foto Petra Grabner)

kontakta in medsebojnega pogovora o življenjskih vprašanjih, ki so posledica spremembe v sposobnosti gibanja in občutenja zaradi okvare hrbtenjače.

Pomembno je, da člani Zveze posredujejo svoje življenjske izkušnje pacientom, ki so na oddelku. Zato ima izjemno pomembno vlogo v tem segmentu tudi predsednik Zveze, Dane Kastelic.

V osemletnem obdobju smo na naših srečanjih spoznali različne sponzorje, slikarje z usti, urednika spletnih strani Zveze, urednico glasila Paraple-

gik, svojo življenjsko izkušnjo nam je predstavil tudi dolgoletni član Zveze, ki ima psa pomočnika – pokazala sta nam spretnosti in veščine njegovega kosmatinca. Tovrstne izjemne zgodbe imajo močna in spodbudna sporočila.

Pred tremi leti se je mojemu povabilu za sodelovanje na srečanju prijazno odzval **dr. Daniel Globokar**, ki je zdravnik v URI Soča, obenem pa je v vlogi pooblaščenega zdravnika Zveze kot reprezentativne nevladne organizacije za področje paraplegije in tetraplegije v Sloveniji. Pacienti imajo

na srečanju možnost neposredno slišati vse pomembne informacije o možnostih in poteku včlanitve: **zdravnik specialist fizikalne medicine in rehabilitacije ugotavlja, po pregledu medicinske dokumentacije pacienta, ali so izpolnjeni strokovni kriteriji za sprejem v Zvezo. Ugotoviti in potrditi je potrebno, da obstaja dokazano obolenje ali poškodba na nivoju hrbtenjače za posamičen primer.**

Dr. Globokar pravi, da je pri dosedanjem delu večina primerov strokovno upravičenih za sprejem v to organizacijo. Za redke primere pacientov, ki po strokovnih izhodiščih ne ustrezajo

sprejemu v Zvezo, skupaj s posameznim pacientom poišče in predlaga včlanitev v ustrezno združenje. Dr. Globokar poudarja, da pri tem zdravnikovem delu nedvomno pomaga spoštljiv in empatičen odnos do posameznika, po potrebi pa tudi poglobljen pogovor o razlogih, zakaj posameznik ne more biti polnopraven član Zveze.

Po mnenju dr. Globokarja so srečanja dobrodošla tudi iz razloga, ker imajo pacienti na srečanju možnost sproščenega pogovora z zdravnikom, ki ni vpet v redno klinično delo na oddelku za rehabilitacijo. Včasih k temu pomaga tudi kakšen praktični vidik ali izkušnja zdravnika, ki ima v svoji najožji

družini izkušnjo življenja očeta s tetraplegijo po poškodbi. Njegov oče, **Jože Globokar**, sedaj urednik spletnih strani Zveze, se je namreč poškodoval tik pred njegovim rojstvom leta 1968.

Srečanja pacientov s predstavniki Zveze potekajo ob četrtek, načeloma mesečno, zadnji četrtek v mesecu, ob 13.30 v jedilnici/dnevnom prostoru na oddelku.

Vendar smo pri realizaciji srečanj kar najbolj fleksibilni in upoštevamo tudi specifične zdravstvene okoliščine. Ker so na rehabilitaciji na oddelku tudi pacienti z bolnišničnimi okužbami, imamo srečanja z njimi posebej. S srečanji na oddelku v letu 2016 nadaljujemo.

Nova generacija SLS | Rezervirano za rumeno v Ljubljani

INVALIDSKA PARKIRNA MESTA ŠE VEDNO NEUPRAVIČENO ZASEDENA

Rezervirano za rumeno je tradicionalna akcija Zveze paraplegikov Slovenije in Nove generacije SLS (NG SLS), s katero želimo ozavestiti ljudi, da so parkirna mesta, označena z rumeno barvo, namenjena zgolj invalidom. Še vedno se namreč prepogosto dogaja, da na mestih, rezerviranih za invalide, parkirajo tudi drugi.

Tudi lani smo v sklopu akcije Rezervirano za rumeno izvedli akcijo v centru Ljubljane, na Vodnikovem trgu. Konec novembra 2015 so člani Društva paraplegikov ljubljanske pokrajine in Nove generacije SLS medijem, ki so se udeležili predstavitev, podali nekaj informacij o akciji, ki jo izvajajo že od leta 2009. O težavah, s katerimi se soočajo invalidi, pa sta spregovorila člana DP Ljubljana **Slavko Kranjc** in **Bojan Lukežič**. Nato smo se odpravili na ulice, kjer smo z

Redarji bi lahko naredili več reda v vseh slovenskih mestih (foto arhiv NG SLS)

deljenjem letakov predstavili problematiko mimoidočim. Ustavili smo se tudi pri avtomobilu mestnega redarstva, jim izročili letak in izmenjali mnenja o parkiranju na prostorih za invalide. Predstavnika mestnega redarstva sta potrdila, da je pomanjkanje parkirnih mest za invalide velika težava. Izpostavila sta: »Invalidi imajo pravico parkiranja ob tržnici, vendar morajo imeti parkirno uro, saj jim je namenjen brezplačen parkirni prostor za dve uri, seveda z veljavno invalidsko izkaznico na vidnem mestu.«

Podpredsednik NG SLS **Daniel Valentine** je povedal, da bi morali biti ljudje hvaležni za svoje zdravje in da lahko po parkiranju naredimo nekoliko korakov več do svojega cilja. Parkirna mesta za invalide so jasno označena z vidno rumeno barvo in mednarodnim simbolom. Valentine je izrazil upanje, da bosta policija in mestno redarstvo v prihodnje bolj nadzirala nepravilno parkiranje na teh mestih, kot je predpisano v 52. členu Zakona o varnosti v cestnem prometu, saj ima vsaj 10 % voznikov status invalida, širše parkirno mesto pa je namenjeno lažjemu dostopu in manevriranju z vozičkom.

Koordinator akcije **Sašo Krabonja** je poudaril, da bi bilo treba začeti mlade bolj poglobljeno izobraževati o širšem pomenu invalidskih parkirnih mest že v avtošolah.

Svoje izkušnje z neupravičeno zasedenostjo parkirnih mest za invalide je s prisotnimi delil tudi Bojan Lukežič. Veliko težavo invalidom predstavlja tudi, ko na običajnem parkirnem mestu drugi vozniki parkirajo preblizu, in tako invalidu onemogočijo ponoven vstop v njegov avtomobil, ker je za manevriranje z invalidskim vozičkom potrebnega več prostora. Lukežič je poudaril, da invalidi želijo in potrebujejo urejena parkirna mesta, ki bi jim nudila varen vstop v avtomobil in izstop iz njega.

V nadaljevanju je svoj pogled predstavil še član DP Ljubljana Slavko Kranjc, ki se mu zdi zelo prijetno, da so parkirni prostori za invalide blizu vhodov, saj to ob različnih vremenskih razmerah pomeni lažji dostop do trgovin, poslovalnic itd. Tudi on je izpostavil, da se ljudje še vedno premalo ozirajo na pravila in neuvidevno zasedejo parkirno mesto, namenjeno drugim. Strinjal se je, da se situacija izboljšuje. V tujini so probleme glede parkiranja rešili z višjimi kaznimi in ozaveščanjem ljudi.

Dodal je še, da parkirnih prostorov ni nikoli preveč, tudi v plačljivih parkirnih hišah ne.

Na koncu je koordinator akcije Sašo Krabonja povedal, da so že sedaj vidni tudi bolj dolgoročni učinki akcije. Prepričan je, da bo širitev akcije Rezervirano za rumeno v več krajeh po Sloveniji in nadaljnje ozaveščanje družbe prineslo tudi nove, še boljše rezultate.

Več objav o naši akciji najdete na Facebooku Rezervirano za rumeno, kjer lahko vsakdo deli svoje izkušnje in ideje.

Osvেščanje mimoidočih o zasedenosti invalidskih parkirnih mest (foto arhiv NG SLS)

Na invalidski parkirni prostor ne parkiram ker:

- je posebej označen z rumeno barvo, jaz pa nisem barvno slep**
- ker rumene prečne crte ob označenem delu parkirišča niso sprehajališče, ampak prostor za manevriranje z invalidskim vozičkom**
- ker živijo med nami tudi sohržavljeni, ki uporabljajo inv. voziček in vozijo osebne avtomobile**
- ker ima v Sloveniji najmanj 10 odstotkov prebivalstva status invalida**
- ker sem še poskocen in tudi zdravo je narediti nekaj korakov več**
- ker sem zadovoljen, da sem zdrav in lahko hodim**

SLOVENSKA PARAPLEGIČNA ZVEZA

In nenazadnje, ker je tako določeno z zakonom.

Branko Ravnak, PK Slovenske Konjice | 8. mednarodni festival podvodnega filma in fotografije »Sprehodi pod morjem«

BISTVO NI V ŠTEVILU, TEMVEČ V RAZNOVRSTNOSTI GLEDALCEV

Zadnji vikend v januarju je bil 8. mednarodni festival podvodnega filma in fotografije »Sprehodi pod morjem«. Vsi tisti, ki zgodbo poznate bolj podrobno, veste, da je festival pričel svojo pot pred 13 leti kot del simpozija »Potapljanje za ljudi s posebnimi potrebami«. Razlog, da to omenjam v uvodu, je, da rdeča nit potapljanja invalidov (ljudi s posebnimi potrebami, vozičkarjev, manj zmožnih ali drugače poimenovanih oseb, ki za premikanje po kopnem uporabljajo različne pripomočke, le pod vodo so enaki vsem tistim, ki jih že desetletja kličejo »ta zdravi«), ostaja vsa leta. Drugače ni bilo niti med 28. in 30. januarjem 2016.

»Sprehodi pod morjem« so v svoji osmi izdaji dokončno dobili svojo podobo in vsebine so našle svoje mesto v treh festivalskih dneh, ki so namenjeni vsem ljudem in ne samo tistim, ki so bolj ali manj navezani na podvodje.

Četrtekova otvoritvena slovesnost je s projekcijami za učence in dijake tokrat bila v Zrečah, tam, kjer se je pričel tudi prvi simpozij, hkrati pa so zaprte projekcije bile še v Slovenski Bistrici, Laporju, Tinju, Šmartnem na Pohorju, na Pragerskem in seveda v Slovenskih Konjicah, kjer je festival našel svoj novi dom in krušne starše. Udeležencev

četrtekovih in petkovih dopoldanskih predstav je bilo krepko preko tisoč, a bistvo ni v številu, temveč v raznovrstnosti gledalcev. Množico je sestavljala skupina učencev, dijakov, otrok s posebnimi potrebami, invalidov in starostnikov, ki so tokrat lahko prvič spoznali tudi nekatere izmed avtorjev. Na otvoritveni projekciji se je zbranim predstavila Američanka s slovenskimi koreninami **Becky Kagan Schott**, večkratna prejemnica nagrade emmy (televizijski oskar) in ena najobetavnejših podvodnih snemalk današnjega in jutrišnjega dne. Učenci OŠ Pohorskega odreda Slovenska Bistrica pa so se dru-

žili z dvema izjemnima raziskovalcema globokomorskih razbitin, Angležem **Leighom Bishopom** in Fincem **Karijem Hyttinenom**, kar je še dodatno podžgalo otroško domišljijo.

Petkov večer z otvoritvijo fotografske razstave in finalnega izbora otroških likovnih del se je preselil v veliko dvorano Kulturnega doma Slovenske Konjice. Tam smo v uvodu ob filmski podlagi, ki je opisovala neverjetno inštalacijo fotografije izjemnega fotografa **Andreas Frankeja**, doživeli zelo posebno zgodbo, ki jo je avstrijskemu umetniku pomagalo dokončati morje. To zelo posebno zgodbo je nadaljeval

Inštalacija fotografije Andreas Franke (foto Jan Godec)

Od leve Herbert Nitsch, Alenka Fidler, Kari Hyttinen, Leigh Bishop, Becky Kagan Schott, Andreas Franke in Neven Lukas (foto Jan Godec)

Vito Bejat Kranjc na violini (foto Peter Planinšek)

akordeonist **Janez Dovč** s svojimi gosti (**Goran Krmac**, **Nino Mureškič**), med katerimi je bil svojevrstno presenečenje 7-letni **Vito Bejat Kranjc**, ki je ob velikih glasbenikih z ramo ob rami izvedel čudoviti nastop, ki ni nikogar pustil ravnodušnega.

Sobota, ki je bila pred mnogimi leti rezervirana le za simpozij »Potapljanje AST« (apneja, SCUBA in tehnično potapljanje), je dobila novo podobo. Začela se je s sklopom odprtih projekcij filmov, ki jih ni bilo mogoče videti v »Grand Prix večeru«, nadaljevala pa s predavanji o potapljanju na vdih, rekreativnem in tehničnem potapljanju, ki smo jih poimenovali »Diving AST Talks«. Gre za izjemne zgodbe vabljenih gostov festivala, ki strokovne teme predstavijo na zelo poljuden način.

Prvi je na oder vstopil Kari Hyttinen s 3D-fotogrametrijo in pokazal, da lahko vse tisto, kar leži pod vodno gladino, z računalnikom prinesemo na površino in po mili volji obračamo v vse mogoče smeri ter tako vidimo to, česar pod vodo ne moremo videti naenkrat. Govoril je o razbitinah Baltskega morja, ki so jih s svojimi očmi lani julija videli tudi trije slovenski invalidni potapljači.

Leigh Bishop, prvi Zemljan, ki je fotografiral na globinah več kot sto

metrov, udeleženec ekspedicije NOAA na Titanik (v ekipi z **Jamesom Cameronom**) in član ekspedicije na Britannik (sestrsko ladjo Titanika), je z obal zahodne Afrike prinesel zgodbo o izginuli ladji. Mednarodna ekipa je nizozemsko trgovsko ladjo, polno dragocenosti, raziskovala v času izbruha ebrole, kar je zgodbo še dodatno začinilo.

Tretji izmed velike četverice, **Herbert Nitsch**, lastnik triintridesetih svetovnih rekordov v potapljanju na vdih, je bil tista rdeča nit, o kateri sem govoril v uvodu. Herbert Nitsch je namreč po potopu na 253 metrov, kar je največja globina, ki jo je dosegel človek pri potapljanju na vdih v kategoriji »no limits«, z eno nogo zakorakal v »večna lovišča«, z drugo nogo pa v invalidski voziček. Z ogromno sreče, veliko discipline in odrekanjem se je postavil na obe nogi in zbranim povedal zgodbo o vrnitvi iz brezna, v katerega ga je potegnilo lovljenje meja svojih lastnih sposobnosti. Zgodba Avstrijca Herberta Nitscha je zgodba vseh nas, le da jo vsak od nas opisuje na malo drugačen način.

Sklop izjemnih predavanj je končala mlada Američanka Becky Kagan Schott, ki se je vtisnila ljudem v spomin po izjavi, da potapljanje obožuje, vendar zanj ni pripravljena umreti. Z

izjemnimi posnetki potapljanja pod ledom, v jamah in z morskimi levi je končala prvi »Diving AST Talks«, za katerega upamo, da bo v prihodnosti prinesel še več podobnih izjemnih zgodb iz sveta potapljanja.

Sklepni večer, ki mu vedno manj ustreza ime »Grand Prix«, saj je bolj »Velika veselica«, ki v dveh sklopih v nabito polni dvorani pričara izjemna filmska potovanja pod morsko gladino, ki šele pričenjajo svojo pot po svetovnih festivalih, se je pričel ob 18. uri. Za zabavo so skrbeli odlični moderatorji nacionalnega radia in televizije, **Luka Bregar**, **Katarina Golob** in **Boštjan Veselič**, ki so se pridružili majhni skupini organizatorjev, ki še kar verjame, da se na pol zastonj brez velikih sponzorjev za dobre in preproste ljudi spleča organizirati »Veselico«.

Festival bi po socialističnih standardih lahko končal osemletko in odšel na počitnice, v jeseni pa bi ga čakala srednja šola – novo okolje, novi sošolci in novi koraki na poti k odrasčanju. Vsi vemo, da se je včasih v socializmu, danes pa v turbokapitalizmu po osnovni šoli treba odločiti o svoji prihodnosti. Tako se morajo odločiti tudi »Sprehodi pod morjem«, ki so odrasli v čudovitega učenca, ki pa mu, da postane dober dijak, še ogromno manjka. Zelo lahko se zgodi, da bo »ta učenec« delo poiskal v tujini in bo od vsega skupaj ostal le prijeten spomin na idejo, ki je mnogi ne želijo za svojo. Med tistimi, ki mednje ne štejejo, je vsekakor Zveza paraplegikov Slovenije, ki še od časa železnega Ivana pa vse do danes, ko jo vodi demokratični Dane, festivalu vedno priskoči na pomoč, za kar se ji iskreno zahvaljujemo. Zahvaljujemo se tudi vsem preprostim ljudem, ki vsako leto pomagajo po svojih najboljših močeh, ne zahvaljujemo pa se tistim, ki imajo polna usta kulture, polne žepe denarja in nobene ideje o tem, kam bi z njim.

OHRANJANJE FUNKCIJE ZGORNJEGA UDA ZA OHRANJANJE NEODVISNOSTI

Okvara hrbtenjače v vratnem delu se kaže kot tetraplegija z delno ali popolno izgubo motorike in/ali sensorike ter posledično funkcije zgornjih udov. Funkcija zgornjih udov je pomembna pri izvajanju osnovnih dnevnih aktivnosti, kot so hranjenje, oblačenje in osebna higiena. Tudi mobilnost, kot je presedanje s površine na površino ter menjavanje položajev na vozičku, spreminjanje položajev v postelji, hojo z berglami ter vožnja z vozičkom izvajamo z uporabo rok. Izredno pomembno je tudi zaznavanje z rokami in uporaba rok pri izražanju in čustvovanju ter v odnosu z drugimi ljudmi.

Pri obravnavi pacienta z okvaro hrbtenjače delovni terapevti uporabljamo celostni, k pacientu usmerjen pristop, kjer upoštevamo njegove potrebe, želje in vsakodnevne življenjske navade. Za načrtovanje in izvedbo obravnave je pomembno, da poznamo tako posameznikove osebne dejavnike kot značilnosti bivalnega in širšega okolja. Gibalne ovire oseb z okvaro hrbtenjače, večkrat združene še z arhitekturnimi ovirami v okolju, zmanjšujejo posameznikovo samostojnost in močno otežijo njegovo vključevanje v običajne vsakodnevne aktivnosti.

FUNKCIJA ZGORNJIH UDOV V ZGODNJEM OBDOBJU PO OKVARI HRBTENJAČE

Ohranjanje funkcije zgornjega uda pri osebi z okvaro vratne hrbtenjače je pomembno za ohranjanje neodvisnosti. Zato že v začetni fazi nege in rehabilitacije skrbimo za preprečevanje nastanka poškodb zgornjega uda. Cilj zgodnje rehabilitacije je vzdrževanje obsega gibljivosti sklepov, izboljšanje mišične moči v mišičnih skupinah nad nivojem okvare hrbtenjače, zmanjševanje povišanega mišičnega tonusa ter

preprečevanje sekundarnih zapletov. S tem zagotovimo kar največjo stopnjo samostojnosti pri izvajanju dnevnih aktivnosti, transferjih in mobilnosti.

Osebe z okvaro hrbtenjače so prisiljene v uporabo zgornjega uda pri aktivnostih, ki zahtevajo prenašanje teže telesa; to so različni transferji (na voziček, na posteljo, v avtomobil, na WC idr.), premikanje z vozičkom ter aktivnosti vsakodnevnega življenja, kjer se obremenjuje del telesa, ki ni oblikovan primarno za takšna obremenjevanja. Ponavljajoči se gibi in neprestana uporaba rok za prenašanje teže telesa, kot so poganjanje vozička, transferji, razbremenjevanje sedežnih pritiskov ter doseganje s sedečega položaja v vozičku v neprilagojenem okolju, povzročajo velik pritisk na kosti, sklepe in mehka tkiva ramenskega sklepa. To povzroča veliko tveganje za obrabo ter posledično poškodbo struktur zgornjega uda.

MOŽNOSTI PRILAGODITEV IN OPREME S PRIPOMOČKI ZA ROKO

Izdelava ortoz za osebe z okvaro hrbtenjače je del delovnoterapevtske obravnave za preprečevanje kontraktur* in zaščito sklepov že v akutni

fazi. Terapevtski cilj izdelave ortoze je imobilizacija, zaščita in podpora sklepom roke in zapestja, preprečevanje sklepnih deformacij, preprečevanje in zmanjševanje skrajšav mehkih tkiv in kontraktur, preprečevanje preraztegnitve mehkih tkiv, podpora oslabelem mišicam, izboljšanje funkcije ter lajšanje bolečin. Najpogostejše ortoze za roko za osebe s tetraplegijo so statične položajske opornice, ortoze za zapestje ter kratka opornica za roko, uporablja pa se tudi ekstenzijska ortoza za komolec.

Pripomoček za pobiranje (foto Kaiserkraft.si)

Pripomočki so lahko:

- serijsko izdelani: pripomočki za pobiranje, za obuvanje nogavic, rokavice za poganjanje vozička, gumirani pogonski obroči, deska za presedanje, stol za kopalno kad, deska za kopalno kad, kopalnično dvigalo, stol za tuš, povišica za toaletno školjko, toaletni stol/voziček, pripomočki za zapenjanje gumbov, gospodinjski pripomočki (kuhalnice, jedilni pribor idr.);

Pripomoček za hranjenje
(foto arhiv URI-Soča)

Kopalnično dvigalo (foto IZI)

- prilagojeni pripomočki: drobni ortotski pripomočki – polizdelki, ki se dajo individualno prilagajati, idr.;

- individualno izdelani drobni ortotski pripomočki (DOP) so izdelani v delovni terapiji, razdelimo pa jih na različna področja človekovega delovanja: pripomočki za hranjenje (žlice, vilice), dodatek za zobno ščetko, glavnik, briv-

nik, pripomočki za pisanje in tipkanje, telefon, pripomočki za slikanje, držala za različne predmete (kozarec, nož). Drobni ortotski pripomočki pripomorejo k večji samostojnosti in uspešnosti pri izvajanju ožjih in širših dnevnih aktivnosti pri osebah z okvaro hrbtenjače.

Pripomoček za tipkanje
(foto Rehabmart.com)

PRIMERI POZNIH ZAPLETOV PRI OSEBAH Z OKVARO HRBTENJAČE

- **Pojav kontraktur v zapestju in prstih** pri osebah s tetraplegijo, za katere rešitev je individualna izdelava ustreznih ortoz za roko.

Ortoza za roko (foto Vsezasport.si)

- **Utesnitev karpalnega kanala** zaradi preobremenjevanja obeh rok, za katerega je rešitev izdelava ortoz za zapestje pred operacijo in po njej.

- **Preobremenitev ramenskih sklepov in pojavljanje bolečin** pri

pacientih z dolgotrajno uporabo vozička in pri starejših pacientih, za katere je rešitev testiranje lažjih invalidskih vozičkov z dodatnimi gumiranimi obroči za lažje poganjanje, uporaba rokavic za poganjanje vozička, pravilno izvajanje transferja in ergonomski položaji osebe pri vožnji vozička.

Gumirani obroči na kolesu za lažje poganjanje (foto Openpr.com)

- **Pojav kontraktur v komolčnih sklepih**, za katere je rešitev izdelava ortoz za komolec z možnostjo regulacije kota.

Bolečine in poškodbe zgornjega uda pri osebah z okvaro hrbtenjače so zelo pogoste, posledice pa so pomembne tako za osebe s paraplegijo in tetraplegijo, in sicer v akutni in kronični fazi. Raziskave so pokazale, da se bolečine v rami pojavljajo v prvem letu po okvari hrbtenjače ter pri posameznikih 15–20 let po okvari hrbtenjače. Bolečine v rami, komolcih, zapestju in roki se pri osebah z okvaro hrbtenjače zaradi preobremenitve zgornjega uda pojavijo prej kot pri ostali populaciji. Strokovnjaki so za tovrstne bolečine uvedli celo izraz "rama uporabnika vozička".

Pri celostni obravnavi posameznika delovni terapevti z usmerjenim pristopom k posamezniku upoštevamo tako njegove lastne dejavnike (okvare, zmožnosti) kot posameznikove značilnosti okolja (prilagoditve, ovire). Ortoze za roko, drobni ortotski pripomočki

in raznovrstne prilagoditve osebam z okvaro hrbtenjače zelo olajšajo vsakodnevne aktivnosti, ohranjajo ali izboljšajo njihovo samostojnost pri hranjenju, osebni higieni, gospodinjskih aktivnostih, aktivnostih v prostem času in drugod. Mnogokrat lahko že z nekaterimi pripomočki in dokaj enostavni-

mi prilagoditvami veliko prispevamo k posameznikovi večji funkcionalni zmožnosti in mobilnosti ter večji varnosti.

Z večjo samostojnostjo pri raznovrstnih vsakodnevni aktivnostih tako pacientom kot njihovim svojcem omogočamo tudi večjo samostojnost v življenju.

* Beseda **kontraktura** izhaja iz latinške besede *contractio* 'krčenje' in pomeni otrdelost sklepa oziroma omejeno gibljivost v sklepu. Nastane zaradi skrajšanja mišic, vezi in zmanjšanja sklepnih ovojníc. Kontrakture povzročajo omejitve gibanja in bolečine. (VIR: Wikipedia)

Lidija Gradišnik¹ in Tomaž Velnar² | ¹Medicinska fakulteta Maribor, ²Klinika za nevrokirurgijo, UKC Ljubljana

POŠKODBE GLAVE

Poškodbe glave so pogoste v vseh starostnih obdobjih. Predstavljajo pomemben vzrok smrtnosti in invalidnosti. Zaradi različne narave poškodb, oslabeledosti organizma in spremljajočih bolezni pri mladih in tudi pri starostnikih je zdravljenje velikokrat oteženo, izhod pa negotov. Motnje in okvare po poškodbi možganov so lahko zelo različne, od motenj gibanja do manj opaznih motenj v mišljenju, čustvovanju in vedenju. Celostna rehabilitacijska obravnava je zato zelo pomembna, saj bistveno pripomore k boljšemu izidu zdravljenja in s tem njegovi kakovosti.

Poškodbe glave so pogost vzrok smrtnosti in invalidnosti. Letna incidenca poškodb glave je ocenjena na 200 na 100.000 prebivalcev letno. Večina poškodovanih je sicer mladih, med 15. in 30. letom. Drugi vrh je dosežen pri starejših med 60. in 70. letom in je zato tudi smrtnost višja. Poškodb glave je več pri moških, in sicer v 88 %, pri ženskah pa v 12 %. Najpogostejši vzroki so prometne nesreče, ki obsegajo 50 % do 60 % poškodb glave. Na drugem mestu so padci, ki prevladujejo pri starejši populaciji. Ostali, redkejši vzroki so športne poškodbe, različne bolezni, udarci, napadi in strelno orožje. Zaradi napredka medicine, novih spoznanj na področju zdravljenja poškodb možganov in izboljšanja zdravstvene oskrbe ter ozaveščanja ljudi se je smrtnost in invalidnost po poškodbah glave v zadnjih letih znižala, zato je v zadnjem času vedno več preživelih po nezgodni poškodbi glave. Seveda je k temu pripomogla tudi rehabilitacija bolnikov, tako v obdobju zgodnjega bolnišničnega zdravljenja kot tudi kasnejšega zdravljenja v specializiranih ustanovah. Rehabilitacija bolnikov po poškodbi glave naj bi se začela takoj po poškodbi in izvajati jo je treba kontinuirano. Proces je navadno dolgotrajen in zahteven, mora pa biti tudi natančno nadzorovan. Cilj rehabilitacije je najboljša možna restitucija. V idealnih primerih je cilj rehabilitacije zdravstveno stanje, ki je bilo pri posamezniku prisotno pred poškodbo. Na

Prekinjen dotok kisika v možgane lahko vodi v nevrološke motnje. (Foto racunalniske-novice.com)

potek in izhod rehabilitacije vplivajo številni dejavniki, kot so stopnja in mesto poškodbe, zdravstveno stanje pred poškodbo, starost, zapleti med zdravljenjem, pridružene bolezni. Bistvenega pomena za uspešno rehabilitacijo sta stopnji bolnikovega sodelovanja in motivacija, potreben pa je tudi čas, saj se starejši organizem rehabilitira počasneje. Z rehabilitacijskimi postopki želimo doseči takšno stopnjo aktivnosti, da bo sposobnost samostojnega življenja čim boljša.

RAZVRSTITEV POŠKODB GLAVE

Ločimo poškodbo in okvaro možganov. Okvara možganov je posledica bolezenskih dogodkov, ki so nastali v organizmu, kot so na primer razpok žile ali vnetje. Poškodbe pa so lahko zelo različne, od blagega udarca z minimalnimi posledicami do najhujših poškodb možganov. O poškodbi glave govorimo, ko zunanje sile povzročijo poškodbo možganov. Ta nastane zaradi enega ali več dejavnikov: 1) zunanji fizikalni dejavniki, 2) hitro pospeševanje ali ustavljanje krvavitve znotraj možganov ali med možganskimi ovojnicami, 3) toksične snovi, ki preidejo skozi krvno-možgansko pregrado in povzročajo toksične poškodbe. Stopnja nevrološke okvare, ki jo bo nek dejavnik povzročil, je odvisna od mehničnega dogodka in od nevrokemičnega odzvanjanja možganskega tkiva. Poznamo številne razvrstitve možganskih poškodb, na primer glede na način nastanka poškodbe, po lokaciji, stopnji prizadetosti, ki jo poškodbe povzročijo, časa po poškodbi in glede na vrste poškodb. Časovno poznamo primarne in sekundarne okvare možganov. Prve nastanejo zaradi neposrednega udarca v glavo. Te lahko povzročijo motnje v delovanju membran živčnih celic in možganskega žilja. Sekundarne poškodbe možganov nastanejo kot posledica primarne poškodbe zaradi pre-

kinjene preskrbe s kisikom. Primarne poškodbe delimo na odprte, če gre za povezavo med znotrajlobanjskim prostorom in zunanjim okoljem. Glede na obseg poškodbe možganovine poznamo tudi žariščne in difuzne poškodbe. Žariščna poškodba nastane na mestu udarca, kjer je delovala sila. Klinična slika se najpogosteje kaže v nevroloških motnjah, kot so na primer enostranska oslabelost okončin, govorne motnje in nevropsihološki izpadi. Difuzne okvare prizadenejo celotne možgane in so navadno posledica številnih okvar, ki delujejo istočasno ali zaporedno. Povzročajo lahko različne prizadetosti, ki se kažejo v motnjah zavesti.

V klinični praksi delimo poškodbe možganov na tri stopnje. Za razvrstitev uporabljamo glasgowsko lestvico kome (ang. GCS, Glasgow Coma Scale). V 70 % vseh poškodb gre za lahke poškodbe glave. Največkrat so to posledice padcev in blažjih udarcev, pri katerih traja izguba zavesti do 30 minut ali pa izgube zavesti sploh ni. Pri blagi poškodbi glave so poškodovanci brez nevroloških izpadov, čeprav imajo mnogi med njimi težave s kratkotrajnim spominom in koncentracijo. Navadno se te poškodbe pozdravijo brez posledic. O zmerni poškodbi govorimo, kadar izguba zavesti traja več kot 30 minut in manj kot šest ur. Lahko je pridružena amnezija, ko se bolnik ne spominja dogodkov pred poškodbo ali po njej. Spremljajoči simptomi so tudi glavobol, vrtoglavica, motnje ravnotežja, utrujenost ipd. Pri zmerni poškodbi glave so bolniki močno zaspáni-zamračeni. Navadno se tri četrtine poškodovanih pozdravi brez dolgoročnih posledic. Nasprotno pa pri hudi poškodbi glave trajajo motnje zavesti več kakor šest ur in amnezija več kakor 24 ur. Navadno gre za hude motnje zavesti. Taki bolniki so nezavestni, ne odpirajo oči in ne sledijo ukazom. Takšne poškodbe zahtevajo posebno zdravlje-

nje v bolnišnici in predpisan rehabilitacijski program. V času po poškodbi so tri kritična obdobja. Prvo obdobje je nekaj sekund ali minut po poškodbi. Drugo nastopi v nekaj minutah ali tudi po več urah, ko so vzroki smrti znotrajlobanjske krvavitve in pridružene poškodbe, tretje pa nastopi več dni ali tednov po poškodbi, ko bolniki umirajo zaradi zapletov okužb in večorganske odpovedi.

DOGODKI V MOŽGANIH IN ORGANIZMU PO POŠKODBI GLAVE

Za delovanje možganov je bistvenega pomena kisik. Če je njegov dotok delno ali popolnoma prekinjen, pride do okvar nevronov. Popolnoma prekinjen pretok krvi oziroma kisika za več kakor dve do tri minute povzroči nepopravljivo okvaro nevronov, kar vodi v nevrološke motnje. Možgani imajo sposobnost avtoregulacije. To pomeni, da lahko neodvisno spreminjajo in uravnavajo možganski pretok. Pri hudi možganski poškodbi povzroči okvaro najprej primarna poškodba. To so neposredni dejavniki, ki poškodujejo možgansko tkivo in povzročijo trajno nevrološko okvaro. Glavni cilj pri zdravljenju je ustaviti vsakršno napredovanje okvare in preprečiti razvoj dodatnih ali sekundarnih okvar, saj ti procesi lahko povzročijo nadaljnjo okvaro celic, ki so bile prej poškodovane ali celo nepoškodovane in bi ob pravilni oskrbi lahko preživele. Sekundarne poškodbe največkrat povzročijo pomanjkanje kisika, motnje prekrvavitve, nizke vrednosti glukoze in možganska oteklina.

.....

»Človek, ki ni nikoli naredil napake, ni nikoli poskusil nič novega.«

Albert Einstein

.....

V PRIPRAVI JE PROJEKT ZA PRIDOBITEV ENOTNE EU KARTICE UGODNOSTI

Slovenija je socialno-pravna država in s sodobno politiko invalidskega varstva primerljiva z drugimi razvitimi evropskim državami. Je tudi država, ki uresničuje načela družbene pravičnosti in enakih možnosti za vse in ima v svojem 14. členu ustave določilo, da so človekove pravice in temeljne svoboščine zagotovljene vsakomur ne glede na osebne okoliščine, med katerimi je navedena tudi invalidnost. Med prvimi državami je leta 2008 tudi ratificirala Konvencijo o pravicah invalidov in se s tem zavezala, da bo omogočila polnopravno udeležbo invalidov v družbi brez diskriminacije.

V ta namen je bil sprejet Zakon o izenačevanju možnosti invalidov (Equalisation of Opportunities for Persons with Disabilities Act), leta 2010 in na njegovi podlagi nov Akcijski program za invalide 2014 - 2021 (Action Programme for Persons with Disabilities 2014-2021), ki v zaključnem delu, priporočilih (Recommendations) predvideva pripravo in izdajo EU kartice ugodnosti za invalide. V ta namen pa bo pripravljena nova zakonska ureditev in pravilnik, ki bosta urejala vse postopke, od upravičenosti do izdaje kartice. Ker Slovenija še nima nacionalne kartice ugodnosti za invalide, pristopa k temu projektu s svojim znanjem in sredstvi.

Več kot 15 % vseh prebivalcev Evropske unije je invalidov, v Sloveniji pa se okvirna ocena deleža invalidov giblje okoli 12-13 % celotnega prebivalstva, kar se torej ne razlikuje bistveno od ocene v EU.

Enotna EU kartica ugodnosti bo invalidom omogočila enotnejšo obravnavo in specifične ugodnosti pri potovanju v druge države EU, še posebej, ko gre za dostopnost prometa, turizma, kulture, športa in prostega časa. V ta namen je MDDSZ, v sodelovanju z URI Soča, že pripravilo

okvirno oceno o dostopnosti za invalide v Sloveniji, ki je bila zbrana v okviru 60 % občin Slovenije. Sestoji se iz dveh delov. V prvem delu je predstavljena EU kartica ugodnosti za invalide in analiza trenutnega stanja v slovenskem prostoru glede obstoja in razširjenosti različnih ugodnosti, v drugem delu pa so predstavljena strokovna izhodišča za univerzalno oblikovanje kot metode/modela za odpravljanje fizičnih in družbenih ovir za vključevanje invalidov na vseh področjih življenja z namenom izboljšanja vključevanja na vseh področjih življenja. Iz analize je bilo tudi razvidno, da so ugodnosti za invalide prisotne na različnih tematskih področjih (promet, turizem, kultura, šport in prosti čas), vendar se količina in same ugodnosti razlikujejo glede na posamezno občino v državi, pri čemer spodbudno deluje listina Občina po meri invalidov in lokacija ter velikost občine.

Za pripravo potrebnih analiz za pilotni projekt izdaje enotne EU kartice

za invalide je Slovenija iz EU Komisije pridobila približno pol milijona sredstev in je bila daleč najboljša med ostalimi osmimi prijavljenimi, ki so dobili le od 79 000 do 120 000 eur. Je pa res, da smo ta projekt v Sloveniji pripravljali od leta 2012, ko je bilo prvič omejeno, da bi projekt za pridobitev kartic izpeljali, večina pa je sredstva uveljavljala zadnji trenutek.

Sodelujoči v projektu:

V projektu sodeluje MDDSZ kot Applicant in NSIOS kot Co-Applicant, pomembno vlogo pa bo imelo tudi MJU, ki je pristojno za Upravne Enote v Sloveniji, ki bodo izdajale kartico.

MDDSZ – Programska podpora za pripravo baze upravičencev

NSIOS – Priprava internetne baze ugodnosti in mobilne aplikacije ter promocija kartice po večjih slovenskih mestih

MJU – Upravne enote v Sloveniji bodo izdajale kartice končnim upravičencem.

Jože Globokar | Paraplegiki imamo dve častni Slovenki leta

ANDREJA DOLINAR, ČASTNA SLOVENKA LETA

V nabito polni športni dvorani v Medvodah so 14. januarja 2016 na Butičnem gala koncertu Nedeljskega za ambasadorja dobre volje 2015 med enajstimi kandidati zlate lestvice prvič slovesno proglasili Jureta Franka, za častno Slovenko leta pa parapleginjo Andrejo Dolinar iz Društva paraplegikov Gorenjske. Ker Andreja živi v Ljubljani, ji je Mestna občina Ljubljana ob tej priložnosti podelila posebno priznanje – kipec »zmaščka«. Kristalno skulpturo je Andreji za naslov častne Slovenke leta 2015 izročil župan občine Medvode Nejc Smole, kipec ljubljanskega zmaščka pa podžupan MOL Dejan Crnek. Povejmo, da so Andrejo po prevzemu priznanja vsi gledalci nagradili s stoječimi ovacijami. Utrnila se je marsikatera solzica.

Jure Franko je leta 1984 na zimskih olimpijskih igrah v Sarajevu osvojil prvo (srebrno) medaljo za takratno Jugoslavijo, bralci Nedeljskega pa so ga za ambasadorja dobre volje izbrali predvsem zaradi odličnega muzikala **Mamma Mia!**.

Naša vrhunska igralka namiznega

tenisa **Andreja Dolinar** se je s tem športom prvič srečala v letu 1993 v URI SOČA, kjer so trenirali paraplegiki in tetraplegiki. Nastopila je na štirih parolimpijskih igrah – v Sydneyju, Atenah, Pekingju in Londonu. Na prvih igrah v Sydneyju je osvojila nevhvaležno četrto mesto.

Z **Matejo Pintar** sta kot odlični par v ekipnih nastopih že leta 2003 v Zagrebu postali evropski prvakinji, leta 2007 sta zmagali tudi na odmevnem mednarodnem turnirju v Kranjski Gori, kjer se je zbrala skoraj vsa svetovna elita, leta 2010 sta bili tretji na svetovnem prvenstvu, leta 2011 pa tretji na evropskem prvenstvu.

Andreja je že 28 let zaposlena in se vsak dan vozi v službo v Gorenjsko banko v Kranj, s partnerjem **Igorjem** pa imata

nadvse pridno desetletno hčerko **Tijo**. Andreja se je s tem laskavim naslovom pridružila Mateji Pintar, ki je naslov častne Slovenke leta prejela že leta 2004, po osvojitvi zlate paraolimpijske medalje v Atenah.

Koncert **PETDESET ODTENKOV DOBRE VOLJE**, kjer so podelili tudi trofejo **Jureta Robiča**, je bil nekaj izjemnega. Zaznamovali so ga trije zanimivi sklopi – **Kekec za predsednika, Triglav moj dom** in **50 odtenkov dobre volje**. Izjemni so bili tudi nastopajoči – **Čuki, Prifarski muzikanti, Preloški muzikanti, Rok partyzani, Moped show, Perpetum trobile, Lovski pevski zbor, Godba Medvode, Adi Smolar, Jana Šušteršič**, voditelj **Simona Vodopivec, Tanja Vidic, Roman Končar, Tof** in **heroji dobre volje – 50 pevcev, igralcev, plesalcev, glasbenikov, športnikov rekorderjev in drugi**.

Gonilna sila koncerta in prijatelj paraplegikov in tetraplegikov **Tone Fornezi - Tof** je povabil tudi člane DP ljubljanske pokrajine in DP Gorenjske, ki so se nepozabnega koncerta lahko udeležili brezplačno.

Priznanje je Andreji izročil župan občine Medvode Nejc Smolej. (Foto Tomaž Bukovec)

Barbara Slaček | Pogovor z Andrejo Dolinar –
častno Slovenko leta 2015

»NISEM ŠE REKLA ZADNJE BESEDE!«

Andreja kljub laskavemu nazivu ostaja skromna in komaj čaka, da se po sanaciji poškodbe vrne za zeleno namiznoteniško mizo.

Andreja s partnerjem Igorjem in hčerko Tijo na podelitvi (foto Tomaž Bukovec)

Ali si vedela za nominacijo in kako si sprejela dejstvo, da si prejela naziv častne Slovenke leta ter seveda, kaj ti ta naziv pomeni?

Za nominacijo sem izvedela od gospoda **Toneta Fornezzija - Tofa**. Ko me je povabil na čaj, se mi niti sanjalo ni, kaj ima za bregom. Med pogovorom mi je povedal, da me je Nedeljski dnevnik, na njegovo pobudo, izbral za častno Slovenko leta. Seveda sem bila zelo presenečena, saj tega res nisem pričakovala, še posebej letos ne, saj sem že na samem začetku sezone morala zaradi zdravstvenih težav od-

povedati vse tekme do konca sezone. Seveda mi je ta naziv v veliko čast, še posebej, ker me je predlagal gospod, ki ga zelo spoštujem, kot človeka in športnika, ki je pri svojih 81 letih še vedno mladosten in poln energije. Za tiste, ki mogoče tega ne veste, naj povem, da je bil na medijski olimpijadi v Atenah leta 2000 razglašen za najboljšega športnika novinarja na svetu; je popotnik, kolesar, tekač na smučeh in nasploh velik športni navdušenec in navijač vseh nas športnikov, tudi športnikov invalidov seveda. Tudi zato sem še toliko bolj počaščena.

Preteklo sezono si pavzirala zaradi poškodbe. Ali so te poškodbe pogoste, so hude in ali predvidevaš skorajšnjo vrnitev?

Preteklo sezono sem praktično v celoti morala izpustiti. Udeležila sem se le prvega turnirja v Italiji, potem se je moja sezona, kot sem že omenila, žal zaključila. Na žalost je bila to v štiriletnem ciklu najpomembnejša sezona, saj je bila sezona, kjer se vsi borimo za nastop na paraolimpijskih igrah. Brez udeležbe na turnirjih si avtomatično izločen iz konkurence in nimaš možnosti udeležbe. Kakorkoli, bilo bi izredno težko uvrstiti se med dvanajst najboljših igralk na svetu. Konkurenca je vedno hujša, prihajajo nove mlade igralke in tudi paranamizni tenis postaja vedno bolj profesionalni šport.

Res je, da sem v zadnjih dveh letih imela kar nekaj težav, najprej z desno ramo, potem so se pojavile še težave s hrbtenico, ki so bile veliko hujše in so trajale dosti dlje. Zdaj, po skoraj letu dni pavze in ob stalni terapiji, so se težave počasi umirile. Predvsem se moram zahvaliti fizioterapevtoma iz Soče, **Mateju** in **Teji**, ki sta delala z mano, ko mi je bilo najhujše, in tudi zdaj, ko mi pomagata pri pridobivanju fizične kondicije. Tako da sem za naprej zelo optimistična in lahko rečem, da se počasi vračam v namiznoteniško dvorano.

Že po telefonu sem te vprašala, ali se slučajno bliža konec tudi tvoje športne kariere, zdaj ko je Mateja Pintar tudi uradno končala z namiznim teniškom. Z Matejo sta namreč zadnje desetletje, kot zelo uspešen dvojec, krojili vrhove lestvic na različnih tekmovanjih. Verjetno še nisi rekla zadnje, a ne?

Žal mi je, da je **Mateja** tako hitro končala svojo športno kariero. Seveda je v tem kratkem času dosegla prav vse, kar lahko doseže športnik. Zelo sem ponosna nanjo, ponosna, da sem

bila tudi jaz del ekipe, da sem vse nje ne uspehe spremljala v živo, to je bilo res super, pravi privilegij. No, če se bliža tudi konec moje kariere, to seveda nima nobene povezave z Matejo, bom pa Matejo seveda zelo pogrešala, saj je oseba, ki me najbolj pozna in najbolj ve, kaj na treningih in tekmovanjih potrebujem, kako se počutim ob zmagah in kako ob porazih, je oseba, s katero sem lahko komunicirala le s pogledom ... Zato jo bom še toliko bolj pogrešala.

Kot sem omenila že pri prejšnjem vprašanju, počasi se vračam, torej še nisem rekla zadnje besede.

Lahko morda upamo še na kake tvoje vidnejše nastope, morda celo na paraolimpijado?

Zaradi izpuščene sezone je onemogočen moj nastop na paraolimpijskih igrah letos v Riu de Jeneiru, za naprej pa ne razmišljam, to je pa še predaleč. Zelo sem vesela, da mi je uspelo ponovno vrniti se za namiznoteniško mizo. Nisem obremenjena prav z ni-

čimer, enostavno bom uživala. Če po pravici povem, sem si po dolgi pavzi resnično spet zaželela namiznega tenisa. Verjamem, da je to dober znak, zato še ne bom vrgla puške v koruzo.

Poznamo te kot nasmejano, pozitivno osebo. Od kod črpaš energijo, saj, ne samo, da si vrhunska igralka namiznega tenisa, si tudi zaposlena in mama desetletnice?

Od kod črпам energijo? Predvsem iz svoje družine, še posebej pri hčerki **Tiji**. Čeprav moram priznati, da mi je ona včasih tudi največ pobere, seveda pa se čez pet minut že vse spet spremeni. Tudi ona je nadobudna športnica, že tretje leto trenira tenis. V času, ko nisem trenirala, sem zelo veliko časa preživela z njo ob teniškem igrišču. In veliko energije sem črpala ravno od tam. Sicer pa se veselim vsakega dneva posebej, nikoli ne obupam, razmišljam pozitivno, uživam v življenju, počnem stvari, ki jih imam rada, družim se z ljudmi, ki jih imam rada, in to je to.

**Kaj bi sporočila vsem mladim, novonastalim paraplegikom in te-
traplegikom, ki se šele začenjajo spo-
padati z novim življenjem na invalid-
skem vozičku? Verjetno bi jim toplo
priporočila športno udejstvovanje?**

Mladim paraplegikom bi svetovala predvsem, naj sami sebe zaposlijo z različnimi stvarmi, da ne bodo imeli časa razmišljati o svojih tegobah. Predvsem pa naj nikoli ne obupajo, naj jim situacija, v kateri so se znašli, postane nov izziv. To ni konec življenja, ampak začetek novega. Naj si najdejo stvari, ki jih lahko počnejo, ki jih imajo radi, ki so jim blizu, pa naj bo to šport, umetnost, karkoli že ... Naj si postavijo cilj. Ko ga dosežejo, pa naslednjega, in tako naprej. Vedno se najde pot, po kateri se pride do cilja. Predvsem naj se družijo z ljudmi, ki jim veliko pomenijo, ki jih spodbujajo, jim dajejo energijo in jih podpirajo, stojijo ob strani. Naj se ne zaprejo za štiri stene in naj bodo njihovi prijatelji resnične osebe in ne prijatelji s spletnih omrežij.

Jože Okoren | Prezgodnje slovo od zelene mize

MATEJA PINTAR ZAKLJUČILA TEKMOVALNO KARIERO

Le kdo je ne pozna? Dobro desetletje je krojila vrh svetovnega namiznega tenisa v svoji kategoriji. Je nadvse uspešna vrhunska športnica, dobitnica dveh paraolimpijskih medalj, zlata maturantka, diplomantka Filozofske fakultete v Ljubljani in dobitnica Prešernove nagrade za izvenštudijske dejavnosti. Zdaj je tik pred zaključkom magisterija. Vse to je dosegla ob zelo uspešni športni karieri. Uspeha ji želimo tudi v podjetniških vodah, v katere se je podala.

Za Matejo je bil usoden zdrs na družinskem pohodu ob koncu osnovne šole. Osnovno šolo je

obiskovala v Škofji Loki. Po dokaj kratki in uspešni medicinski rehabilitaciji se je vpisala na gimnazijo v Škofji Loki (nara-

voslovna smer), in to kljub uporabi invalidskega vozička. V osnovnošolskih časih je bil njen šport odbojka. Trener nami-

Mateja Pintar je ob zaključku tekmovalne športne poti prejela zlati znak. (Foto Vid Ponikvar)

znega tenisa je v njej kaj kmalu prepoznal velik potencial. Tako je odbojkarstvo žogo zamenjala z belo žogico.

Kot gimnazijka se je večkrat tedensko vozila v Ljubljano na treninge. Prve mednarodne nastope je okusila v letih 2002 in 2003 v Italiji in na Irskem. Osvojila je že prvo medaljo. Pred njo je bil že velik izziv – nastop na najelitnejšem svetovnem tekmovalstvu, paraolimpijskih igrah v Atenah leta 2004. Kot mlado dekle se je zavedala pomembnosti tekmovalstva in velikega pričakovanja. Njen profesionalni pristop na treningih in nastopi na pripravljanih tekmah so že nakazovali njeno uspešno kariero. Zgodile so se Atene, doma smo spremljali njene uspešne predtekmovalne nastope. Mateja ni popustila in postala je paraolimpijska zmagovalka. Dosegla je največji uspeh slovenskega ženskega namiznega tenisa.

Mateja je nadaljevala s pripravami in misli so ji (verjetno) uhajale proti Pekingu 2008. Vmes je uspešno nastopila na svetovnih in evropskih prvenstvih

ter mednarodnih turnirjih, kjer je bilo treba nabirati točke (kvote) za nastope na uradnih tekmovanjih. Mateja se je v okviru slovenske reprezentance skupaj s kolegi (na teh igrah je nastopilo največ slovenskih igralcev namiznega tenisa – pet) odpravila dobro pripravljena. Zavedala pa se je konkurence v daljni Kitajski, namiznoteniški velesili. Na igrah je osvojila 3. mesto in bronasto paraolimpijsko medaljo, kar je pomenilo velik uspeh slovenskega športa invalidov.

Na svetovnih prvenstvih je osvojila dve medalji, na evropskih prvenstvih pa dvanajst. Ponaša se tudi z bogato bero medalj z drugih mednarodnih turnirjev in tekmovanj. Teh odličij je več kot sedemdeset. Zelo odmevni so bili njeni nastopi na vsakoletnem turnirju v Laškem, ki se je lahko skoraj vsako leto pohvalil z rekordno udeležbo več kot 300 tekmovalcev iz 40 do 45 držav sveta. Tudi po zaslugi Matejinih uspehov je turnir v mednarodnih strokovnih krogih namiznega tenisa postal tako prepoznaven in spoštovan, tudi v Mednarodnem paraolimpijskem komiteju.

Matejin zadnji uradni nastop je bil na paraolimpijskih igrah v Londonu 2012, kjer pa se je že pokazalo, da

poškodba roke preprečuje osvojitve medalje (tako razmišljamo, ker smo bili navajeni njenih uspehov). Sicer pa je bil kljub temu, da ni bilo tako zelene tretje paraolimpijske medalje, njen rezultat spoštovanja vreden.

Hvala bogu, da so bili Matejini uspehi opaženi tudi širše. Leta 2005 je postala najuspešnejša evropska športnica na vozičku. Ponaša se z nazivoma častna Slovenka leta 2004 po izboru Nedeljskega dnevnika in športnica leta po izboru poslušalcev Vala 202. Štirikrat je bila športnica leta v posamezni konkurenci med športniki invalidi v Sloveniji in trikrat ekipno športnica leta skupaj z namiznoteniško sopotnico, izvrstno igralko in »motorjem« namiznega tenisa v Sloveniji, **Andrejo Dolinar**.

Ni odveč omeniti, da sta njena najzvestejša spremljevalca in podpornika v njeni športni karieri mama **Irena** in oče **Milan**. Mateja se zaradi spoštovanja vrednih uspehov ni prevzela. Verjamemo pa, da se kljub zaključku tekmovalne kariere ne bo preveč oddaljila od športa. Je vzornica športnikom, njene izkušnje pa so vredne posnemanja.

Mateja in Andreja sta tvorili najmočnejši ženski dvojec v namiznem tenisu. (Foto arhiv Zveze)

Jože Globokar | Slovesna razglasitev športnika, športnice in športnih ekip leta 2015

INVALID ŠPORTNIK LETA - 2015

Invalid športnik leta 2015 je strelec Franček Gorazd Tiršek, športnica smučarka Anja Drev, najboljša moška ekipa je ekipa slepih in slabovidnih kegljačev, najboljša ženska ekipa pa ekipa sedečih odbojkaric.

Športniki invalidi so športno leto zaključili s tradicionalno prireditvijo **INVALID – ŠPORTNIK LETA 2015**. Zveza za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite je priznanja najboljšim športnikom podelila 8. decembra 2015 v dvorani Austria Trend hotela v Ljubljani.

Kakšno je bilo predparaolimpijsko športno leto, je v uvodu orisal predsednik ZŠIS **Damijan Lazar**, zatem pa je športnike in goste nagovoril predsednik Olimpijskega komiteja – Združenje športnih zvez **Bogdan Gabrovec**. Športnike je nagovorila tudi ministrica za izobraževanje, znanost in šport dr. **Maja Makovec Brenčič**.

V nadaljevanju kulturno obarvane prireditve je voditeljica **Sabina Gosenca** najprej najavila dobitnike bronastih znakov. Za odlične rezultate na tekmah svetovnega pokala so jih prejeli tudi naši strelci – **Veselka Pevec**, **Franček Gorazd Tiršek** in **Franci Pinter**. Enaka priznanja sta prejela tudi trenerka **Polonca Sladič** in njen pomočnik **Aleš Kosmač**.

Naša odlična vrhunska športnica **Mateja Pintar** je ob zaključku tekmovalne športne kariere prejela zlati znak. Njena športna pot je izredno bogata, saj je osvojila vrsto vrhunskih priznanj. Športniki in gostje so Matejo ob prejemu visokega priznanja s stoječimi ovacijami pospremili na drugačno življenjsko pot. Ob tem se je utrnila marsikatera solza. Mateja ima velike zasluge pri promociji Zveze paraplegikov Slovenije.

V zadnjem sklopu slovesne prireditve so podelili priznanja najboljšim. Naslov najboljšje ženske ekipe v letu 2015 je osvojila ekipa sedečih odbojkaric, ki je na Evropskem prvenstvu v Podčetrtku osvojila tretje mesto. Najvišji naslov med moškimi ekipami je osvojila ekipa slepih in slabovidnih kegljačev, ki je na svetovnem prvenstvu za borih devet kegljev zaostala za svetovnimi prvaki.

Naslov najboljšje športnice leta 2015 je osvojila alpska smučarka **Anja Drev** za osvojeno tretje mesto v smuku na osemnajstih olimpijskih igrah v Rusiji.

Zadnja razglasitev pa je obelodanila ime najboljšega športnika leta 2015. Laskavi naslov je že drugič zapored osvojil naš strelec Franček Gorazd Tiršek. Na treh tekmah svetovnega pokala je osvojil vsa tri odličja.

Priznanja so podeljevali: ministrica za izobraževanje, znanost in šport dr. Maja Makovec Brenčič, predsednik

Franček Gorazd Tiršek drugič zapored invalid športnik leta (foto Vid Ponikvar)

OKS Bogdan Gabrovec, direktor Austria Trend Hotela **Jernej Osterman**, generalni direktor URI Soča mag. **Robert Cugelj**, strokovna direktorica URI Soča prof. dr. **Helena Burger**, direktor direktorata za šport na MIZŠ dr. **Boro Štrumbelj**, vodja paraolimpijskih reprezentanc **Branko Mihorko**, dolgoletni sekretar ZŠIS **Igor Malič** in član Upravnega odbora **Vasja Cimerman**. Slovesno prireditve sta s popularnimi pesmimi dopolnjevala pevc **Senta Mavsar Štern** in **Klemen Peternel**.

Ekipa strelcev je prejela bronaste znake. (Foto Vid Ponikvar)

Primož Jeralič | Zasluženost najvišje državno priznanje za področje športa

ZVEZI ZA ŠPORT INVALIDOV SLOVENIJE - PARAOLIMPIJSKEMU KOMITEJU

Letos so bila že enainpetdesetič podeljena najvišja priznanja na področju športa v Republiki Sloveniji, nagrade in plakete ing. Stanka Bloudka. Stanko Bloudek ni bil samo uspešen vsestranski športnik, bil je predvsem konstruktor pomembnih športnih objektov v Sloveniji, kot so hala Tivoli, tako imenovana Bloudkova skakalnica in predvsem svetovno znana letalnica v Planici. Prav v tem času se po zaslugi naših skakalcev in letalcev veliko govori o športu, ki mu je bil najbolj zapisan Bloudek.

S lavnostna podelitev je potekala v Protokolarnem objektu Brdo pri Kranju. Kot nam je zaupal predsednik odbora za podeljevanje Bloudkovih priznanj **Miroslav Cerar**, je na odbor, ki deluje v okviru Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, prispelo 77 predlogov. Podeljene so bile tri Nagrade in dvanajst Plaket. To je dokaz, da je Slovenija resnično dežela športnic in športnikov, in to tako v posameznih kot ekipnih športih. Med nominiranci sta bila tudi naš nadvse uspešen strelec, dobitnik številnih medalj s svetovnih prvenstev in paraolimpijskih iger, **Franc Pinter** in **Zveza za šport**

invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite, organizacija, ki že več kot 50 let deluje na področju športa invalidov. Žal se komisija tokrat ni odločila za Anča, je pa ZŠIS-POK pripadla plaketa Stanka Bloudka za pomemben prispevek k razvoju športa invalidov v Sloveniji. Seveda je bila obrazložitev še obsežnejša. Ena izmed sopredlagateljic je bila tudi ZPS.

Predsednik ZŠIS-POK **Damijan Lazar** se je brez pomisleka odločil, da v imenu ZŠIS-POK to prestižno priznanje iz rok Mira Cerarja prevzame **Jože Okoren**, uspešen športnik in dolgoletni športni delavec, podpredsednik

Stanko Bloudek

in predsednik Komisije za tekmovalni šport. Prisotna sta bila tudi predsednik Republike **Borut Pahor** in ministrica za izobraževanje, znanost in šport dr. **Maja Makovec Brenčič**. Zanesljivo pa je to, kot je v svoji čestitki zapisal nekdanji predsednik ZŠIS-POK **Ernest Jazbinšek**, priznanje številnim posameznikom in predvsem invalidskim (lokalnim in nacionalnim) organizacijam.

V imenu ZŠIS-POK je priznanje iz rok Mira Cerarja prevzel Jože Okoren (foto arhiv ZŠIS-POK)

Lektoriral: Rok Janežič

Franci Slivšek in Bernarda Zorko | Društvo paraplegikov Dolenjske, Bele krajine in Posavja

IZ DEŽELE CVIČKA

Leto se je zaključilo in tako smo na društvu začeli zbirati članke za naš interni časopis – Optimist, ki je dobil novo podobo. Časopis zajema večino dogodkov, ki smo jih organizirali ali pa se jih udeležili čez leto. Nekaj člankov so napisali tudi naši člani, in sicer o njihovem življenju in dogodkih preteklega leta. Konec januarja smo vse zbrane in urejene članke že poslali v tisk ter Optimista svežega razposlali članom, našim občinam, poslovnim partnerjem in ostalim. Če si naš časopis želite ogledati, je na voljo tudi na spletnem naslovu (http://dpdbp.zveza-paraplegikov.com/images/revija_optimist/Optimist_2015.pdf).

Franci Slivšek MEDNARODNI TURNIR V KOŠARKI NA VOZIČKIH

Kot vsako leto smo tudi v preteklem letu v sodelovanju s Sigas Sevnica organizirali košarkarski turnir z mednarodno udeležbo. Turnir je bil posvečen tudi mednarodnemu dnevu invalidov (3. december). Po navadi tovrstno prireditve organiziramo vsako leto v drugem kraju, tokrat se je odvijala v Sevnici.

Sodelovale so tri ekipe – KK Zagreb, reprezentanca Slovenije in DP Novo mesto. Pred začetkom turnirja je slovensko himno zapel Otroški pevski zbor Župnije Sevnica. Turnir so s svo-

jo prisotnostjo počastili, poleg otrok iz šole, tudi župan občine Sevnica, **Srečko Ocvirk**, posavski poslanec Državnega zbora RS, **Tomaž Lisec**, gluhi košarkar (reprezentant Slovenije v slišeči in gluhi košarki) **Miha Zupan** in drugi.

Končna razvrstitev:

1. mesto: **KK Zagreb**
2. mesto: **DP Novo mesto**
3. mesto: **Reprezentanca Slovenije**

Na tokratnem turnirju je bil najboljši strelec **Ante Štimac** iz Zagreba. Nagrade najboljšim je podelil sevniki župan **Srečko Ocvirk**, zbrane pa so

nagovorili tudi **Primož Jeralič** (ZŠIS-POK), **Mirko Sintič** (referent za šport pri Društvu paraplegikov Dolenjske, Bele krajine in Posavja), **Mojca Pernovšek** (KŠTM Sevnica) ter **Dejan Hočevar** (Sigas).

Športni pozdrav!

Bernarda Zorko NAŠE PREDNOVOLETNO SREČANJE

Komaj so v vinogradih obrali grozdje, iz njega stisnili mošt in ga o Martinovem krstili v vino, že je bil tu december in z njim čas za silvestrovanje. Zagotovo je to najbolj zaželeno srečanje vseh članov in članic našega društva ter njihovih svojcev. Vedno se ga z veseljem udeležuje veliko število članov in prav je tako. Koliko se je vsega zgodilo med letom, lepega ali manj lepega, koga več ni med nami in ga zelo pogrešamo in še marsikaj. Včasih imam občutek, kot da sem v čebelnjaku, to pa pomeni, da si imamo veliko povedati. Kako tudi ne, saj nas kljub temu, da smo kategorija težke invalidnosti, ravno društvo združuje in povezuje. Po tej veliki prelomnici v življenju ravno tu lahko najdemo med seboj prave prijatelje, ki jim lahko zaupamo in jim tudi verjamemo.

Nagovor našega predsednika
(foto Franci Slivšek)

Mednarodni turnir v košarki na vozičkih (foto Miha Zupan)

Vsi navdušeni nad kulturnim programom (foto Franci Slivšek)

Prijetno vzdušje se seveda prične pri krožniku; ko pa to oddelamo, si moramo privoščiti tudi malo zabave in sprostitve. Saj kakšno silvestrovanje pa bi bilo brez glasbe in veselja? Letos so nam za dobro voljo igrali otroci iz glasbenih šol.

Na različne glasbene instrumente so igrali: **Jernej Slak, Gašper Rataj, Aleks Franko, Rika Macedoni, Kristina Cvitko** in **Vita Gorenc**. Te gojence **Glasbene šole Marjana Kozine** sta pripeljali mentorici gospa **Slakova** in gospa **Jožica Franko**.

Iz **Glasbene šole Lipičnik** je harmoniko zelo spretno raztegnil **Luka Ban**.

Za zaključek kulturnega programa pa sta **Nastja** in **Alen** iz **Plesnega studia Novo mesto** zaplesala dva latinskoameriška plesa. Ker pa brez humorja tudi ne gre, je nekaj hudomušnih na račun aktualne politike in smešnih anekdot iz življenja stresel **Tilen**. Da je bila slišnost dobra, sta za ozvočenje poskrbela **Miran** in **Alex**. Preden pa smo se odpravili domov, je **Nejc Kolenc** (vnuk našega člana **Franca Kolenca**) s svojo harmoniko zaigral nekaj domačih in tako prijetno zaključil naše silvestrova-

nje. Pri njem je bilo takoj opaziti, da je šolan glasbenik. Zvoki iz njegove harmonike so zveneli profesionalno.

Vsem, ki so kakor koli pomagali pri izvedbi našega kulturnega programa, se najlepše zahvaljujemo z željo, da se še kdaj srečamo na katerem od naših srečanj.

Pa srečno, zdravo in veselo novo leto vsem želim.

Franci Slivšek 4. SEJA UPRAVNEGA ODBORA

Konec decembra smo na Društvu paraplegikov Dolenjske, Bele krajine in

Posavja izvedli še zadnjo sejo upravnega odbora v letu 2015. Zbrali smo se člani upravnega odbora, in sicer: **Jože Okoren, Vinko Ahlin, Mirko Sintič, Bernarda Zorko, Franci Slivšek, Zdenka Sintič** in **Sandra Košar**. Poleg nas, članov, so bili prisotni tudi **Jože Simončič** – namestnik predsednika NO, **Anica Radej** – članica NO, **Irena Matkovič, Srečko Žlebnič** – interni knjigovodja, **Dušan Rutar, Jožica Ameršek** in **Martina Glavič** – zapisnikarica.

Pregledali smo zapisnik prejšnje seje upravnega odbora in ugotovili, da so sklepi realizirani. Pogovorili smo se o opravljenih delih, ki smo jih izvedli v iztekajočem se letu. Med drugim je bila podana tudi informacija, da je imenovana nova direktorica Doma paraplegikov Pacug. Izvaja se nadaljevanje gradnje bivalnih prostorov, velika pridobitev bo pokrit bazen. Prednovoletno srečanje je bilo dobro izpeljano, Bernardi Zorko se zahvaljujemo za organizacijo kulturnega programa. Ob koncu prejšnjega leta je Košarkarski klub Žoltasti troti organiziral večurni turnir v košarki za različne starostne kategorije v Športni dvorani Marof v Novem mestu. Namen turnirja je tudi, da bi z zbranimi sredstvi pomagali sofinancirati postavitve ruskega kegljišča na dvorišču našega društva.

Prišli smo do točke za imenova-

Popisna komisija opravila svoje delo (foto Franci Slivšek)

nje Inventarne komisije (po novem se imenuje popisna komisija). Podan je bil predlog njene sestave Franci Slivšek – predsednik, člana Mirko Sintič in **Dalibor Jugovič**. Upravni odbor je Popisno komisijo soglasno potrdil. Predsednik se je vsem zahvalil za udeležbo na seji in za sodelovanje v letu, ki je za nami, ter se priporočil za nadaljnje uspešno delo v korist članov in društva.

Popisna komisija se je že sestala 26. januarja 2016 v prostorih društva. Pregledali smo vsa osnovna sredstva, pokvarjena oziroma neuporabna osnovna sredstva smo odpisali in jih izbrisali iz seznama. Pregledali smo tudi ostali inventar po pripravljenem popisu ter odpisali iztrošen, uničen ali neuporaben inventar iz popisa ter bili seznanjeni z novo nabavljenim inventarjem, ki je vpisan v seznam.

Franci Slivšek NOVA STROKOVNA POMOČ NA DRUŠTVU

Znano je, da že nekaj časa zaplujemo potrebo po zaposlitvi na društvu iz programa javnih del. Lastnih sredstev za redno zaposlitev nam namreč nikakor ne uspe zagotoviti. Hvalježni smo Mestni občini Novo mesto za sofinanciranje programa.

Za letošnje leto smo dobili s strani Zavoda za zaposlovanje RS, območne enote Novo mesto, odobreno zaposlitev ene osebe. Po medsebojnem dogovoru nam je zavod napotil na osebni pogovor zadostno število brezposelnih oseb, da smo lahko zbrali osebo, za katero sodimo, da bomo z njeno zaposlitvijo pri nas zadovoljili medsebojna pričakovanja. Prepričani smo, da je predsednik dobro izbral.

Dobrodošla, **Polona**, v naši sredini. Naj se vam izpolni čim več želja, ki ste si jih zadali.

Naša nova sodelavka Polona Povše (foto arhiv društva)

Jože Okoren

OPAZILI SO NJEGOVE REZULTATE IN GA NAGRADILI

Ob zaključku vsakoletne športne sezone razglasijo in podelijo priznanja svojim občanom športnikom tudi posamezne občinske športne zveze.

Član Društva paraplegikov Dolenjske, Bele krajine in Posavja **Tone Kanc** je bil v občini Trebnje dobitnik PLAKETE za športne dosežke, predvsem kot večkratni državni prvak v kegljanju. Tone je bil dolgo aktiven tudi v »kraljici« športov – atletiki in košarki na vozičkih. Po njegovi izjavi sodeč, pri kegljanju še ni rekel zadnje besede. Tone pa ni le vzoren športnik, tudi sicer je vedno pripravljen pomagati. Če je treba z avtom koga kam peljati, je bil vedno na razpolago. Zadnja leta sta s **Francem Kuhljem** prav uigran kegljaški tim. Še dobro, da nastopata v različnih kategorijah, kajti zmage bi si morala občasno deliti. Za oba velja: še tako naprej, Tonetu pa iskrene čestitke in zahvala tudi njegovim domačim, da mu stojijo ob strani in ga podpirajo.

Razni dopisniki | Društvo paraplegikov Gorenjske

GORENJSKE KAPLJICE

Dnevi vsekakor minevajo z bliskovito hitrostjo, v vmesnem času pa so naši športniki blesteli vsak v svoji kategoriji, dame pa na srečanjih ženske sekcije. Najmlajše je v prostorih društva obiskal in obdaril dedek Mraz, člani pa so se poslovili od starega in nazdravili novem letu na tradicionalnem novoletnem srečanju. Družili smo se z učenci podružnične šole Dražgoše in izpeljali kolo košarkarske lige v športni dvorani Cerklje na Gorenjskem ter streljanje na strelišču v Vidmu.

Anka Vesel NA OBISKU PRI UČENCIH PODRUŽNIČNE OSNOVNE ŠOLE V DRAŽGOŠAH

V novembru sva člana Društva **Anka Vesel** in **Metod Zakotnik** obiskala učence podružnične Osnovne šole v Dražgošah. Predstavila sva prostočasne aktivnosti društva, predvsem slikanje. Skupaj z učenci sva se preizkusila tudi v slikanju z usti. Šolo v šolskem letu 2015/16 obiskuje 20 učencev od prvega do petega razreda, ki so združeni v dva oddelka (1., 2. in 3. razred je en oddelek, 4. in 5. razred pa je drugi

oddelek). Učenci in učiteljici so naju pristrčno sprejeli. Mali nadobudneži so naju pričakali že na šolskem dvorišču. Bila sva prva, ki sva preizkusila novo stopniščno dvigalo. Otroci so radovedno opazovali in se strinjali, da bi bilo lahko dvigalo odličen pripomoček za prevoz šolskih torbic v zgornje nadstropje. Ob slovesu so si učenci z zanimanjem ogledali prilagojene ročne komande za vožnjo in nama pomagali zložiti vozička v avto. Dogovorili smo se za ponovno srečanje v toplejših mesecih za predstavitev športnih aktivnosti, saj na šoli, na žalost, nimajo telovadnice.

Gasilska z učenci podružnične OŠ Dražgoše (foto arhiv DPG)

Peter Robnik NAJMLAJŠE JE OBISKAL DEDEK MRAZ

Kot se za mesec december spodobi, je naše najmlajše, v prostorih društva, obiskal dedek Mraz. Obisk je popestrila predstava Sneguljčica in sedem palčkov, ki so jo odigrali člani dramskega krožka OŠ Naklo. Naši malčki so predstavo navdušeno spremljali in se razveselili majhnih pozornosti, s katerimi jih je presenetil dedek Mraz.

Alenka Oblakovič ZA SREČO JE POTREBNA SVOBODA, ZA SVOBODO JE POTREBEN POGUM

V četrtek, 26. novembra, je sledilo še zadnje lanskoletno prijateljsko, ustvarjalno in pozitivno naravnano druženje veselih frajl na sedežu društva paraplegikov Gorenjske v Kranju (v nadaljevanju DPG). Med nami je bila tudi tokrat naša odlična mentorica gospa **Marija Radkovič**, ki nam je bila v odlično pomoč pri izbiri in izdelavi novoletnih darilc za naše člane. Izdelale smo srčke s ptički (logotip ZPS) iz DAS-mase in jih ustrezno pobarvale. Tudi na predzadnjem, oktobrskem druženju smo bile zelo pridne, sploh pri valjanju in vtiskovanju srčkov s pekovskimi modelčki. Frajle smo tudi ravno prav solidarne med seboj, kar se pa tiče naše **Andreje** (Lilijanina osebna asistentka), je pa v spretnosti, učljivosti in natančnosti sploh razred zase. Mislim – v hitrosti in odličnosti. Naša **Slavka**, ki je *drgač* zelo *fajn* gospodinja, urna kot ona zna biti, sedi občasn' mal' na ušesih in ga kaj hitro ureže, ukroji mal' po svoje. Naj na tem mestu naštejemo še vse ostale zaslužne, nadarjene in ustvarjalne frajle: **Albina P., Anka V., Jovita J., Ivanka B., Ivanka Š., Janja Humar., Vera M.** ter **Lili Š.** in **Andreja**. Občasno se nam je pridružila še kakšna »padalka«, ki pa je običajno prehitro obupala, saj nam je pri izdelavi različnih izdelkov malce težje konkurirala (pa ne le zaradi invalidnosti, boleznj ipd.), ker smo bile me

Dedek Mrzaj je razveselil naše najmlajše (foto Fotomorgana)

»stalne« frajle in naša mentorica Marija običajno že vnaprej malo dogovorjene, kaj bomo naslednjič izdelovale, kako bomo naredile določen izdelek ter kaj bomo prinesle s seboj. Moja sestanovalka Ivanka, tudi članica ZPS, me je vprašala, ali bi ona tudi lahko šla na novoletno praznovanje, ker doslej ni bila še na nobenem. Seveda sem jo takoj ustrezno energično povabila zraven in tako sva potem **v soboto, 19. decembra** lahko »mirne duše« čakali na vozniaka **Dejana**.

Ob prihodu v hotel Marinšek sem že v veži naletela na mlado, nežno, simpatično, meni že poznano žensko bitje z imenom **Blanka Markovič** (sodelavka projekta **IZI**, ki sodi pod okrilje **Doma paraplegikov**), ki je nam, zainteresiranim za negovalno kozmetiko, predstavila vrsto izdelkov znamke Abena in Menalind. Sicer pa prava, pristna lepota, nežnost, milina, dobrot in radost človeka izvirajo iz njegove/njene širine srca in globine duše. Zatem sem pa, že precej potrebna nečesa »močnega, da te pr' src' stisne«, poiskala pladenj z aperitivi, da sem se v notranjosti primerno razkužila (od zunaj sem se že v Domu tik pred odhodom) ter se pričela pozdravljati, rokovati in objemati z mojimi društvenimi kolegi,

prijatelji in svojci. Ker sva z Ivanko prišli med zadnjimi, je bila glavnina vseh že zbrana. Vesela sem bila vseh znanih in tudi doslej še neznanih obrazov, kajti v tem večeru smo bili enkratna skupina 93 vsaj dobrih, če ne celo najboljših ljudi na Gorenjskem. A nekaj najboljših ni bilo: Albine, Lili, naše poskočno iskriče, navihane spremljevalke **Cvetke**, doslej trdne korenine **Albina** ter vseh drugih, ki ste iz različnih razlogov doma, v Domovih ostali ter z nami žal le v mislih praznovali. Pred večerjo nas je vse z zanosom in jednatimi pozdravnimi besedami nagovoril naš spoštovani

predsednik Peter ter nam zaželel prijetno, sproščeno, zabavno, plešočo pa zgovorno praznovanje ter srečno, zdravo, zadovoljno, uspešno, skratka najboljše leto 2016. Hkrati pa je še posebej pozdravil dva nova člana, ki sta bila prvič med nami in jima, v imenu vseh nas, izrekel toplo dobrodošlico. To sta gospod v najboljših zrelih letih **Marjan Andoljšek** iz Kranja in mlajši gospodič **Klemen Lokar** iz Žirov. Našo pozornost pa je pritegnil Peter s skupno čestitko za krepkih, utrjenih, neutrudnih 70 let in veliko zahvalo za številne športne dosežke našemu zasluznemu članu **Marjanu Peternelju** iz Rovt nad Kropo, ki je v vsej zgodovini Društva naš najboljši športnik, olimpijski, svetovni in evropski prvak v atletiki ter član državnice (najprej jugoslovanske, potem slovenske) reprezentance v košarki na invalidskih vozičkih. Nazadnje se je, v imenu celotnega DPG, Peter zahvalil tudi naši gospe Mariji Radkovič, res vsestransko ustvarjalni, iznajdljivi, izvorni mentorici za vso njeno zanesljivo, potrpežljivo in optimistično vodenje kreativnih delavnic ženske sekcije DPG.

Potem pa je rade volje predal mikrofona vodji skupine **Toniju Tuhinjskemu**, ki nas je dobrovoljno pozdravil

Eni smo peli, drugi pa plesali (foto Fotomorgana)

Res je bilo veselo in zabavno (foto Fotomorgana)

in nam zaželel čimbolj živahno, igrivo, iskrivo praznovanje ter vsakemu posebej obilo najboljših in najzlahotnejših doživetij v prihajajočem letu 2016. Skupina treh moških z boljšo polovico **Barbaro** na čelu je cel večer »držala« tako hiter, poskočen, romantično zamaknjen, vrtoglav in občasno nagajiv ritem, da so bili naši plesalci vidno pošteno upehani, prepoteni, a hkrati zelo zadovoljni, upravičeno ponosni na svoja plesna znanja in fizične sposobnosti. Vrnimo se še malo k uvodu večera. Tik preden so začeli streči juho, se je do mene pripeljala naša fletna, zmeraj živahna, aktivna in pozitivna socialna referentka Jovita in mi, kar se je dalo diskretno, izročila bogat »stoletni dar«, ki ga ZPS in DPG vsako leto v tem predbožičnem času podarita vsem članom, ki bivamo v Domovih za starejše ljudi. Res srčno lepa, plemenita gesta, s katero nam olajšate mnogotere stiske pri nakupu dodatnih zdravil, oblačil in obutve ter potrebščin za osebno nego. Vam darovalcem lahko v imenu vseh nas »100-letnikov« izrečem le skromne, a iskrene besede zahvale ali po domače: Bog lonaj! Seveda ne bi bili pravi, vsaj malo škrti Gorenjci, če ne bi med jedjo sosedu v »talar gledal in žlic štel«. Jedli smo več kot odlično, pili še z večjim užitkom, med seboj govorili s tako hitrostjo in vnemo, da so se

iskre kresale, najbolj **gajstni** za ples so pa itak skozi po **podnu** drsal, da sem se resnično bala, da ga bodo čist' **znuca**. Tile naši člani na vozičkih so tako neverjetno spretni, spontani, domiselni plesalci in plesalke, da mene zmeraj znova čist' **totalka** prevzamejo, ko jih gledam. Kar v trans padem. **Učakarjev Jani** pa njegova **Alenka** sta prava plesna mojstra in vražja poskočnega, da jima še na Slovenija ima talent »zmanjka« prava konkurenca. Tudi vsem drugim izvajalcem precej divjih, poskočnih ali nežnih obratov je bilo na koncu praznovanja pošteno vroče. Da pa ostali gledalci nismo **glih** »oči izgubili« na naših srčno pogumnih in zelo okretnih plesalcih, je Peter napovedal začetek prodaje, nakupa srečk za srečelov. Zanimivo, da čisto nobena srečka ni bila prazna. Le kaj bi na to rekel minister Mramor? Prva nagrada je bilo enotedensko letovanje brez doplačila najemnine stanovanja DPG v Izoli. Bilo je še mnogo drugih dobitkov večje vrednosti, a mi jih tokrat ni bilo moč dobiti, zato sem se morala s skromnimi zadetki zadovoljiti. A z velikim navdušenjem vam lahko povem, da je bila ta večer zame že to velika sreča, ko sem lahko opazovala, čutila vidno Ivankino veselje, hvaležno zadovoljstvo, ker je lahko bila med nami in uživala izredno lepo, prijazno, ljubezno gostoljubje od začetka do konca

praznovanja. Najlepša hvala prijazni, srčno topli, razumevajoči gospe ob njej, ki ji je, poleg naše sočutne spremljevalke **Mojce**, rade volje pomagala pri jedi. Prvi gostje so **ziher** doma ali kje drugje že trdno, globoko spali, ko smo zadnji neugnanci še kar naprej trmasto vztrajno po plesišču **tancali** in za pozne nočne ure tudi **glihe** nismo dali. A tudi vsega najboljšega je enkrat konec, zato smo se tudi mi razšli v zgodnji jutranji uri prijetno, rahlo utrujeno, precej živahno, zelo hvaležno in nagajivo razpoloženi. **Bog lonaj** vsem za tako **fejst** praznovanje!

Alenka Oblakovič GORENJSKE FRAJLE

Še par besed o januarskem super ženskem, prijateljskem, družabnem in aktivnem srečanju. Dva dni pred tem mi je Anka zaupala, da je naša mentorica Marija zbolela in zato, seveda, ne bo mogla priti na ustvarjalno brkljanje ženskega aktiva. Spomnile smo se na našo ljubo Albino, **frajlo** najboljše žlahotne krvi, ki je naslednji dan, za vse večerne čase, dobila v goste šarmantnega, zvestega in ljubeznivega Abrahama ml. Seveda smo jo brž, ažurne in hitre za vse traparije, poklicale po telefonu. Pa tudi tokrat nismo bile brez ročnega dela. Z vso vnemo smo se lotile **fajhtanja** rut in packanje po njih z barvami za tekstil. Zmenile smo se, da bo naslednje soočenje nadobudno razsvetljenje frajl v četrtek, 25. februarja ob 10h (ko bo časopis izšel, bo to žal že preteklost). Takrat bomo, če nam Bog da srečo in zdravje, izdelovale nakit iz fimo mase. Vedno ste in boste vse članice DPG lepo povabljeni in srčno ljubeče sprejeti med nas. Po navadi so naša srečanja **tapecirana v zadnjem četrku v mesecu ob 10h**. A raje prej pokličite na sedež DPG v Kranju in preverite, če res velja zgoraj zapisan podatek ali je morda kakšna sprememba.

Januarsko druženje članic (foto Anka Vesel)

Na strelišču v Vidmu (foto arhiv DPPP)

Janez Učakar 2. KOLO STRELSKE LIGE

V soboto, dne 28. novembra, je naše društvo izpeljalo 2. kolo strelske lige. Tekmovanje se je odvijalo na strelišču strelskega društva Bukovec v Vidmu v občini Videm - Dobrepolje. Tekmovanja se je udeležilo štiriindvajset tekmovalcev iz osmih pokrajinskih društev. V najštevilčnejši skupini SH 1 je imel najbolj mirno roko slovenski favorit in kandidat za olimpijske igre v Riu **Franc Pinter** (DP Podravja) s 362 zadetimi krogi, sledil mu je **Franc Jožef** iz prekmurskega društva s 356 krogi, tretje mesto pa je pripadalo Mariborčanu **Zdenku Lileku** z odstreljenimi 341 krogi. Naši tekmovalci so se solidno odrezali, saj je šesto mesto osvojil **Ivica Vukadin**, 15. mesto **Metod Zakotnik** in 18. mesto **Janez Učakar**. V skupini SH 2 je slavil s 368 krogi **Slavko Dunaj** (DP MS), sledil mu je prav tako Prekmurec **Ladislav Kepe** s 354 nastreljenimi krogi, tretje mesto pa si je priboril Celjan **Mladen Fabjan** s 353 krogi. Edina predstavnica nežnejšega spola **Vesela Pevec** (DP Ljubljana) je z odličnim streljanjem nabrala 367 točk. Tudi s streljanjem s pištolo smo imeli le enega tekmovalca, 346 krogov je nastreljal Ivica Vukadin. Med šestimi ekipami je bila s 1076 točkami daleč spredaj ekipa DP Prekmurja. Sledila je ekipa iz Ljubljane s 1026 krogi, tretje mesto pa je pripadala ekipi iz Celja z 963 točkami. Četrta so

bili južni Primorci, peti Dolenjci in šesta ekipa Gorenjske. Ob koncu tekmovanja je sledilo kosilo in podelitev priznanj najboljšim, ki jih je ob občinskem prazniku občine podaril sedaj že naš dolgoletni prijatelj, župan občine Videm - Dobrepolje **Janez Pavlin**.

Janez Učakar TUDI TOKRAT SMO SE GORENJC IZKAZALI KOT DOBRI GOSTITELJI

Četrta kroga državnega prvenstva v košarki na vozičkih se je odvijal v športni dvorani osnovne šole Davorina Jenka v Cerkljah. S pomočjo župana občine Cerklje **Franca Čebulja**, ki nam je priskočil na pomoč, se je v tej prijetni gorenjski občini dogajal pravi športni spektakel, saj se je v enem dnevu, nedelji, odigralo kar pet tekem ligaškega tekmovanja. Na dveh tekmah so sodelovali tudi naši košarkarji, ki so kljub

V Cerkljah so na dveh tekmah sodelovali tudi naši košarkarji (foto Fotomorgana)

dobri in požrtvovalni igri s težkima nasprotnikoma tekmi izgubili s tesnim izidom. Poleg naše ekipe so sodelovale še ekipe iz Ljubljane, Novega mesta, Maribora, Celja in gostje v letošnji ligi, ekipa Kärnten iz avstrijskega Celovca. Po končanem tekmovanju smo naše goste postregli v šolski kuhinji z dobrotami, ki so nam jih pripravili tamkajšnji kuharji. Po uspešnem dnevu smo lahko bili ponosni, da smo z gostoljubjem zopet ustregli vsem športnikom, in tako dokazali, da smo lahko enakovreden sodelavec v ligi, tako na tekmovalnem kot na organizacijskem področju.

Janez Učakar NAŠ ČLAN BLESTEL NA NIZOZEMSKEM

Mladi smučar **Jernej Slivnik**, član našega društva, je zmagal na mladinski tekmi evropskega pokala v smučanju z monoskijem, ki je potekala na nizozemskem Landgraffu. S časom 1:12:02 je zmagal v slalomu. Drugi je bil Nemec **Rouven Ackermann** (1:12:86), tretji pa Nizozemec **Thijn Speksnijder** (1:13:52). Jernej je nastopil tudi v članski konkurenci in osvojil 16. mesto (1:46:53). Našega smučarja spremljata trener **Roman Podlipnik** in paraolimpijec **Gal Jakič**.

Za Jerneja Slivnika smo že pred leti zapisali, da je to naš mladi up, ko je na smučišču Brsnina v Kranjski Gori naredil prve zavoje. V bodoče mu želimo še veliko uspeha.

Benjamin Žnidaršič | Društvo paraplegikov Istre in Krasa

MORJE, REFOŠK IN PRŠUT

Nekoč se mi je zdelo, da je do novega leta trajala cela večnost, sedaj pa novo leto prihaja vsakič hitreje. Ali je to znak, da sem že v letih, ali pa ta današnji čas nima več prave ure.

26. decembra smo se zbrali pri Emoncu (foto arhiv DPIK)

Tako je Društvo paraplegikov Istre in Krasa za svoje članke ponovno organiziralo novoletno zabavo. Po tradiciji je to zabava, kjer poleg druženja dodamo v program tudi kaj koristnega. Tokrat smo pred družabnim srečanjem pripravili Občni zbor društva. Predstavnice **Doma paraplegikov** v Pacugu pa so pripravile predstavitev

programa **IZI**, ki zajema ves program dobave medicinskih pripomočkov za invalide.

Potem pa smo se zabavali in pozabili na vse težave ter politične zdrahe. Koliko nam je to uspelo, je seveda odvisno od posameznika. Nekateri se res zabavajo in uživajo ob večerji, glasbi, plesu, klepetu, drugi pa so malo manj družabni, pa vendar tudi uživajo ob spremembi okolja, ki je doma vse preveč povezano s problemi. Kljub vsemu so vse to naši člani, tisti s problemi in tisti, ki jih nimajo. V našem društvu se zavedamo, da so dobri medsebojni odnosi temelj uspeha. Treba je poskrbeti za druženje in poglobljanje odnosov, za dober timski duh, medsebojno sodelovanje, dobro počutje in sprostitvev.

Na koncu vsem našim članom in vsem ostalim članom Zveze paraplegikov Slovenije v novem letu želim veliko zdravja in sreče ter čim manj vsakdanjih problemov.

Aleš Povše | Društvo paraplegikov jugozahodne Štajerske

CELJSKI GROFI

Decembra smo se dobili na tradicionalnem letnem srečanju članov, med člane smo razdelili naš časopis **KORAK NAPREJ**, športniki so bili kljub praznikom vseskozi aktivni, pod streho smo spravili tudi občni zbor, ki je bil letos tudi volilni.

V decembru je izšla že 18. številka našega društvenega časopisa »Korak naprej«, v kateri so z besedami naših članov opisani vsi najpomembnejši dogodki preteklega leta, ki so se zgodili našim članom. Kdor je časopis prebral ali prelistal, je

ugotovil, da je bilo leto 2015 res pestro in zanimivo.

December je čas praznikov in slavnostnega vzdušja, zato je kar prav, da se tudi člani društva srečamo v čim večjem številu. Že kar nekaj let se na novoletnem srečanju zberemo v gostišču

Rimljan v Šempetru v Savinjski dolini, saj Šempeter leži približno v središču naše regije. Udeležba je bila tudi tokrat zelo dobra, zbralo se je namreč kar sto trinajst naših članov in njihovih spremljevalcev. Srečanje je pač priložnost, da se ponovno vidimo, pogovorimo in obujemo spomine na iztekajoče se leto in si zaželimo vse najlepše v prihodnjem. Zbrane udeležence je pozdravil predsednik društva **Janez Hudej**.

Tokrat smo po nekajletnem premoru za popestritev pripravili tudi srečelov z zelo lepimi nagradami, ki so se pravično razdelile med vse člane. Za glasbo in zabavo je poskrbel **Trio Žur**. Ob prijetnih skladbah so se številni tudi zavrteli.

Športniki pa pravega počitka ne poznajo. Šahisti so tako v začetku de-

Srečke so hitro pošle. (Foto Peter Planinšek)

Novoletno srečanje (foto Peter Planinšek)

cembra tekmovali na mednarodnem turnirju v Ponikvah, ki je štel tudi za drugi krog lige ZPS Gradeks. Premikanje črno belih figur na črno belih poljih jim je šlo odlično od rok, ekipno so namreč med desetimi ekipami osvojili drugo mesto, prav tako pa je bila druga med ženskami tudi **Jožica Kerč**.

Tradicionalno pa naši šahisti zaključijo novo leto z društvenim novoletnim turnirjem, kjer je letos zmagal **Radoslav Matič** pred **Igorjem Jerankom** in **Francem Ivenčnikom**. Pomembnejše od rezultata je seveda druženje.

Košarkarji se po ne najboljšem začetku sezone počasi pobirajo. Decembra so na tretjem krogu košarkarske lige ZPS Soča oprema v Ribnici premagali Novomeščane, januarja pa na četrtem krogu v Cerkljah na Gorenjskem še Mariborčane ter Krajinčane in se povzpeli na tretje mesto. Se je pa košarkarska ekipa udeležila tudi slavnostne prireditve v Narodnem domu Mestne občine Celje, kjer so podelili priznanja najboljšim športnikom Celja v letu 2015. Najboljša sta postala judoistka **Tina Trstenjak** in atlet **Robert Rener**. Posebna priznanja mestne občine Celje so prejeli tudi vsi člani košarkarske ekipe našega društva DP Celje Thermana, ki je v letu 2105 postala državni prvak za sezono 2014/2015 in strelec **Franček Gorazd Tiršek** za prvo mesto na svetovnem pokalu v Osijeku v stre-

Ekipa šahistov se je pomerila na novoletnem turnirju. (Foto arhiv DPJZŠ)

Košarkarska ekipa prejela posebna priznanja Mestne občine Celje za športne dosežke. (Foto arhiv DPJZŠ)

ljanju z zračno puško in dosežen nov evropski rekord. Posebno priznanje sta prejela tudi glavna trenerka strelcev **Polona Sladič** in njen pomočnik **Aleš Kosmač**, ki pa se prireditve žal nista mogli udeležiti, ker sta bila na poti na naslednjo tekmo v Združene arabske emirate v mesto Al Ain.

Januarja se je nadaljevala tudi liga v kegljanju »IZI-POENOSTAVIM«. Tokrat je tekmovanje potekalo v Mariboru v dvorani Tabor. Naši kegljači očitno v novem letu še iščejo pravo formo, kajti šesto mesto med ekipami seveda ni rezultat, ki bi jih zadovoljil. Izstopal je samo **Aleš Povše**, ki je zmagal med tetraplegiki.

Na društvu so stekla vsa potrebna opravila za pripravo na redni letni občinski zbor. Sestala se je inventurna komisi-

Kegljači na tekmovanju v Mariboru (foto arhiv DPJZŠ)

ja, nadzorni odbor in seveda še zadnjič pred volitvami tudi upravni odbor. O novem ali starem vodstvu in dogodkih,

ki so sledili, pa v naslednji številki revije Paraplegik.

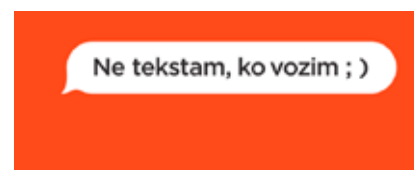
Barbara Kos | Zavod Vozim

»NE TEKSTAM, KO VOZIM!«

Uporaba mobilnega telefona med vožnjo postaja vse bolj razširjena. Premalo voznikov se zaveda, da je telefoniranje med vožnjo enako, kot če bi imeli v krvi 0,8 promila alkohola (kar je enako, kot če bi popili 3–5 dcl vina). Da bi prispevali k izboljšanju prometne varnosti, so se člani »Še vedno vozim – vendar ne hodim«, skupaj z agencijo Publicis in Renaultom Slovenija, lotili problematike pisanja SMS-sporočil – tekstanja med vožnjo v akciji »Ne tekstam, ko vozim!«.

Na spletnem mestu Prevoz.org so organizatorji objavili možnost prevoza in nič hudega sluteče potnike s profesionalnim voznikom popeljali na povsem drugačno vožnjo do dogovorjenega kraja. Voznik je ob začetku vožnje vse potnike obvestil, da bodo na poti pobrali še enega potnika in enega izmed sopotnikov

prosil, naj čakajočemu iz njegovega mobilnega telefona pošlje kratko sporočilo – SMS – da se približujejo. Ta je v odgovor nemudoma prejel očitajoč SMS: »Tekstaš, ko voziš?!?!«, kar je v avtu spodbudilo stigmatizirano debato, kdo neki je tretji zatežen potnik. Vsekakor nihče ni slutil, da bodo čez nekaj kilometrov spoznali **invalida**,

predstavnik gibanja »Še vedno vozim – vendar ne hodim«, ki se na podlagi osebne tragične izkušnje zavzema za dvigovanje zavedanja o varnosti v prometu.

Dogajanje v avtomobilu so ves čas snemale skrite kamere in na podlagi posnetkov je nastal video o akciji »Ne tekstam, ko vozim!«, ki je na Facebooku do 1. 3. 2016 zabeležil že 315.000 ogledov, kar dokazuje, da se ljudje zavedajo problematike uporabe telefona med vožnjo.

Stojan Rozman | Društvo paraplegikov Koroške

KARANTANSKI KNEZI

Na jesenski izlet Društva paraplegikov Koroške, imenovan Martinov izlet, v petek 13. novembra, se je podalo 13 oseb. Ob 13. uri smo z obnovitvene rehabilitacije potegnili na izlet še enega člana, da bi urok dneva ukrotili. Namenili smo se v Prekmurje. Nabitto zastavljen plan izleta je utrpel majhne spremembe in prilagoditve, ki pa niso usodno vplivale na bogato vsebino doživetega in zadovoljstvo s preživetim dnevom.

Čokoladnica Passero (foto arhiv DPK)

Sicer je verjetno posestvo **Lipič – Passero** v Tešanovcih bolj poznano po dobrih vinih ali počitniških apartmajih, pa smo mi tja odšli v čokoladnico in trgovino prekmurskih dobrot. Predstavili so nam potek nastanka pralin in degustirali smo njihove čokolade.

V **Bogojini** smo videli lepo cerkev, ki s svojo okolico tvori sozvočje arhitekture in narave. Prvotno so želeli staro cerkev podreti in je Plečnik naredil že načrt za novo, ampak ko je videl staro cerkev je izjavil: »Še nikdar nisem podiral, kar so naši očetje dobro naredili«. Tako je naredil načrt, ki je vključeval staro cerkev kot vhod v večjo novo, in tako je nastala »Bela golobica« – ena od najlepših stavb sodobne sakralne arhitekture na Slovenskem.

Razgledni stolp **Vinarium** je zgrajen na griču (320 n. m.) v Lendavskih gorinah. Stolp okrogle oblike, visok 53,5 metra, s pritličjem in devetimi etažami, je projektiral **Oskar Virag**.

Kdo vse ima v nahrbtniku šunko? (Foto arhiv DPK)

Naša prva postaja je bilo **Šunkarstvo Kodila** v Markišavcih. Tukaj se že tri generacije družina Kodila ukvarja s predelavo mesa in mesnih izdelkov. Tradicija se prepleta z modernostjo in naravo. Strokovno razlago poteka obdelave mesa in postopkov v zorilnici šunke, kjer se sušijo in zorijo pod slamnato streho, obdano z lesom in ilovnatimi ometi, je prevzel sam šef **Janez Kodila**. Ogled z invalidskimi vozički v obratu zaradi higienskih predpisov ni izvedljiv.

V trgovini smo nakupili, poleg njihovih izdelkov, tudi ostale prekmurske dobrote blagovne znamke »Diši po Prekmurju«, pod okriljem katere se združujejo proizvajalci prekmurskih dobrot. A če sta njihova prekmurska

šunka in kranjska klobasa »zakon«, je bila ena noviteta hit prihajajočih praznikov. Zelo! dober narezek in namaze smo poplanknili z letošnjim mladim vinom vinarstva **Krampač**.

Stolp Vinarium (foto arhiv DPK)

Je najvišji razgledni stolp v Sloveniji. Sam stolp ima jekleno strukturo z armiranobetonskim pritličjem, na vrhu pa je zastekljen razgledni prostor. Tja se pride po 240 montažnih stopnicah ali s pomočjo dvigala. Ponuja pa pogled na pokrajino štirih držav: Slovenijo, Madžarsko, Hrvaško in Avstrijo. V pritličju je darilna prodajalna in gostinski lokal, kjer ob najavi pripravijo degustacije. Pred stolpom v štirih hišicah prodajajo prekmurske dobrote, ki smo jih tudi sami poizkusili – langaš in prekmurski špricar ter vina vinarstva **Küplen**.

Toploto vode izpod prekmurske zemlje dobro rabi **Tropski vrt** v Dobrovniku, kjer je na 350 m² »džungle« več kot 900 eksotičnih primerkov približno stotih rastlinskih vrst. Podjetje **Ocean Orchids** je obogatilo svojo ponudbo s koščkom barvite tropske divjine – vrtom tropskih rastlin, ki se nahaja poleg proizvodnih površin podjetja. Iz vrta smo pokukali v proizvodnjo, kjer vsak dan zacveti okoli 4000 orhidej.

V vrtu smo, poleg številnih botaničnih vrst orhidej, občudovali zanimive tropske in subtropske rastline iz celega sveta. V šest metrov visokem objektu smo od blizu videli številne rastline, ki jih poznamo iz našega vsakdana: banane, avokado, vanilijo, papajo, mango, ananas, ilang, taro, ingver, karambolo

ter številne druge. Presune pa obsežna zbirka živo pisanih flamingovcev in pestrost vzpenjavk.

Bukovniško jezero zelo radi uporabljajo naši ribiči. Povprečna globina jezera je okrog dva metra, ponekod je jezero globoko tudi do pet metrov. Ima površino približno osem hektarov. Bukovniško jezero je bilo prvotno, kot vsa podobna jezera na Goričkem, namenjeno blaženju visokega vala pomladnih voda in morebitnemu namakanju polj, kar pa se ni nikoli uresničilo. Ribiči so izkoristili stoječo vodo za gojenje rib, nekatere med njimi so domorodne, nekatere pa tudi tujerodne, skoraj vse vrste pa so vezane na stoječo vodo in jih v potoku Bukovnica brez zajezitve ne bi bilo.

Veliko pripovedi in legend kroži o templjarskem samostanu, mlinu, cerkvi in menihih, ki naj bi živeli v dolini, kjer je območje Bukovniškega jezera. Po pripovedovanju domačinov so bili nekoč pašniki in vinogradi tam, kjer je danes gozd. Prav tako pravijo, da je bila dolinska pregrada zgrajena veliko časa pred samim nastankom jezera in da so jo postavili menihi, zato da so imeli vodo. V prid tem pripovedim gre dejstvo, da so pri gradnji jezerskega nasipa našli ogromne pilote in ostanke nekdanjega mlina.

Na Bukovniškem jezeru v okolici kapelle svetega Vida in Vidovega izvira so radiestezi in bioenergetiki našli številne **energetske točke** blagodejnega in zdravnega sevanja Zemlje, ki izboljšajo počutje in zdravje ljudi. Najdenih energetskih točk je preko petdeset, izmerjenih in označenih pa šestindvajset. Že po kratkem času zadrževanja v tem območju (v povprečju 8–30 minut, odvisno od točke), se prične sproščati blokade in vzpostavljati bolj uravnoteženi pretoki energije skozi telo. Obiskovalci se v tem območju tudi pospešeno sprostijo in revitalizirajo (naberejo novih moči). V sprehodu skozi mirni gozd smo uživali v pluzenju debele plasti listja.

Gostilna »**K rotundi**« v Selu nam je pripravila zelo dobro tipično prekmursko hrano, npr. prilogo dödöle. V Selu smo si od zunaj ogledali rotundo. Po svoji kulturnozgodovinski pričevalnosti je kapela romanska rotunda iz prve polovice 13. stoletja, ki so jo zgradili templjarji, bistveno prezidana pa je bila v 19. stoletju.

Izlet smo zaključili v **Urbanovi kleti** – Vinarstva **URISK**. Nahaja se med vinogradi na čudoviti razgledni točki nad prekmursko ravnico v novejši tipični, s slamo kriti, panonski hiši, zraven je majhen muzej in galerija v več kot 240 letni »cimprači« – najstarejši vinski kleti v Prekmurju, ki je spomeniško zaščitena. Ob degustaciji dobrih vin: suhih, polsuhih, polsladkih, predikatnih vin, penine

Flamingovci in Orhideje pred vhodom v Tropski vrt (foto arhiv DPK)

Najdlje smo se zadržali v Urbanovi kleti (foto arhiv DPK)

oz. vin laški rizling, šipon, beli pinot, modri pinot, rose ... smo jedli tipične prekmurske dobrote: perece, pogače, koruzno zlevanko in prekmursko gibanico. Gospod Urisk, sicer Korošec, nam je izredno nazorno in potrpežljivo razlagal o vinu, cimprači in prekmurskih posebnostih.

In tako smo se vrteli po dobrovniški občini – kjer so po obrobju parka Goričko v večini Madžari. Prekmurje je pretežno ravninska pokrajina. Geografsko je razdeljeno na tri območja: hribovno področje severno od Murske Sobote je Goričko, vzhodno proti Muri leži Ravensko, jugovzhodno od Murske Sobote pa leži Dolinsko. Okrog Lendave pa je manjše gričevnato področje, Lendavske gorice.

Izredno smo bili zadovoljni z videnim in spoznanim, posebno pa z gostitelji, saj je tudi zaradi njih bil užitek v videnem in degustiranem toliko večji. Prekmurje je izredno pestro, polno doživetij in lepih kotičkov. A pravi okus in užitek se dobi, če si za to vzameš čas.

PLESNA PREDSTAVA »KOLO ČASA«

Na deževno nedeljsko valentinovo je v Črni na Koroškem oder Kulturnega doma gostil Plesni klub Zebra. Njihova najnovejša plesna predstava Kolo časa predstavlja univerzalno govorico plesa skozi evolucijo veselja in človeka. S plesnim gibom plesalci na različnih invalidskih vozičkih in z različno stopnjo in vrsto invalidnosti skupaj s soplesalkami in soplesalci ustvarjajo slike različnih časovnih obdobij. Od nekdanjih časov do danes in s pogledom v prihodnost. Predstava je delo njih samih – od kore-

ografije, oblačil, izbora glasbe ...

Polna dvorana obiskovalcev je radostno pozdravila vsak del predstave, se na koncu z dolgim aplavzom zahvalila plesalcem in se zadržala še v avli na razstavi slik slikarjev, ki rišejo z usti. Dogodek, ki sta ga s skupnimi močmi omogočila in organizirala Društvo paraplegikov Koroške in Občina Črna, je nedvomno vsakemu pustil poseben pečat, gledalci pa so se strinjali: Črnjani si želijo še več takšnih kulturnih dogodkov in pa, kultura invalidov je nedvomno na visokem nivoju.

Izvrstni plesalci so pripravili izvrstno predstavo (foto Amadeja Smrekar, PK Zebra)

Jože Globokar | Društvo paraplegikov ljubljanske pokrajine

LJUBLJANSKI ZMAJI

Dopisništvo Društva paraplegikov ljubljanske pokrajine vam v tokratni številki PARAPLEGIKA predstavlja še nekaj zanimivih decembrskih dogodkov, nato pa aktualne dogodke iz začetka letošnjega leta. Najprej preberite kako smo se poslovili od starega leta, kaj smo sklenili na izrednem občnem zboru in kateri od dveh dobrih mož je obdaril naše malčke. V nadaljevanju pa boste lahko prebrali: kako smo s pomočjo Občine Hrastnik pomagali urediti dostop pri naših dveh članih in sprejemu župana ter športnih dogodkih.

SILVESTROVANJE Z IZREDNIM OBČNIM ZBOROM

Društvo paraplegikov ljubljanske pokrajine je za člane, svojce in sodelavce slovo od starega leta pripravilo že 19. decembra. Tudi tokrat smo se zbrali

v veliki restavraciji Kongo hotela & Casinoja v Grosupljem, za veselo praznično vzdušje pa je poskrbel ansambel **DeVox**. »Zažigali« so predvsem s pop in rock glasbo srednjih šestdesetih let.

Tako kot že vrsto let nas je tudi to-

krat pozdravil in vse dobro v letu 2016 zaželel župan MOL **Zoran Jankovič**, prisluhnili pa smo tudi predstaviti bogate izbire medicinsko-tehničnih pripomočkov **SOČE OPREME**.

Tokrat smo »silvestrovanje« izko-

Vse dobro nam je v letu 2016 zaželel župan MOL Zoran Jankovič. (Foto Marino Popovič)

ristili še za kratek izredni občni zbor članov in sprejeli dve pomembni odločitvi. V prvi točki dnevnega reda so člani z veliko večino potrdili Pravilnik o volitvah, ki določa, da ima predsednik društva lahko le dve štiriletni mandadni obdobji, v drugi točki pa potrdili nakup skladiščnih prostorov, ki jih nujno potrebujemo za uspešno delovanje društva. Pri nakupu nam bo pomagala Mestna občina Ljubljana.

V veselem razpoloženju z dobro glasbo in v prijetni družbi prijateljev je čas hitro mineval. Popoldne se je prevesilo v večer, vmes pa so bogate nagrade vabile k nakupu srečk tradicionalnega srečelova. Med njimi tudi sedemdnevno bivanje v apartmajski hišici v Čatežu, ki ga je prispevala Zveza paraplegikov Slovenije, in vikend paket, darilo Zdravilišča Laško.

Tudi tokratno srečanje je s sodelavci pripravila **Mojca Burger**, za glasbo za vsak okus pa sta poskrbela **Slavko** in **Marino**. Veliko naših članov sta na novoletno srečanje z društvenima kombijema pripeljala **Tomaž** in **Marino**, pri prevozu pa so pomagala tudi bližnja društva paraplegikov.

MALČKE NAŠIH ČLANOV OBISKAL IN OBDARIL DEDEK MRZ

V prostorih Fundacije humanitarnih in invalidskih organizacij Slovenije je

22. decembra 2015 štirinajst malčkov naših članov obiskal in obdaril dedek Mrz. Še prej jim je odlično zabavo pripravil klovn **Aleksander** in med vse prinesel obilo smeha in dobre volje. Mimogrede je ušpičil kakšno vragolijo in iz rokava stresal neverjetne čarovniške trike. Še posebej ko je pojedel dolg napihnen balon. Otroci in njihovi starši so neizmerno uživali in sodelovali v njegovi pantomimi in pestri predstavi z baloni. Res so se od srca nasmejali.

Toda otroci so se vse pogosteje ozirali proti vratom v upanju, da bi se čim prej prikazal dedek Mrz s košem daril. No, dočakali so tudi ta trenutek. Očke so zažarele, ko jih je vzel v naročje, malo z njimi pokramljal in izročil tako

težko pričakovano darilo. S tem se jim je uresničila velika prednovoletna želja.

ADELA KROFLIČ IN FEHRO HALILOVIČ SAMOSTOJNEJŠA

Člana našega društva – **Adela Kroflič** iz Marna in **Fehro Halilović** iz Šavne Peči pri Hrastniku sta po dobrodelnih akciji, ki jo je naše društvo pripravilo z Občino Hrastnik, postala veliko samostojnejša in manj odvisna od tuje pomoči.

Adela je zaradi bolezni hrbtenjače pristala na invalidskem vozičku in zaradi številnih stopnic že nekaj let ni zapustila svojih bivalnih prostorov stanovanjske hiše. Občina Hrastnik je na našo pobudo izvedla in financirala dolgo klančino od vhodnih vrat stanovanjske hiše pa vse do ceste. Za boljšo varnost je klančina opremljena z varnostno ograjo.

Fehro si je pri padcu poškodoval hrbtenjačo in postal tetraplegik. Po vrnitvi iz medicinske rehabilitacije je doma naletel na neurejeno okolje z različnimi arhitekturnimi ovirami. S pomočjo Občine Hrastnik je zdaj okolica Fehrovega doma urejena za gibanje z vozičkom.

Obe ureditvi so 15. decembra 2015 v uporabo slovesno izročili: župan Občine Hrastnik **Miran Jerič**, predsednik

Klovn Aleksander je med vse prinesel obilo smeha in dobre volje. (Foto Mojca Burger)

Društva paraplegikov ljubljanske pokrajine **Gregor Gračner** in društveni socialni poverjenik **Marjan Zupanec**. To je bilo tako za Adelo kot za Fehra prijetno predpraznično darilo. S tem je Občina Hrastnik pokazala, da zna poskrbeti za svoje nemočne občane.

Prerez traku pri Adeli Kroflič (foto arhiv občine Hrastnik)

Prerez traku pri Fehru Haliloviću (foto arhiv občine Hrastnik)

ZAHVALA ŽUPANU OBČINE HRASTNIK

V prostorih našega društva nas je 12. januarja 2016 obiskal župan Občine Hrastnik – Miran Jerič. Ob tej priložnosti smo se županu zahvalili za vse, kar je ta zasavska občina storila za dobrobit naših članov. Od nadvse prijetnega spomladanskega srečanja v letu 2013, sodelovanja pri organizaciji novoletnega košarkarskega turnirja v letu 2014, pa do humanitarne akcije pri ureditvi okolja pri naših dveh članih. Slednje je vsekakor primer dobre prakse tudi za druge občine, v katerih živijo naši člani. Še več, Občina Hrastnik je nekaj

Srečanje z županom v društvenih prostorih. (Foto Robert Žerovnik)

sredstev iz tega projekta namenila tudi za odkup skladiščnih prostorov, ki jih za izvajanje programov društvo nujno potrebuje.

Ob tem priložnostnem obisku je predsednik društva **Gregor Gračner** s sodelavci županu v krajši obliki predstavil poslanstvo in dejavnosti našega društva. Župan je s tem spoznal vse aktivnosti največjega društva pri Zvezi paraplegikov Slovenije in obljubil tudi nadaljnje sodelovanje.

ŠPORTNI DOGODKI IN REZULTATI NAŠIH ŠPORTNIKOV

Mednarodni šahovski turnir in drugi krog lige

Šahovska ekipa prva - Planinc drugi

V Zavodu Prizma v Ponikvah je naše društvo 4. decembra 2015 že po tradiciji pripravilo odmevno mednarodno prednovoletno šahovsko srečanje. Udeležilo se ga je 43 šahistk in šahistov iz šestih pokrajinskih društev Zveze paraplegikov Slovenije, Bosne in Hercegovine in Zavoda Prizma. Ekipe, ki tekmujejo v slovenski šahovski ligi so se v drugem krogu pomerile za ligaške rezultate, vse ekipe in posamezniki pa tudi za pokale Občine Dobropolje. Šahisti so tudi osmi turnir posvetili občinskemu prazniku in mednarodnemu dnevu invalidov.

Turnir je s pozdravnim nagovorom Posebnega socialnovarstvenega zavo-

da Prizma odprla direktorica **Špela Selan**, nato pa so se po sodnikovih navodilih in pravilih FM-FIDE pričeli boji na črno belih poljih. Šahistke in šahisti so po švicarskem sistemu odigrali sedem hitropoteznih krogov. Za razmišljanje in poteze v posamičnih partijah so imeli na voljo deset, težje gibalno ovirani tetraplegiki pa dvanajst minut.

V ekipnem tekmovanju je prvo mesto in zmagovalni pokal občine osvojila ekipa našega društva (15,5), drugo ekipa DP Celje (14), tretje ekipa Banjaluke (13,5), četrto ekipa gostiteljev Prizma (12,5), peto ekipa Brčko (10,5), šesto ekipa Zenica (10), sedmo ekipa DP Koper (9,5), osmo ekipa DP Maribor (8,5) deveto ekipa DP Murska Sobota (7) deseto pa ekipa DP Novo mesto (6,5).

V posamični ženski konkurenci je pokal za prvo mesto osvojila **Nada Marušič** (BL-4,5), za drugo **Jožica Kerč** (DP-CE-4), za tretje pa **Bojana Vukotić** (BL-4).

V moški konkurenci šahistov je pokal za prvo mesto prejel **Slobodan Ilić** – Brčko (6), za drugo naš šahist **Edo Planinc** (6) za tretje pa **Halid Bajramović** – Zenica (5,5). Naš drugi najboljši šahist **Jakob Škantelj** je osvojil četrto mesto (5,5), **Jasmin Sabljaković** šesto (5), **Adam Dmitrovič** dvanajsto (4,5), **Zlatko Bernašek** dvajseto (3,5), **Ljubiša Gajič** pa sedemintrideseto (2).

Pokale so prejeli tudi najboljši trije šahisti – stanovalci doma – **Anton**

Najboljši v ekipni konkurenci (foto Tomaž Demšar)

Pirnat, Vinko Klobučarič in Mustafa Ujmić.

Rezultati drugega kroga ligaškega tekmovanja: prva ekipa DP Ljubljana (15,5), druga ekipa DP Celje (14), tretja ekipa DP Koper (9,5), četrta ekipa DP Maribor (8,5), peta ekipa DP Murska Sobota (7), šesta pa ekipa DP Novo mesto (6,5). Mariborska in novomeška ekipa sta imeli le po dva tekmovalca.

Ob razglasitvi rezultatov je udeležence turnirja nagovoril športni referent društva **Robert Žerovnik**. Šahistkam in šahistom je čestital za borbeno igro in dosežene rezultate. Županu **Janezu Pavlinu** in občini Dobropolje se je zahvalil za podporo pri organizaciji zdaj že tradicionalnega novoletnega turnirja. Za gostoljubje in podporo se je zahvalil tudi Zavodu Prizma, še posebej pa šahistom iz BiH za mednarodno sodelovanje na športnem področju.

Šahiste je nagovoril tudi župan Občine Dobropolje Janez Pavlin. Ob čestitkah za ekipne in posamične uvrstitve je podelil pokale občine in knjižne nagrade. Med njimi tudi pokale prijateljstva. Prejele so jih ekipe: Banjaluka – Republika Srbska, Zenica – Zeniško-dobojski kanton in Brčko – distrikt.

Vsem udeležencem turnirja sta se v imenu gostitelja za sodelovanje zahvalili direktorica Špela Selan in **Alenna Clara** ter predstavnikom ekip izročili lična darilca, ki jih na delovnih terapijah izdelujejo oskrbovanci zavoda.

Tradicionalni novoletni mednarodni šahovski turnir v Ponikvah (foto Damir Sirotič)

Za odlično pripravljeno novoletno in mednarodno šahovsko srečanje je organizatorju **Zlatku Bernašku** župan podelil posebno priznanje, tekmovanje pa je brez zapletov vodil arbiter **Marko Jurič**. Največje šahovsko srečanje pri nas sta podprli Občina Dobropolje in Zveza paraplegikov Slovenije.

Košarkarji po štirih krogih na vrhu lestvice

Po četrtem krogu košarkarske lige **ZPS SOČA OPREMA** je naša ekipa DP

Ljubljana Mercator še vedno na vrhu lestvice. Do sedaj je v vseh štirih krogih zabeležila same zmage. V prvem krogu je premagala ekipo DP Kranj in DP Novo mesto, v drugem DP Celje Thermano, v tretjem Kärnten in DP Maribor Palfinger Marine, v četrtem pa ekipo DP Kranj in ekipo DP Novo mesto. Najtesnejšo zmago je zabeležila v tretjem krogu, kjer je tekmo v razburljivi končnici z Avstrijci v zadnjih sekundah s prostim metom priboril naš igralec **Aljoša Škarper**.

Naša reprezentanca (v belih dresih) je povedla že v prvem krogu. (Foto Peter Planinšek)

Janja Buzeti | Društvo paraplegikov Prekmurja in Prlekije

S PANONSKIH RAVNIC

Kot bi mignil, je leto naokrog in že je tu najlepši mesec v letu. Tako mladi kot tudi mladi po srcu hrepenimo po ljubezni, veselju, pričakovanju in miru v teh prazničnih dneh. Mesec december je bil na našem društvu zaznamovan z veliko druženja, obiskov, okraševanja pa tudi s praznovanjem in zabavo ter plesom in petjem, ki se je razlegalo še v mesecu januarju. Pozabili pa nismo niti na tiste člane, ki živijo v domovih za starejše, in jim s toplim stiskom rok in z majhno pozornostjo polepšali dan.

»ODRAŠČAJMO SKUPAJ V EVROPI BREZ OVIR«

3. december, rojstvo velikega slovenskega pesnika Franceta Prešerna, obenem pa tudi mednarodni dan invalidov, ki smo ga v MOMS obeležili s srečanjem invalidskih organizacij in društev, ki delujejo v omenjeni občini. Letošnji moto mednarodnega dneva invalidov se glasi »Odraščajmo skupaj v Evropi brez ovir«. Na to temo so spregovorili tudi predstavniki različnih invalidskih organizacij in varstveno-delovnih centrov ter predstavnik mestne občine Murska Sobota.

Vse zbrane v Pokrajinski in študijski knjižnici Murska Sobota je z uvodnimi besedami pozdravil predsednik sveta za invalide gospod **Branko Gornjec** in poudaril pomen varstveno-delovnih centrov v življenju invalidov. Povedal je tudi, da nam razvoj sodobne tehnologije omogoča veliko lažje življenje, da pa se kljub temu pojavijo nove ovire, ki se jim je potrebno na tak ali drugačen način prilagoditi. **Anita Trebše**, članica našega društva, je pozdravila vse navzoče v imenu invalidov Mestne občine Murska Sobota in prav tako namenila nekaj besed o invalidskih organizacijah, znotraj katerih deluje svet za invalide in preko katerega lahko

invalidi in drugi opozarjamo na vidne ovire in jih skupaj poskušamo odpraviti. Zelo pomembno je namreč sodelovanje invalidskih organizacij s svetom za invalide ter občinami. Vzajemnost oziroma medsebojna povezanost je po mojem mnenju zelo pomembna pri delovanju kakršnekoli organizacije ali združenja. Prav tako je pomembno, da se ta povezanost ne odraža samo na formalni, temveč tudi na neformalni ravni.

V imenu MOMS je spregovoril gospod **Štefan Cigan** in poudaril, da pri odpravi ovir niso prisotni samo finančni problemi, ampak so tu še zakonski, ki dodatno otežujejo zadeve in podaljšujejo čas odpravljanja ovir, ter da se MOMS kljub temu trudi s finančnimi sredstvi čim bolj pomagati vsem invalidskim organizacijam. Ob koncu se je še zahvalil invalidskim organizacijam za njihovo uspešno delovanje.

Po končanih uvodnih pozdravih je sledila predstavitev Varstveno-delovnih centrov (v nadaljevanju VDC), ki je bila podkrepljena še s plesanjem, dramsko igro in tudi z recitacijo pesmi. Tako so uporabniki VDC Murska Sobota na zabaven način predstavili delovanje Centra. Iz njihove igre smo izvedeli, da v okviru VDC-ja izvajajo različne delavnice,

kot so lesna, šiviljska, kooperacijska in ustvarjalna delavnica, ki jim omogočajo razvijanje delovnih sposobnosti in spretnosti ter s tem lažje uvajanje v delo. Člani VDC Želva so se predstavili s plesno točko Atomik harmonik – Lep sončen dan. Nato pa smo poslušali čudovito recitacijo pesmi Ivana Minattija z naslovom Nekoga moraš imeti rad, ki jo je recitiral **Željko Flisar**, član VDC Sonček. Ob koncu pa nam je uporabnica Centra Naprej predstavila svojo pot rehabilitacije po poškodbi možganov. Sledilo je še prijetno druženje ob hrani in pijači.

Člani DPPP obeležili mednarodni dan invalidov s srečanjem invalidskih organizacij Mestne občine Murska Sobota. (Foto arhiv DPPP)

GOSTITEV ČLANOV UPRAVNEGA ODBORA ZVEZE PARAPLEGIKOV SLOVENIJE

Vsaka seja Upravnega odbora Zveze paraplegikov se odvija na enem izmed društev. Tokrat je ta čast pripadala našemu društvu. Tako se je v torek, 24. novembra 2015, odvijala 23. redna seja Upravnega odbora Zveze paraplegikov Slovenije, na kateri so bili prisotni predsednik Zveze gospod **Dane Kastelic** ter ostali predstavniki regijskih društev ZPS.

Na seji so obravnavali pet točk dnevnega reda, ki so se nanašale na tekoče zadeve Zveze paraplegikov Slovenije in njenih društev. Prav tako je bil na seji podan predlog za sprejem novega

Gostitev Upravnega odbora Zveze paraplegikov Slovenije (foto arhiv DPPP)

člana v naše društvo. Ob koncu pa smo jih pogostili s tradicionalno prekmursko jedjo, to je »bujto repo« s kolinami, ki je v zimskem času med Prekmurci še posebej priljubljena. Posladkali pa so se s »posolanko«, ki velja za kraljico med prekmurskimi pogačami.

ČAROBNO BOŽIČNO VZDUŠJE NA NAŠEM DRUŠTVU

Božični čas je čas veselja, radosti, topline in ljubezni. Je čas, ko se za trenutek ustavimo in »zaživimo življenje s srcem«. Ob zaključku delavnic v letu 2015 smo »zaživel« tudi mi in na našem društvu pričarali pravo božično vzdušje. Članice aktiva žena so postavile božično drevo, na katerem so utripale lučke in v nas pričarale pravo toplino božiča. Pod božičnim drevesom so bile postavljene tudi jaslice, manjkalo pa

ni niti kuhano vino, ki je poživilo tako dušo kot telo in prispevalo piko na »i« v čarobnem mesecu decembru. Društvo smo okrasili v božičnih barvah, in sicer v rdeči in zlati, na mizo postavili sveče, pevci pa so zapeli božične pesmi. Tako so ustvarili pravo božično oazo.

BOŽIČNO-NOVOLETNO DRUŽENJE ČLANOV DPPP

Mesec december nas je navdajal z veselim nemirom. Za prijetno decembrsko vzdušje so članice aktiva žena poskrbele že v novembru, ko so začele izdelovati novoletne voščilnice. Sredi decembra smo postavili tudi božično drevo, na katerem so utripale lučke in pod katerim so stale jaslice. Za konec lanskega leta pa smo v soboto, 19. decembra, v Biotermah Mala Nedelja, priredili že tradicionalno božično-

novoletno druženje.

Ob prihodu nas je pričakala glasbena dobrodošlica naših članov, ki so pod vodstvom zborovodkinje **Valerije Šömen** zapeli božične pesmi. Vse zbrane nas je pozdravil predsednik društva **Stanko Novak** in na kratko predstavil nove pridobitve društva v letošnjem letu, med katerimi je izpostavil predvsem preureditev vrtnega prostora in zbrana sredstva za novo kombinirano vozilo, ki ga bomo dobili v prvi polovici novega leta 2016. Ob koncu se nam je vsem skupaj zahvalil za tako veliko udeležbo in zaželel prijetne in mirne božične ter novoletne praznike. Po predsednikovih uvodnih besedah je sledil še kratek glasbeni program in predstavitev izdelkov projekta **IZI**, kasneje pa smo med nas priklicali tudi Božička. Ker smo bili letos vsi zelo pridni, je za vsakega prinesel skromno darilo, ki smo ga bili zelo veseli. Po končanem programu smo se še malo podružili, zapeli in zaplesali ter skupaj preživeli lep zaključek leta.

OBISK ČLANOV PO DOMOVIH ZA STAREJŠE

Veselje in hvaležnost so v mesecu decembru občutili tudi naši člani, ki bivajo v domovih za starejše. Skupaj s predsednikom društva smo jih v teh prazničnih dneh obiskali, z njimi poklepetali, jih obdarili ter jim popestrili popoldan z druženjem. Skupaj smo

Članice aktiva žena so nam s postavitvijo božičnega drevesa in jaslic pričarale pravo praznično idilo. (Foto arhiv DPPP)

Prednovoletna zabava Društva paraplegikov Prekmurja in Prlekije (foto arhiv DPPP)

Predsednik in podpredsednik DPPP obiskala člane na domovih za starejše občane. (Foto arhiv DPPP)

obiskali pet članov, ki bivajo v domovih za starejše na območju Prekmurja in Prlekije. V veselje nam je bilo z majhnimi pozornostmi osrečiti sočloveka in mu prenesti vso radost prazničnih dni, saj ni lepšega, ko človek začuti, da ni pozabljen in odrinjen.

OBISK ŽUPANOV MOMS IN OBČINE ŠALOVCI

Kot vsako leto sta nas tudi letos obiskala župan Mestne občine Murska Sobotna dr. **Aleksander Jevšek** in župan občine Šalovci gospod **Iztok Fartek**. Namen srečanja je bil poglobiti sodelovanje med društvom in občinami.

Predsednik društva Stanko Novak je županoma na kratko predstavil naše programe, način delovanja in potrebe. Beseda je tekla tudi o nakupu novega kombiniranega vozila, ki ga bomo dobili v prvi polovici letošnjega leta, in o stroških predelave. Dr. Aleksander Jevšek nam je zagotovil še nekaj dodatnih sredstev Mestne Občine Murska

Božično-novoletni koncert pevskega zbora DPPP ter Medobčinskega društva slepih in slabovidnih (foto arhiv DPPP)

Sobota za predelavo kombija, ki jih nujno potrebujemo. Kombinirano vozilo mora biti prilagojeno prevozu paraplegikov in tetraplegikov. Ravnodušen pa ni ostal niti župan občine Šalovci. Z gospodom Fartekom smo podpisali zaposlitveno pogodbo za našega člana, ki prihaja iz občine Šalovci. Ker nas je obiskal prvič, smo mu pokazali tudi društvene prostore, v katerih se odvijajo različne aktivnosti. Ob koncu sta oba župana obljubila podporo društvu tudi v prihodnje. Obiska in druženja z županoma smo bili vsi zelo veseli.

DOBRODELNI NOVOLETNI KONCERT ČLANOV DPPP IN MEDOBČINSKEGA DRUŠTVA SLEPIH IN SLABOVIDNIH

V nedeljo, 10. januarja 2016, so pevci DPPP skupaj s pevskim zborom

Medobčinskega društva slepih in slabovidnih priredili novoletni koncert, ki je potekal v cerkvi svete Trojice v Odrancih.

Oba pevska zbora, pod vodstvom Valerije Šömen, že nekaj let zastopata društva na različnih kulturnih programih. Zbor sestavljajo pevke in pevci, ki z veseljem ohranjajo stare ljudske pesmi. Tokratni repertoar zbora pa je bil sestavljen iz cerkvenih božičnih in ljudskih pesmi. Čeprav so prazniki uradno že minili, so nas s pesmijo ponovno ponesli v najlepši čas v letu. Na omenjenem dogodku se je zbralo približno 230 ljudi. Vstopnine ni bilo, so se pa zbirali dobrodelni prispevki za obe društvi. Zbrane prispevke bomo namenili za predelavo težko pričakovanega, novega kombiniranega vozila.

Poleg pevskega zbora DPPP in Medobčinskega društva slepih in slabovidnih so na koncertu nastopili še cerkveni mladinski pevski zbor župnije Odranci, pod vodstvom zborovodkinje **Helene Vrbnjak**, Cerkveni pevski zbor Neuničljivo upanje Odranci, pod vodstvom zborovodkinje **Nuše Zadravec** ter komorni šolski orkester OŠ Bogojina pod vodstvom mentorice Valerije Šömen. Ob pesmih in recitacijah smo tako preživeli čudovito nedeljsko popoldne.

Obisk župana občine Šalovci gospoda Iztoka Farteka ter Miroslave Nemec iz URI SOČA (foto arhiv DPPP)

Aleksander Grum in Branko Črv | Društvo paraplegikov severne Primorske

IZ DOLINE SOČE

Pogumno smo se prebili skozi naporne praznične dneve in tedne ter odločno odprli čisto svež koledar.

Letos vabljeni v prijetno senco kampa Adria. (Foto Adria-ankaran.si)

Praznično obdobje proti koncu leta smo začeli s tradicionalnim martinovanjem, zaključili pa – vsaj društveni del – s silvestrovanjem, ki smo ga tokrat pripravili v Goriških brdih skupaj z Medobčinskim društvom delovnih invalidov Goriške.

Na društvu se novo leto začne hitro po praznikih in dokaj delovno, saj je treba pripraviti poročila o delu za vse različne ustanove, ki so v preteklem letu finančno ali kako drugače podprle naše delo, hkrati pa se že trudimo s prijavi na nove razpise. Prvi uspeh je že tu: uspelo nam je s prijavo na razpis za javna dela in zagotovili smo delavca, ki nam bo v društvu pomagal z vsem, kar sodi v kategorijo "laična pomoč in varstvo za starejše in invalide".

Ob prelomu leta smo s pripombami in predlogi dopolnili akcijski načrt Mestne občine Nova Gorica, v katerem so predvidene dejavnosti, ki bodo v obdobju 2016–2019 potekale v sklopu

občine po meri invalidov.

Kot običajno, so bili tudi v preteklih mesecih med aktivnejšimi različni športniki. Posamično ali ekipno so se udeleževali različnih ligaških tekmovanj in v imenu društva podirali keglje, luknjali tarče, vrteli kolesa, vihteli loparje ... Nekaj naših članov se je konec decembra udeležilo malo manj tekmovalne športne prireditve. Na novogoriškem dobrodelnem maratonu Goricatlon so v "rekreativnem tempu" prispevali nekaj simboličnih krogov in tako pripomogli k zbiranju sredstev za kisikovo postajo v VDC Nova Gorica. Društvo tudi sicer skrbi za rekreativce: po enkrat tedensko nam je omogočeno plavanje v bazenu v Vipavi ali kegljanje v Novi Gorici, pa tudi za masažo se lahko odločimo, bomo disis na društvu ali doma.

Na kulturnem področju so bili dejavni slikarji, ki so se decembra udeležili delavnice Likovne sekcije v prostorih Zveze – pa tudi rokerji, ki so se

vkrcali v društveni kombi in se odpeljali v Ljubljano na koncert slovenske skupine MI2.

Veliko energije in skrbi še vedno namenjamo urejanju novih društvenih prostorov. Na vrsti je nabava opreme, za kar smo morali vzeti dodaten kredit.

Sicer pa smo v okviru programa ohranjanja zdravja organizirali predavanje o tem, kako se s pomočjo joge in pravilnega dihanja umiriti in se poglobiti vase, tako da lepo sproščeni in čisto "kul" čakamo toplejše dni. O tem ima kaj več povedati **Branko**.

Branko Črv POČITNIŠKA PRIKOLICA

Naše društvo ima kamp prikolice za preživljanje poletnih užitkov. Kar nekaj let je bila postavljena v kampu Straško na hrvaškem otoku Pagu, po koncu lanske sezone pa smo jo pripeljali v Novo Gorico. Izkazalo se je namreč, da je zanimanja za letovanje v prikolicah med našimi člani precej manj, kot bi pričakovali, kar je najverjetneje posledica oddaljenosti. Poleg tega so se stroški namestitve prikolice v kampu precej povišali in krepko preseglji prihodke. Ker si v društvu ne moremo privoščiti tovrstne izgube, smo se odločili za prikolico poiskati primeren prostor bližje domu – v upanju, da bo tako postala zanimivejša za večje število naših članov. Če pa tudi v bodoče ne bo pravega zanimanja, bomo prikolico prodali.

Dobili smo priporočila za avtokamp Adria v Ankaranu, ki je dobro prilagojen osebam z gibalno oviranostjo. Temu pritrjujejo že tri društva paraplegikov, ki imajo v tem kampu svoje počitniške točke. Potrudili se bomo, da jim bo letos delalo družbo tudi naše društvo.

Če bo prikolica kdaj nezasedena, bo na voljo tudi za zainteresirane zunanje goste.

Kakorkoli že, mnogi bomo veseli, ko bomo zimske rokavice in hladno vreme zamenjali s kopalkami in morjem.

Razni dopisniki | Društvo paraplegikov Podravja

STOTEGA EKA

Ni bila ravno zimska idila tista, ki bi nas opozorila, da se je leto bližalo koncu. So pa bili zato praznično okrašene ulice in trgi ter domača ognjišča, ki so se odeli v sij pisanih luči. Na dveh dogodkih ob koncu leta smo se lahko člani smejali vragolijam čarodeja Gregorja. V novo leto pa smo vstopili z optimizmom in delovno vnemo ter veseli, da nam sneg ni povzročal preveč preglavic.

Peter Gavez MIKLAVŽ PREMAGAL ČARODEJA GREGORJA

Le kaj bi bil veseli december brez Miklavža? In tudi zato smo v društvu za naše otroke pripravili sedaj že tradicionalno miklavževanje. Sv. Miklavž, ki goduje v začetku decembra, je med otroki eden izmed najbolj priljubljenih svetnikov. In to predvsem iz enostavnega in zelo praktičnega razloga: prinese namreč krasna darila. Bajne naj bi z njim hodili tudi parklji, ampak očitno so se hudički na poti v mariborske društvene prostore nekje izgubili. Za dobrodošlico vseh gostov so naše smejoče se punce **Božica, Milena** in **Sanda** pripravile polne mize dobrot, pohvaljene pa so bile tudi naše »društvene slaščičarke«, ki so že nekaj dni

prej napekle razno drobno, sladko pečivo. Tudi Miklavž je nekoliko zamujal, zato se je otrokom najprej predstavil iskriivi **čarodej Gregor**. Njegov nastop je bil odličen, očarani so bili mladi obiskovalci, pa tudi malo starejši smo prišli na svoj račun, saj smo se vsi od srca na glas nasmejali. Organizatorje dogodka je že malo skrbelo, ali bo čarodej s svojimi enostavnimi, pa vendar zelo humornimi triki na nek način »zmagal« ter meni-nič-tebi-nič v svojem čudežnem klobuku odnesel zelo čislano otroško nagrado »junak dneva«. No, na srečo vseh prisotnih mu ni uspelo »premagati« Miklavža. Dobrohotni dobrotnik je namreč zelo moder mož in je iz rokava potegnil svojega aduta: vrečke z darili. V kombinaciji s svetim Miklavžem so namreč

darila, pa čeprav bolj skromna kot ne, vendarle »zmagala« v otroških očeh. Večer se je zaključil s prijetnim klepetom staršev in radoživo igro otrok. Z veseljem smo si ob slovesu obljubili: »Tudi naslednje leto se vidimo na miklavževanju«.

Janez Raišp SLOVO STAREMU LETU

Tudi lansko leto, že tretjič po vrsti, tokrat v nedeljo 27. decembra, smo se od starega leta poslovili v restavraciji Pan v Kidričevem. Prijeten ambient in dobra kulinarika sta nas v preteklih letih prepričali, zato se radi vračamo. Na začetku druženja je preko sto zbranih članov, njihovih svojcev in vseh tistih, ki skrbijo, da nam je prijetneje, pozdravil predsednik društva **Alfred Lasetzky**. V svojem nagovoru je omenil glavne dosežke, ki smo jih uspeli realizirati v odhajajočem letu, in predstavil načrte, ki so zastavljeni za leto, ki prihaja. Ob koncu je zaželel prijetne praznike in zdravja ter vse lepo v letu 2016. Za zabavni del popoldneva je poskrbel glasbeni **duo Mica in Sveto**, svoje rokohitske sposobnosti pa nam je pričaral čarodej Grega. Seveda brez bogatega srečelova ni šlo. Glavni dobitek, sedemdnevno bivanje v Ankaranu, se je tokrat nasmehnilo **Igorju Flucherju**. Iskrene čestitke.

Navdušenje nad obiskom Miklavža je nepopisno. (Foto Peter Gavez)

Zaključek leta smo obeležili v prekrasnem ambientu. (Foto Peter Gavez)

Sprejem novih članov (foto Peter Gavez)

Boris Klep SPREJEM ZA NOVE ČLANE DRUŠTVA

Društvo paraplegikov Podravja je v svojih prostorih 22. januarja 2016 pripravilo sprejem za nove člane, ki so se drugim članom matičnega društva pridružili v zadnjem letu. Po krajšem pozdravnem nagovoru predsednika društva in predstavitvi vzrokov, ki so botrovali naši invalidnosti, sta predsednik društva Alfred Lasetzky in podpredsednik **Boris Klep** novim članom predstavila celostno dejavnost in poslanstvo našega društva. Novim članom so bili predstavljeni in obrazloženi socialni programi, ki jih društvo izvaja – osebna asistenca in pomoč na domu, prevozi paraplegikov, kompenziranje invalidnosti, šport in rekreacija in interesne dejavnosti. Posebej so jih zanimale pravice iz naslova invalidnosti in razne olajšave, pomoč pri odpravljanju arhitekturnih ovir in pomoč pri pridobitvi medicinsko tehničnih pripomočkov.

Na začetku njihovega novega in drugačnega načina življenja smo jih seznanili z začetnimi težavami, s katerimi se tako ali drugače sreča vsak paraplegik in tetraplegik. Naše bogate izkušnje in nasveti jim bodo vsekakor dobrodošli. Skušali smo jim prikazati, da je tudi

življenje na invalidskem vozičku lahko lepo, bogato in ustvarjalno. Naše članice so se posebej za to priložnost potrudile in jim pripravile razne kulinarčne dobrote, ob katerih je pogovor med vsemi prisotnimi stekel v še bolj sproščenem vzdušju.

Miran Jernejšek 2. KOLO LIGE V KEGLJANJU

15. januarja smo se slovenski paraplegiki, ki se ukvarjamo s kegljanjem, po treh letih ponovno srečali v Mariboru. Po težkih pogajanjih smo si izborili

pravico, da smo zopet organizatorji kegljaške tekme. Tako smo lahko nastopili na domačem terenu, kar seveda prinaša majhno prednost, saj tekmujemo na kegljišču, na katerem treniramo. Kegljati smo začeli zelo zgodaj zjutraj (ob sedmih), kar je za paraplegike zelo zgodnja ura. Kegljanje seveda poteka počasi, ker pa imamo v Mariboru šeststozno kegljišče, gre vse malo hitreje. Nekateri tekmovalci bi bili radi na vrsti že takoj ob prihodu, čeprav so dobili razpored tekmovanja. Ne vem, kam se jim vedno tako mudi, saj vendar vedo, da tako tekmovanje traja ves dan. Nekateri tudi ne razumejo, da se lahko pri kegljanju kaj zatakne. Nihče ni kriv, če avtomat ne dela, kakor bi moral (vsaka stvar se kdaj pokvari). Za tako okvaro niso krivi ne organizator ne sodnik in ne vodja tekmovanja. Tisti, ki tega ne razumejo, se potem nesramno znašajo nad organizatorjem, nad sodniki in ne nazadnje svojo jezo stresajo še nad kegljiščem. Takim tekmovalcem priporočam malo več strpnosti in športnega obnašanja. Če se zgodi, da zataji avtomat, imamo za to sodnike, ki budno pazijo na vsako napako in jo bodo slej ali prej odpravili. Tekmovalec pač mirno počaka, da se stvari uredijo. Kegljam

Z leve Marija Kerec, Senka Ivanišević in Nataša Godec (foto Peter Gavez)

že več kakor 25 let in še nisem doživel, da bi tekmovanje potekalo popolnoma tekoče in brez zapletov. Na Zvezi so sprejeli tudi sklep, da morajo vozniki pomagati pri podajanju krogel. Prosil bi, da si nabavijo športne copate, da ne podajajo krogel v čevljih. Drugače pa je tekmovanje potekalo gladko in tekoče. Rezultati so bili dobri in če jih primerjamo s tekmo v Radencih, se vidi, da so veliko boljši, tako da s kegljiščem ni nič narobe. Ogreto kegljišče smo pač vsi pogrešali, toda tudi na drugih kegljiščih ni nič drugače. So pač taki časi, ko vsi varčujejo. Po končanem tekmovanju smo se zbrali na kosilu čez cesto, v gostišču Taborka, kjer so bili razglašeni rezultati. Prvi trije tekmovalci (v vseh kategorijah) so prejeli tudi lične pokale, ki jih je prispevalo naše društvo.

Tekmo je ves čas vodila naša priznana kegljaška strokovnjakinja **Silva Razlag** s svojima pomočnikoma **Martjeto Moran** in **Mirkom Moranom**. Še enkrat jim iskrena hvala za korektno sojenje in vso pomoč. Zahvalil bi se v imenu vseh kegljačev Društva PP in posebej še v mojem imenu za vso pomoč pri organizaciji tekmovanja predsedniku društva **Alfredu Lasetzku** in podpredsedniku **Borisu Klepu**. Prav tako hvala za pomoč vsem podajalcem in drugim, ki so kakorkoli pripomogli k izvedbi tekmovanja. Upam, da nam boste tekmovalci kmalu odpustili za morebitne manjše napake na tekmovanju in iz Maribora odhajali zadovoljni, z dobrimi vtisi in prijetnimi spomini. Obljubim, da bo prihodnje leto prav tako prijetno tekmovanje, če ne še boljše.

Boris Klep, podpredsednik DPP PTUJSKA PUSTNA OBARIJADA Z OKUSOM »DOBRODELNOSTI«

Leta 2014 sem v ekipo Društva paraplegikov Podravja za predstavitev košarke na vozičkih udeležencem prve seje kabineta takratnega guvernerja Lions zveze Slovenije **Jurija Šarmana**,

NAJBOLJŠI REZULTATI »EKIPNO« SO BILI:

- 1. mesto **Društvo paraplegikov Podravja**, 1734 podrtih kegljev
- 2. mesto **Društvo paraplegikov Prekmurja in Prlekije**, 1653 podrtih kegljev
- 3. mesto **Društvo paraplegikov Ljubljanske pokrajine**, 1633 podrtih kegljev

Najboljši rezultati »ženske« posamično:

- 1. mesto **Senka IVANIŠEVIČ**, 433 podrtih kegljev
- 2. mesto **Marija KEREČ**, 377 podrtih kegljev
- 3. mesto **Nataša GODEC**, 361 podrtih kegljev

Najboljši rezultati »tetraplegiki«:

- 1. mesto **Aleš POVŠE**, 434 podrtih kegljev
- 2. mesto **Damjan HOVNIK**, 415 podrtih kegljev
- 3. mesto **Slavko IVANČIČ**, 405 podrtih kegljev

Najboljši rezultati »veterani«:

- 1. mesto **Franc KUHELJ**, 420 podrtih kegljev
- 2. mesto **Emil FILIPIČ**, 409 podrtih kegljev
- 3. mesto **Franc BOROVNJAK**, 363 podrtih kegljev

Najboljši rezultati »paraplegiki«:

- 1. mesto **Miran JERNEJŠEK**, 468 podrtih kegljev
- 2. mesto **Anton SIMONIČ**, 462 podrtih kegljev
- 3. mesto **Anton KANC**, 461 podrtih kegljev.

ki je potekala v organizaciji Društva za šport invalidov Most Ptuj, prvič vključil **Danijela Milošiča**. Nihče ni slutil, da bo prav ta odločitev usodno vplivala na nadaljnjo Danijelovo pot. Vsi prej naštetih smo po tem dogodku na pobudo DŠI Most Ptuj kmalu pričeli razmišljati o pomoči perspektivnemu mlademu športniku invalidu. Najprej v obliki nabave športnega invalidskega vozička, kasneje pa smo idejo spremenili v akcijo zbiranja sredstev za prilagojen osebni avtomobil, pri čemer se je pridružil tudi URI Soča iz Ljubljane. Od takrat do danes se je v zbiranje sredstev vključilo že veliko posameznikov in nekaj organizacij, vrhunec pa je projekt doživel v soboto, 6. februarja 2016 na tradicionalni ptujski pustni obarjadi v organizaciji Lions kluba Ptuj. Številne organizacije in društva so kuhale obaro

za pomoč dvema mladima invalidoma, med njima tudi Danijelu, ki se je udeležencem predstavil s harmoniko. Vesel in počaščen sem bil, da sem bil skupaj s paraolimpijcem **Francem Pinterjem** in številnimi člani DŠI Most Ptuj del tega nepozabnega dogodka. Poseben pečat je dodal z obiskom še predsednik države **Borut Pahor**, s katerim se je Danijel skupaj z mamom tudi osebno srečal.

»Veseli smo, da se nam je na današnji obarjadi predstavil tudi Danijel Milošič, saj smo tako spoznali perspektivnega mladega športnika invalida, za katerega smo se v klubu odločili, da mu pomagamo na njegovi življenjski in športni poti. Prepričan sem, da je bila tudi letošnja obarjada še slastnejša, saj ji je bila dodana posebna začimba, imenovana dobrodelnost«, je v enem od številnih intervjujev poudaril predsednik Lions

kluba Ptuj **Marko Klemenčič**.

»Kot predsednica Društva za šport invalidov Most Ptuj ne skrivam izrednega zadovoljstva ob odzivu širše javnosti na akcijo 'avto za Danijela'. Niti v sanjah si na začetku nismo predstavljali, da bo dosegla takšno širino. Posebej pa smo veseli odločitve Lions kluba Ptuj, da del zbranih sredstev od pustne obarjade nameni tudi našemu projektu. Prepričana sem, da ni več daleč dan, ko se bo Danijel prvič zapeljal z lastnim prilagojenim avtomobilom novim športnim in življenjskim izzivom naproti,« je svoje občutke vidno ganjena strnila Silva Razlag, gonilna sila tega in številnih drugih projektov v podporo invalidom, predvsem športnikom, za kar smo ji v Društvu paraplegikov Podravja izredno hvaležni.

V zahvali Lions klubu Ptuj je Danijel zapisal:

»Iskreno se vam zahvaljujem za vašo odločitev, da del sredstev, zbranih na dobrodelni obarjadi 2016, namenite za nakup prilagojenega osebnega avtomobila, ki bo odskočna deska moje samostojnosti. Že ob rojstvu mi je življenje namenilo nekoliko drugačno življenjsko pot, brez samostojnih korakov. Tako je moj nepogrešljiv prijatelj invalidski voziček. Ob vseh ovirah, s katerimi se dnevno srečujem, pa sem imel neizmerno srečo, ko sem v rejniški družini v Halozah našel topel dom in neizmerno ljubezen. Ob ljubeči »mami« Mariji in »očetu« Jožetu sem dobil še tri »brate« in eno »sestro«, ki so bili prav tako kot jaz rejenci. Vem, da bom težko povrnil vso prijaznost in dobroto svojim krušnim staršem, številnim dobrotnikom, tudi vam v Lions klubu Ptuj. Obljubim lahko le, da se bom trudil po svojih najboljših močeh in še bolj vestno treniral športe, v katerih sem uspešen – košarko na vozičkih in atletiko. Prilagojen osebni avtomobil bo prav gotovo odskočna deska moje prihodnosti tudi v zasebnem življenju,

kjer si želim čim prej najti primerno zaposlitev. Vsem članom Lions kluba Ptuj in vsakemu posebej se še enkrat iskreno zahvaljujem za pomoč in obenem

za priložnost, da sem lahko na osrednjem dogodku s harmoniko pokazal tudi nekaj svojih glasbenih sposobnosti. Danijel Milošič«.

Desno spodaj je Danijel Milošič. (Foto arhiv DPP)

Peter Garvez

KOŠARKARSKI PRAZNIK V RAČAH

Po nekaj deževnih in tu-robnih dneh je v nedeljo, 20. februarja na Štajerskem vendarle posijalo sonce. Tudi zato je bilo mogoče 5. kolo košarkarske lige ZPS Soča oprema za vse sodelujoče odlično. Že tradicionalno se igralci v Račah počutijo fantastično. Za to so najprej zaslužni na občini Rače-Fram, kjer vsako leto z veseljem priskočijo na pomoč. Enako prisrčno se odzove tudi sama osnovna šola Rače, kjer se v njihovi telovadnici odigrajo tekme, v njihovi jedilnici pa se razdelijo okusna kosila. Že ob jutranjem prihodu na samo prizorišče igralce pričakajo nasmejane punce z vročo kavo in odličnim pecivom, ki so ga spekle ženske iz Društva podeželskih žena Klasje Rače. Po kratkem ogrevanju se potem začne tekme.

Od devete ure zjutraj pa vse do šestnajste ure popoldan so bile odigrane naslednje tekme:

DP MB Palfinger Marine - DP Kranj 48:25

DP Celje Thermana - RSV Kärnten 38:57

DP Novo mesto - DP MB Palfinger Marine 43:52

DP Ljubljana Mercator - DP Celje Thermana 54:45

RSV Kärnten - DP Novo mesto 70:40

Jože Globokar | V regionalni NLB WHEEL LIGI tekmuje pet ekip

V TRETJEM KOLU PRESENETILA EKIPA CASTELVECCHIO

Košarkarske ekipe iz Avstrije, Italije, Slovenije, Hrvaške ter Bosne in Hercegovine, ki tekmujejo v regionalni košarkarski ligi, so v sezoni 2015/2016 odigrale tri kroge. V organizaciji Zveze paraplegikov Slovenije so prvi krog 8. novembra 2015 v Wolfsbergu pripravili Avstrijci, drugo srečanje je 6. decembra 2015 v Sesvetih pri Zagrebu pripravila Hrvaška, tretje pa 7. februarja 2016 v Banjaluki BiH.

DRUGI KROG

Drugi krog NLB WHEEL lige je 6. decembra 2015 v Sesvetih pri Zagrebu pripravila ekipa KKI Zagreb. Organizatorji drugega kroga KKI Zagreb so se v otvoritveni tekmi pomerili z italijansko ekipo Castelvechchio. Gostitelji so bili slabši in so tekmo izgubili z rezultatom 54 : 67.

Nasprotnik ekipe KKI Vrbas v drugi tekmi je bila ekipa Slovenije. Najboljša ekipa lige je suvereno povedla, povečevala razliko in zmagala s 66 : 40.

V tretji tekmi so bili igralci ekipe Castelvechchio še enkrat uspešni. Ekipo RSV Kärnten so ugnali s 15 točk razlike – 70 : 55. Zanimivost te tekme: ob polčasu so izžrebali dva igralca, ki bosta ob zaključku tekmovanja prejela specialna košarkarska vozička – tradicionalno darilo generalnega pokrovitelja **Nove ljubljanske banke**. Vsaka ekipa je v boben dala po eno ime svojega igral-

ca, nato pa je žreb določil, da sta srečna dobitnika – **Ante Štimac** (KKI Vrbas) in **Michele Fabris** (Castelvechchio).

Zadnja tekma je bila uspešna za Slovenijo. Hrvaško ekipo KKI Zagreb je premagala z 62 : 49.

Delegat tekmovanja je bil **Milan Lukan**, sodniški dvojec pa **Krunoslav Peić** (HR) in **Mitja Dečman** (SLO).

TRETJI KROG

Tretji krog je 7. februarja 2016 v novi Športni dvorani Borik v Banjaluki pripravila KKI Vrbas. Ekipa organizatorjev KKI Vrbas in ekipa RSV Kärnten sta se prvi zapeljali pod koše. Domačini so upravičili vlogo favoritov in Avstrijce premagali z rezultatom 69 : 45. S tem je KKI Vrbas tudi na začetku tekem tretjega kroga dokazala, zakaj v letošnji sezoni še ni bila premagana. Toda v zadnji tekmi so presenetili Italijani in

favorite postavili na realna tla.

V drugi tekmi je boljše ekipa Castelvechchio brez težav ugnala Slovenijo z 52 : 41, v tretji pa je slavila ekipa KKI Zagreb, ki je ekipo RSV Kärnten porazila z rezultatom 77 : 67. To je bil derbi tretjega kroga, saj sta bili ekipi v regularnem času povsem izenačeni. Po rezultatu 64 : 64 je sledil podaljšek. V nadaljevanju je več moči ali več sreče imela hrvaška ekipa, ki je Avstrijce premagala z desetimi točkami razlike.

Zadnje srečanje dveh najboljših ekip – KKI Vrbas in Castelvechchio je zmago prineslo italijanskemu moštvu. Kljub sijajnemu prvemu polčasu, ko so domačini vodili z devetimi točkami razlike, so dovolili, da so jih gostje dohiteli, izenačili in premagali z rezultatom 73 : 71. To je bil boleč poraz do sedaj nepremagane ekipe.

Tekme sta ob tehničnem delegatu Milanu Lukanu (SLO) sodila **Hrvoje Pencinger** (HR) in **Damir Kunosić** (BiH) in zaradi nešportnega vedenja dosodila dve tehnični napaki.

Najboljši strelci po treh kolih: **Ademir Demirović** – KKI Vrbas (111), **Izet Sejmenović** – Castelvechchio (102), **Mersad Mehmedović** – RSV Kärnten (101).

Po treh kolih je na vrhu lestvice ekipa Castelvechchio, druga je KKI Vrbas, tretja RSV Kärnten, četrta Slovenija, peta pa KKI Zagreb.

Ekipa KKI Vrbas je klonila v tretjem krogu. (Foto ahiv KKI Vrbas)

Jože Globokar | Osmi smučarski kamp na Rogli

PREHODNI POKAL PONOVRNO GALU JAKIČU

Zveza paraplegikov Slovenije je na smučiščih na Rogli od 26. do 28. januarja 2016 pripravila osmi smučarski kamp. Tradicionalno smučarsko srečanje paraplegikov in tetraplegikov ter študentov prostovoljcev zdravstvene fakultete je podprla Zveza za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite s tem, da je omogočila najem monoskijev avstrijskega proizvajalca Prashberger. Prehodni pokal je po pričakovanjih ponovno osvojil paraolimpijec in naš najboljši smučar Gal Jakič.

Nekateri smučarji paraplegiki in tetraplegiki, ki nimajo svojih monoskijev, so s sposojeno opremo dva dni trenirali, zadnji dan pa tudi tekmovali. Za promocijo je poskrbel naš sodelavec **Peter Osterveršnik**. Povemo naj, da je tovrstna oprema dokaj draga in za marsikateri naš žep nedosegljiva. No, vijuganje po belih strminah tudi za neinvalidne smučarje nikoli ni bilo poceni. Kaj šele za paraplegike, ker je njihov monoski neprimerno dražji od navadnih smuč. In prav zato je ta izposoja za nas tako dobrodošla.

Prvi in drugi dan so smučarji po krajših jutranjih teoretičnih napotkih trenirali na smučiščih Planja in Mašinžaga, zadnji dan pa na slednji pripravili tudi tekmovanje v veleslalomu. Za učenje prvih zavojev, treninge in tekmovanje so imeli odlične pogoje.

Tudi letošnji kamp je privabil nekaj novih ljubiteljev smučanja. Pri prvih spustih na blagih strminah in prvih zavojih je bilo seveda kar nekaj padcev, toda z vsakim zavojem je bilo bolje. Seveda so ob takih primerih tudi tokrat pomagali študenti zdravstvene fakul-

te (oddelek delovna terapija) in njihova mentorica **Alenka Plemelj**. Na kampu je bila tudi poznavalka smučarskih veščin na monoskijih **Nika Šuc**. Povemo naj, da smučanje z monoskijem le ni tako zahtevno, kot je videti na prvi pogled, res pa je, da ga tisti smučarji, ki so

smučali že pred poškodbo, veliko lažje usvojijo.

Naš tradicionalni smučarski kamp je vse bolj privlačen tudi za ljubitelje belih strmin iz Hrvaške. Že nekaj let se ga udeležujeta tetraplegik **Zdravko Lakič** in njegov spremljevalec. Zadnji dan so smučarji svoje znanje preizkusili na veleslalomski tekmi. Progo so prevozili trikrat (štela sta dva najboljša rezultata), najvišjo stopničko pa je osvojil prvi favorit in naš najboljši smučar **Gal Jakič**. Na drugo mesto se je zavihtel **Toni Zakrajšek**, na tretje **Jani Učakar**, na četrto **Gregor Gračner**, na peto pa **Roman Velikonja**. Tekmovali so tudi spremljevalci in svojci naših smučarjev. Prvo stopničko je osvojil **Aleksander Bratina**, drugo **Anja Škulj**, tretjo pa **Rok Hribernik**.

Za nemoten potek tekmovanja in merjenje rezultatov je skrbela ekipa **UNITUR**, progo je postavil **Sašo Šušteršič**, za organizacijo in izvedbo kampa pa vodja športa pri Zvezi paraplegikov Slovenije **Gregor Gračner**.

Najboljši v veleslalomu (foto Tomaž Demšar)

Lutfi Abdullahu | Jernej Slivnik navdušil v Srbiji in na DP na Rogli, dober tudi v Nemčiji

MLADI SMUČARSKI UP URESNIČUJE SVOJE CILJE

30. in 31. januarja 2016 je na Stari planini v Srbiji pod okriljem IPC Alpine Skiing potekal smučarski kamp. Na tem odmevnem tekmovanju so se zbrali vsi nadarjeni smučarji, ki so v mladinski in članski konkurenci odpeljali po štiri tekme. Na smučišču Rogla pa je potekalo državno prvenstvo v veleslalomu za smučarje invalide.

Slovenijo je zastopal mladi in nadarjeni smučar **Jernej Slivnik**, ki je v mladinski konkurenci osvojil prvo mesto med slalomisti in drugo mesto med veleslalomisti. Razveseljiv pa je podatek, da je v veleslalomu osvojil drugo mesto tudi v članski konkurenci.

Jernej je kot predtekmovalec nastopil tudi na tekmah svetovnega pokala v Kranjski Gori, ki so ga 15. januarja zaradi pomanjkanja snega v avstrijskem Aptonau preselili v Kranjsko Goro. Povedal je, da je bila proga zahtevna, vendar je bila zanj velika izkušnja in velika spodbuda za nadaljnje delo.

Jernej je zelo dobre rezultate dosegel tudi 12. in 13. decembra na tekmah odprtega državnega prvenstva Nemčije v avstrijskem Pitztalu. V močni konkurenci 124 tekmovalcev iz 24 držav sveta je v svoji kategoriji (monoski – 43 tekmovalcev) v veleslalomu zasedel 26., v slalomu pa med 37 sotekmovalcu 24. mesto.

SLIVNIK DRŽAVNI PRVAK

Na smučišču Rogla je 13. januarja v organizaciji Zveze za šport invalidov – POK potekalo državno prvenstvo v veleslalomu za smučarje invalide. Med številnimi smučarji so se za naslov državnega prvaka potegovali tudi trije

Priznanja je podelil Galov oče, Roman Jakič. (Foto arhiv Zveze)

smučarji – člani pokrajinskih društev Zveze paraplegikov Slovenije v monoskijih.

Naslov državnega prvaka je osvojil mladi in obetavni smučar Jernej Slivnik (1:26) iz DP Gorenjske, drugi je bil **Gal Jakič** iz DP ljubljanske pokrajine (1:27), tretji pa **Jani Učakar** (1:33) iz DP Gorenjske.

Jernej Slivnik uresničuje svoje cilje. (Foto arhiv ZŠIS)

Lutfi Abdullahu | Sedmi turnir v biljaru pripravili Dolenjci

PREHODNI POKAL OSVOJIL ZUPANČIČ

Sedmi, tradicionalni meddruštveni turnir v biljaru je 11. februarja 2016 v organizaciji ZPS pripravilo Društvo paraplegikov Dolenjske, Bele krajine in Posavja. V biljardnici Planeta Tuš v Novem mestu, kjer si je tekmovanje ogledala tudi dolenjska mladina, se je za prehodni pokal Zveze paraplegikov Slovenije pomerilo 15 igralcev biljarda iz štirih pokrajinskih društev Zveze.

Za modrimi mizami so se poleg organizatorjev v »kmečki osmici« pomiril biljardisti iz DP Ljubljanske pokrajine, DP Podravja, DP jugozahodne Štajerske ter DP Prekmurja in Prlekije. Med njimi tudi dva nekoliko lažje gibalno ovirana tetraplegika in ena biljardistka.

Paraplegiki naše tradicionalne turnirje igramo v tako imenovani kmečki osmici zato, ker glede na predhodni dogovor omogoča različne končnice. Tudi tokrat smo se zaradi krajših iger odločili, da lahko igralec napove, v katero odprtino bo potopil črno kroglo. Da se igranje turnirja kljub temu ne bi preveč zavleklo, smo se odločili, da se posamični krog igra na dve zmagi oz. največ eno uro.

Biljardistom je v pozdravnem nagovoru dobrodošlico zaželel podpredsednik dolenjskega društva in športni referent **Mirko Sintič**, nato pa je strokovni vodja tekmovanja **Matej Brajkovič** pripravil žrebanje parov. Tekmovalci so do osmine finala igrali tako imenovani repasaž. S tem so se zmagovalci rednega dela in zmagovalci poraženec uvrstili v naslednji krog, vse dokler se v polfinale niso uvrstili štirje najboljši tekmovalci.

Edina biljardistka na tokratnem turnirju Marija Kerec
(foto Peter Gavez)

Po zanimivih igrah so se v polfinalnih dvobojih za finalni par pomerili: **David Slaček** (MB), **Marjan Zupančič** (LJ), **Edo Planinc** (LJ) in **Janko Koren** (MB). V zadnji igri sta se za prehodni pokal udarila David Slaček in Marjan Zupančič. Po zelo napetem in hudem boju je pokal z rezultatom 2 : 1 osvojil Marjan Zupančič. Tretji mesti sta si razdelila Edo Planinc in Janko Koren.

Medalje in prehodni pokal je najboljšim igralcem sedmega turnirja izročil podpredsednik Društva paraplegikov Dolenjske, Bele krajine in Posavja Mirko Sintič. Za nemoten potek tekmovanja in izračun rezultatov je tudi tokrat skrbel naš najboljši biljardist Matej Brajkovič, ki že vrsto let tekmuje na evropskih in svetovnih prvenstvih in ki se bo aprila, skupaj z Davidom Slačkom, letos ponovno udeležil evropskega prvenstva v biljaru v Avstriji.

Biljard je primeren šport tudi za tetraplegike. (Foto Peter Gavez)

Špela Rozman Dolenc | Zveza za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite (ZŠIS-POK)

PARAOLIMPIJSKE IGRE 2016

Letos bodo med 7. in 18. septembrom potekale 15. poletne paraolimpijske igre v Brazilskem Riu de Janeiru.

Na stadionu Maracana bo potekala slavnostna otvoritev in zaključek iger (foto arhiv ZŠIS-POK)

Dokončne številke udeležencev za POI Rio 2016 še nimamo. Naj opozorim na razliko med **kvoto** (mesto na igrah) in **normo** (dovolj vrhunski rezultat, ki pa še ni nujno dovolj za nastop na igrah). Potem pa je tu še razlika med **kandidati** (vsi, ki ustrezajo pogojem Mednarodnega Paraolimpijskega Komiteja – IPC, <http://www.paralympic.org/rio-2016/qualification>) za udeležbo ali pa imajo velike možnosti doseči normo ter med **potniki** (na Komisiji za tekmovalni šport ZŠIS POK in UO ZŠIS POK potrjeni kandidati), ki se bodo iger dejansko udeležili.

Na dan 15. februarja 2016 so naši športniki dosegli naslednje norme in kvote:

- Štiri strelske kvote. Kandidati med strelci so **Franci Pinter**, **F. Gorazd Tiršek**, **Damjan Pavlin** in **Veselka Pevec** (vsi štirje člani ZPS).
- Ena plavalna kvota, kandidat je **Dar-ko Đurić**.

- Pri atletiki bomo za dokončne kvote vedeli šele konec junija, vendar pa je zaenkrat **Henrik Plank** 5. na lestvici, kar mu še prinese kvoto. V spomladanskem delu bo še nekaj tekem in bo moral obdržati mesto. Normo imata doseženo Henrik Plank (član ZPS) in **Sandi Novak**. Na tekmi v Italiji bo normo v skoku v daljino poskusila skočiti tudi **Jana Führer**. Vsi trije so zaenkrat kandidati.
- Pri kolesarstvu bodo zadeve bolj jasne aprila, računamo pa na eno kvoto. Kandidata sta zaenkrat A-representanta **David Kuster** in **Primož Jeralič** (član ZPS).

Resno računamo tudi na predstavnika v parakajak. V maju se bo odločilne tekme udeležil **Dejan**

Fabčič. Uvrstiti se mora med štiri najboljše, ki pa še niso uvrščeni s SP 2015.

V marcu se na tekmovalje Intercontinental v odbojki sede odpravila naša ženska reprezentanca. Postati morajo najboljša ekipa, ki si mesta ni zagotovila že na enem od prejšnjih tekmovalj.

Zapisega ob uradnem povabilu na udeležbo na paraolimpijskih igrah 2016. Desno Sir Philip Craven, predsednik IPC. (Foto arhiv ZŠIS-POK)

Anka Vesel | Priprave parakolesarjev KK Tuš-Bauerfeind

OTOK LANZAROTE JE PRAVO KOLESARSKO DOŽIVETJE

Po Davidovi in Žigovi lanskoletni ročnokolesarski dogodivščini na otoku Lanzarote in seveda njenem navdušenem pripovedovanju po vrnitvi domov, odločitev "iti ali ne iti" ni bila vprašanje. Kar štirje člani KK Tuš-Bauerfeind – David Razboršek, Žiga Breznik, Peter Cerar in moja malenkost smo se z družinami podali na štirinajstdnevno nabiranje kolesarskih kilometrov in izkušenj.

Lanzarote je zadnji od sedmih otokov vulkanskega izvora na severovzhodu Kanarskega otočja. Najbolj ravninski in vendar so njegovi klanci (ročno)kolesarski izziv. Z ugodno klimo v zimskih mesecih pa je pravo kolesarsko doživetje.

Prave lastnosti in razsežnosti vulkanov si je, tudi na otoku, težje zamisliti, čeprav črno kamenje in skale dajejo pokrajini poseben videz. Malce v premislek pusti obisk Timanfaye – nacionalnega parka, kjer si lahko organizirano, s prilagojenim avtobusom, ogledamo nekaj ugaslih vulkanov. Tla na tem območju so vroča, saj že nekaj metrov pod površjem temperatura dosega do 600 °C. Ravna cesta, ki pelje v Timanfayo, vzbuja posebne občutke. Položaj nizko nad cesto na kolesu, v okolici samo črno kamenje in skale, v daljavi pa pogled na vulkanske kraterje. In ko sem, na prvi turi, po približno 25 kilometrih pretežno v klanec na obronku kraterja zagledala kamele, sem najprej pomislila, da je bila zadana tura malce nepremišljena. Seveda sem se morala ustaviti. A nisem bila edina. Ustavljajo se tudi turisti, saj se lahko le malo naprej od mojega postanka s kamelami odpravijo na ogled parka.

Seveda za vzponi vedno pridejo tudi spusti, ravne ceste pa omogočajo

visoke hitrosti. Tako so, seveda fantje, z veseljem preizkušali svoja kolesa in pogum.

Obala ponuja strma, težko prehodna področja iz ostankov lave in romantične peščene plaže s pogledom v neskončnost morja. Z malo višine pa so razgledi še toliko lepši. Ceste so nove ali dobro vzdrževane. Razen visoko na obronkih vulkanskih kraterjev so tudi široke in z malo ovinki, domačini pa vajeni ročnih kolesarjev.

Januarja, februarja in marca, ker povprečne temperature dosegajo 25 °C in je najmanj vetrovno, je otok najbolj primeren tudi za kolesarske pri-

Peter v nacionalnem parku (foto David Razboršek)

Dajmo, Peter! (Foto Vanja Cerar)

Soline (foto Anka Vesel)

prave. Poletni meseci so bolj primerni za surfanje in kajtanje. Zaradi vetra se hitro menjajo obdobja sončnega in oblačnega vremena. Dežja je malo. Zadržil pa nam je zadnjo turo na otoku.

Priprave na otoku so tudi odlična priložnost za pridobivanje izkušenj in sklepanje prijateljstev s tujimi ročnimi kolesarji. V tem času so na pripravah na otoku tudi posamezniki s svetovnega vrha ročnega kolesarstva. Nekateri so na otoku vso zimsko sezono.

Že sedmo leto zapored ekipa Sopurja pod okriljem župana Playa Blance, mesteca, kjer smo bili nastanjeni, organizira prijateljski ročnokolesarski dirki – Vuelta Playa Blanca. Na letošnji je sodelovalo 54 ročnih kolesarjev. Na kronometru sva stopničke, vsak v svoji kategoriji, zasedla midva s Petrom. Tra-

sa cestne dirke poteka v strogem mestnem jedru Playa Blance, z zelo ostrim in zaradi hitrosti po spustu nevarnim ovinkom. Udeleženci smo razdeljeni v mešane ekipe – po klasifikaciji in narodnosti. Obstaja samo eno pravilo – v cilj mora ekipa pripeljati skupaj. Hitrejši v ekipi lahko pomaga počasnejšemu. Kljub naravi prijateljske tekme se dirka »na polno«. Kar tri, med njimi tudi našega Davida, je vrglo iz ovinka. Na srečo, razen odrgnin, niso bili poškodovani. Vsi so tudi končali dirko. Davidova ekipa celo na tretjem mestu.

Kolesarjenje tik ob obali, med strmimi vulkani ali skozi bele otoške vasice, v februarjem poletju nam je napolnilo baterije, druženje s podobno mislečimi vrhunskimi in rekreativnimi ročnimi kolesarji pa dodalo energijo za doseganje želja in zastavljenih ciljev.

Ni treba posebej poudarjati, da štirinajst dni prehitro mine. Vsaj za

kolesarske navdušence v naši odpravi. Čakalo nas je le še dolgo in naporno potovanje domov. Kot ob prihodu smo tudi ob odhodu iskali primerno velike taksije za prevoz naših (pre)velikih kosov prtljage. Sploh Petrove škatle za prevoz kolesa. Po zapletih s težo prtljage, prednostjo pri vstopu v letalo, sedežnim redom v letalu in prebavnimi težavami smo srečno pristali v Milanu. Najslabše je prevoz prenesla Petrova škatla za kolo, saj je ostala brez vseh štirih transportnih kolesc. Hvala tudi šoferju **Marinu**, ki nas je varno pripeljal v Milano in nazaj, ter Zvezi paraplegikov, ki je omogočila prevoz.

Uspešen zaključek dirke (foto Vanja Cerar)

NOVELIRAMO SEZNAM SREČANJ ATV-UDELEŽENCEV

Kot že nekateri veste, je pred leti Zveza paraplegikov Slovenije pod vodstvom **Jožeta Zajca** izvajala srečanja motoristov (ATV), ki ste se jih zelo radi udeleževali.

Zato smo se na Zvezi odločili, da oživimo to sekcijo in letos pričnemo s 1. uvodnim srečanjem vseh, ki se želite spoznati s člani – motoristi. Ta srečanja bodo podobna kot v preteklih letih. Namen srečanj je, da se iz perspektive motoristov spoznava Slovenijo po gozdnih kot tudi urbanih poteh in seveda na koncu tudi druženje vseh udeležencev.

Prvo srečanje pripravljamo v mesecu maju 2016, in sicer v Loški dolini, kjer bo poskrbljeno tudi za prenočišče.

Naprošamo vas, da se vsi zainteresirani za tovrstna srečanja obvezno prijavite na e-naslov:

gregor.gracner@zveza-paraplegikov.com, in sicer najkasneje do **15. aprila 2016**.

S tem želimo ustvariti osveženi seznam interesentov, ki bo podlaga za izvajanje posameznih srečanj.

Jože Globokar | Tretji krog šahovske lige ZPS

ŠAHOVSKO OBARVANA ŠKOFJA LOKA

Že po tradiciji se vsako leto v prvih mesecih v Škofji Loki zgodi kakšen športni dogodek. Tokrat je Društvo paraplegikov Gorenjske 19. februarja 2016 v organizaciji Zveze paraplegikov Slovenije pripravilo tretji krog šahovske lige. V prostorih osnovne šole Cvetka Golarja na Trati je na črno belih poljih tekmovalo 20 šahistov iz šestih pokrajinskih društev ZPS.

Po sodnikovih navodilih so šahisti po švicarskem sistemu odigrali sedem krogov. Za posamične hitropotezne partije so za razmišljanje in poteze imeli na voljo 10, težje gibalno ovirani tetraplegiki pa 12 minut.

Šahisti so se pomerili v posamični in ekipni konkurenci. Po razburljivi in dinamični igri se je prvega mesta veselil **Edo Cerkvenik** - DP- KP (6.5), drugo mesto je osvojil Škofjeločan **Ivica Vukadin** (5), tretje **Jasmin Sabljakovič** – DP-LJ

(5), četrto **Danilo Jakomin** – DP-KP (5), peto pa najmlajši šahist tega tekmovanja **Jakob Škantelj** – DP-LJ (4.5).

Med ekipami je slavila DP Koper (15.5), druga je bila DP Ljubljana (13.5), tretja DP Celje (11), četrta DP Kranj (5), peta pa DP Maribor (4). Povemo naj, da sta za domačo ekipo nastopila samo dva šahista, za mariborsko pa le eden. Za nemoten potek tekmovanja in zapis rezultatov je skrbel arbiter **Silvo Simončič** iz kranjskega šahovskega

društva. Naše šahovsko tekmovalje je bilo tokrat prvič na Gorenjskem, šahisti pa upajo, da ne zadnjič.

Šahisti so se pomerili v posamični in ekipni konkurenci. (Foto arhiv Zveze)

Povzel Jože Globokar | Mednarodni turnir v namiznem tenisu

LUKEŽIČ ODLIČEN V LIGNANU

V italijanskem Lignanu so 20. februarja 2016 igralke in igralci namiznega tenisa na močnem mednarodnem turnirju sklenili tekmovalje. V svoji skupini je s tretjim mestom navdušil naš tekmovalec in legenda med igralci namiznega tenisa - Bojan Lukežič.

Bojan Lukežič (na desni) je v svoji skupini osvojil odlično tretje mesto. (Foto arhiv ZŠIS-POK)

V posamični konkurenci je v predtekmovanju SM3 s 3 : 2 porazil Rusa **Toporkova**, s 3 : 0 Hrvata **Basa** in Španca **Ordejona**. V četrtfinalu je s 3 : 2 premagal Izraelca **Asorja**, v polfinalu pa je bil Šved **Ohgren** zanj le previsoka ovira (1 : 3).

Naš drugi igravec **Primož Kancler** je v treh tekmah

predtekmovanja enkrat zmagal (3 : 1 proti Italijanu **Orsiju**) in dvakrat izgubil (0 : 3 Šved **Ohgren**, 1 : 3 Španec **Rodriguez**). Podoben rezultat je v razredu SF4 imela tudi **Barbara Meglič**. S 3 : 2 je bila boljša od Rusinje **Vasileve**, premoč pa je priznala Tajki **Jaion** (0 : 3) in Tajvanki **Lu** (2 : 3).

Na ekipni tekmi sta Bojan Lukežič in Primož Kancler v razredu TM3 zasedla 4. mesto.

Nina Pader | Športni novinar Janez Češnovar

»V ZDRAVILIŠČE LAŠKO ZAHAJAM ŽE VEČ KOT TRIDESET LET«

Janez Češnovar v Laško prihaja že več kot tri desetletja. Ob rojstvu so mu postavili diagnozo Spina bifida oziroma razcepljena hrbtenica. »Zaradi bolezni in dolgotrajne hoje z berglami so se začele porajati določene vzporedne težave. Pojavili so se mravljinca v rokah in leta 1980 so mi predpisali terapije v zdravilišču.« Z vsakokratnim obiskom Laškega so se širila poznanstva, prijateljske vezi so postajale vedno trdnjše in sčasoma je Janez v Laškem postal povsem domač.

Janez Češnovar je vse svoje življenje tesno povezan s športom. Med študijem je začel zahajati na RTV Slovenija, kjer je nato ostal kar 49 let. Opravljal je delo športnega novinarja in komentatorja. V invalidskem pokoju je zdaj že 23 let, a do nedavnega je bil še izjemno športno aktiven: »Igral sem namizni tenis, v Laškem smo vrsto let igrali tenis v dvojicah, kjer smo ekipo sestavili iz enega invalida in enega zdravega tekmovca. Spominjam se tudi številnih turnirjev med uslužbenci Zdravilišča Laško in Zvezo paraplegikov Slovenije,

kjer smo se dobro zabavali,« pove Češnovar, ki je moral športno udeleževanje obesiti na klin, ko se je poškodoval.

Janez Češnovar si je v prostih popoldnevih, ko ni bilo terapij, kaj hitro našel konjiček. Nekaj desetletij nazaj je v Zdravilišču Laško organiziral raznovrstne plese in tombolo.

O bivanju v Laškem naš sogovornik govori o samih presežkih: »Res moram pohvaliti vse, od a do ž. Všeč mi je, da me zaposleni poznajo, da me ogovori-

jo po imenu. Hrana je odlična, terapije pa prvovrstne. In vse to so razlogi, zakaj je vez z Laškim tudi po tridesetih letih še vedno tako močna. Včasih me prijatelji in sodelavci sprašujejo, le zakaj hodim vedno le v Laško, saj so še druga zdravilišča v Sloveniji. Vem, vendar so prav kakovosti Laškega, kot so super terapija, prijazno osebje, dobra hrana, prilagojeni pogoji bivanja za invalide ..., tisti dejavniki, ki me vsako leto potegnejo pod Hum. Tudi sam sem včasih že razmišljal, če bi vendarle zamenjal zdravilišče. A me je vsako leto neka notranja sila zvelkala v Laško. In ker v sebi nosim malo športne duše, se včasih držim tudi nekega nenapisanega pravila, ki velja v športu: ne menjaj ekipe, če zmaguje.»

»Zelo moram pohvaliti odnos zaposlenih do gostov in bolnikov, ki so zelo prijazni, a obenem pristni.«

Lektorirala: Maša Pliberšek

V LETU 2016 NA OBNOVITVENO REHABILITACIJO V ZDRAVILIŠČE LAŠKO

Za informacije v zvezi z rezervacijo v hotelu pokličete na **03 7345 772** ali pišete na **info@thermana.si**.

V OKVIRU OBNOVITVENE REHABILITACIJE IMATE ZAGOTOVLJENO:

- ✓ namestitev v ustrezno opremljeni dvoposteljni sobi v hotelskem delu ali na negovalnem oddelku, v primeru, da od medicinskega osebja potrebujete kakršno koli pomoč.
- ✓ namestitev spremljevalca z vami v sobi.
- ✓ polni penzion (samopostrežni obroki).
- ✓ nego na negovalnem oddelku za vse, ki nimajo spremljevalcev.
- ✓ 1x dnevno obisk fitnes centra.
- ✓ zdravstvene storitve: začetni in zaključni pregled, vsak dan najmanj tri terapije ali več po nasvetu zdravnika

DODATNE UGODNOSTI:

- ✓ brezplačno parkiranje na varovanem parkirišču
- ✓ brezplačen dostop do brezžične internetne povezave
- ✓ prost vstop v savna center hotela Zdravilišče Laško od ponedeljka do petka v obratovalnem času.
- ✓ 20 % popust na vse dodatno naročene samoplačniške
- fizioterapevtske in wellness storitve
- ✓ ugodna cena namestitve tudi izven obnovitvene rehabilitacije za vas in vaše družinske člane
- ✓ posebne ugodnosti za člane z družinami (posebni termini z namestitvijo v hotelu *Thermana Park Laško* brez dodatnih doplačil)

Benjamin Žnidaršič in Stojan Rozman | Slikarske razstave

»FIZIČNA NEMOČ SE NA SLIKI NITI NE OPAZI«

Tudi v sivih zimskih dneh naši slikarji, ki slikajo z usti ali nogami, niso počivali. Na ogled so postavili kar nekaj zanimivih slikarskih razstav. V dveh glavnih mestih naše nekdanj skupne domovine, Zagrebu in Ljubljani, ter v Črni na Koroškem in Podcerkvi.

Benjamin Žnidaršič MEDNARODNA RAZSTAVA V ZAGREBU

Hrvaška Založba USUN je na »Nationalnom sveučilištu« v Zagrebu v začetku decembra 2015 organizirala mednarodno likovno razstavo na temo hrvaških mest. Na razstavi poleg hrvaških umetnikov sodelujejo tudi slovenski slikarji z usti. Istega dne je od 13. do 14. ure potekala likovna delavnica, na kateri je lahko širša javnost videla, kako v živo umetniki ustvarjajo z usti

in nogami. V slikanju z usti so se lahko preizkusili tudi otroci. Ob 14. uri je bila otvoritev likovne razstave. V kulturnem programu, ki ga je vodila **Tanja Horvat**, je nastopil tudi pevec **Boris Čiro Gašparac**.

Profesor umetnostne zgodovine **Stanko Špoljarič** je kot kritik o razstavi in slikarjih z usti in nogami povedal: »Oblikovanje likovnega dela sestoji iz dveh komponent. Razumljivo iz osnovne, samega talenta, in druge,

tako kreativne kot obrtne zamišljene koncepcije slike. Talent in entuziazem slikarje postopoma pripeljeta do tega rezultata, da se fizična nemoč na sliki niti ne opazi. Verjetno je razlog za to svojevrstno dokazovanje sposobnosti za oblikovanje. Takšno načelo velja tudi za razstavo na Nacionalnem vseučilišču v Zagrebu, saj tudi tokrat umetniki, ki slikajo z usti ali nogami, v svojem dialogu z umetnostjo interpretirajo lepoto vedute hrvaških mest, njihovo slikovitost, karakteristično vizuro in sebi značilno poetiko. Vsekakor je veselje do ustvarjanja glavno gonilo vsakega od njih«.

Likovna dela so razstavljali umetniki iz Hrvaške: **Stjepan Perković, Goran Radić, Anka Slonjšak, Maria Kristina Božičević, Marija Glavičič Počuč** in **Alen Kasumović**, iz Slovenije pa: **Vojko Gašperut - Gašper, Benjamin Žnidaršič - Beno, Željko Vertelj, Silvo Mehle, Martina Pavlovič, Dragica Sušanj, Neja Zrimšek Žiger** in **Nevenka Gorjanc**, iz Srbije pa **Dejana Bačko**. Razstava je bila odprta do sredine decembra.

Na mednarodni razstavi v Zagrebu (foto arhiv ŽV)

Razstavljalce je na otvoritvi pozdravil tudi Zoran Jankovič, župan Mestne občine Ljubljana (foto ArsViva)

DVE RAZSTAVI V MESTNI HIŠI V LJUBLJANI

V Mestni hiši v Ljubljani sta bili v zgodovinskem atriju na voljo dve razstavi, ki sta bili pod pokroviteljstvom Mestne občine Ljubljana odprti 25. novembra 2015. Razstavljalce je na otvoritvi pozdravil **Zoran Jankovič**, župan Mestne občine Ljubljana.

Društvo likovnikov Ljubljana že 35 let tradicionalno organizira razstavo EX-TEMPORE – PODOBA LJUBLJANE in je praznovalo 45. obletnico ustanovitve društva, zato je bila tokratna razstava še posebej praznična, saj so z veliko združeno razstavo obeležili oba jubileja. Na ogled je bilo preko osemdeset likovnih del, podeljene so bile nagrade in priznanja avtorjem. Ob 45-letnici ustanovitve so ob razstavi izdali tudi katalog razstavljenih slik in avtorjev.

Predsednik komisije, umetnostni zgodovinar dr. **Damir Globočnik**, je o razstavi povedal: »Motivni razpon razstavljenih del v okviru široke teme **Podoba Ljubljane** zajema tako panoramske prizore, poglede na Ljubljano, ulice in trge, kot tudi vpetost mesta v obdajajoče krajinsko okolje, posamezni mestni motivi pa so lahko tudi sestavni deli fantazijskih in abstraktnih

kompozicij. Razstava potrjuje, da mestna veduta ostaja zanimiv likovni motiv in izziv, ki omogoča vzpostavitev ustvarjalnega dialoga med izbranim motivom in njegovim likovnim interpretom. Likovno publiko pa vabi na pester, slikovit in poučen likovni sprehod po mestu.« Predvsem pa je hotel poudariti zgodovinski vidik in pomen slikarskega druženja na likovnih ex-temporih in izobraževalni pomen, ki

Prazne stene prenovljenega doma so krasile slike naših slikarjev. (Foto arhiv DPK)

so ga ta druženja prinesla.

V kulturnem programu je voditeljica, dramska igralka **Tjaša Železnik**, z izbranimi besedami predstavila razstavo, predsednik društva **Rajko Bogataj** je predstavil zgodovino društva in podelil jubilejna priznanja, ženski pevski zbor iz Brezovice je zapel slovenske evergrine o Ljubljani.

Na ex-temporu so priznanja dobili tudi: **Ljudmila Turk**, **Petra Komidar**, **Željko Vertelj**, **Silvo Mehle** in **Benjamin Žnidaršič**.

Stojan Rozman OTVORITEV RAZSTAVE JE IZVEDLO DP KOROŠKE

Prazne stene prenovljenega Kulturnega doma v Črni na Koroškem so vabile, da zaživijo. Zadnji četrtek v januarju so jih poživili umetniki – invalidi, ki rišejo z usti: **Silvo Mehle**, **Martina Pavlovič** in **Bor Melanšek**. Na otvoritvi, ki jo je izvedlo Društvo paraplegikov Koroške in soomogočila Občina Črna, je v kulturnem programu raztegnil meh državni, evropski in svetovni prvak na »frajtonerci«, mladi **Blaž Pukl Jamnikar**. Brale so se pesmi pesnic in

pesnikov **Ljubice Jančar**, **Gordane Kitak** in **Benamina Žnidaršiča** in predstavili so se gostujoči slikarji. Po programu so obiskovalce popeljali po razstavi in opisali svoja dela. Razstava je bila na ogled do konca februarja.

Benjamin Žnidaršič **32. SAMOSTOJNA RAZSTAVA** **BENAMINA ŽNIDARŠIČA ZA KULTURNI** **PRAZNIK**

Benjamin Žnidaršič je umetnik, ki s svojim delom velikokrat seže v polje žive umetnosti. Izhodišče njegovega dela je pogosto njegova pozicija invalida, katerega preizkušnja je njegova neposredna okolica. Njegova dela so bila predstavljena na številnih razstavah in ex-temporih doma in po svetu. Benjamin Žnidaršič je polnopravni član Mednarodnega združenja slikarjev, ki slikajo z usti ali nogami.

Razstava **Moje slike**, ki jo je umetnik postavil ob 8. februarju 2016 v

32. samostojna razstava Benamina Žnidaršiča za kulturni praznik (foto arhiv ArsViva)

galeriji »Štala«, predstavlja njegov cikel ustvarjanja v zadnjih štirih letih. Njegove slike so polne čistih, močnih in živih barv z motivi iz vsakdanjega življenja. »Človek postane vesel ob gledanju njegovih slik, kjer mu kot slikarju uspe z na videz preprosto slikarsko tehniko jasnih čistih površin in sredozemsko uglašenih barv zgraditi preišljeno,

harmonično kompozicijo. Njegove slike so božansko sončne. Pred njimi ne moreš ostati ravnodušen. Tu je skladje barvnih ploskev, nikjer nobene moteče ostrine, sredozemska prešernost, tiha ubranost, predvsem pa veselje do življenja,« je o njegovih delih napisal **Bernd Wittschinsky**.

TERMINSKI PLAN LIKOVNIH DELAVNIC IN KOLONIJ ZA LETO 2016 **V ORGANIZACIJI ZVEZE PARAPLEGIKOV SLOVENIJE IN LOKALNIH DRUŠTEV**

Organizator Zveza paraplegikov Slovenije:

- **Likovna kolonija Pineta:** od 10. do 19. junija 2016
- **Likovna kolonija Semič:** oktobra 2016

Organizatorji lokalna društva:

- **prvi ponedeljek aprila 2016:** v prostorih dolenjskega društva
- **27. ali 30. april 2016:** Gaberje – Društvo paraplegikov severne Primorske
- **25. junij 2016:** Leše – Društvo paraplegikov Gorenjske
- **prvi vikend v avgustu 2016 (četrtek, petek, sobota):** Osek – društvo paraplegikov Podravja
- **27. september 2016:** Ankaran – Društvo paraplegikov Istre in Krasa
- **druga polovica oktobra 2016:** Mercator center Celje – Društvo paraplegikov jugozahodne Štajerske

Datumi in lokacije so potrjeni, o morebitnih spremembah vas bomo pravočasno obvestili.

Barbara Slaček | Pogovor z Jano Rožaj, direktorico Doma paraplegikov Pacug

V PACUGU KORENITE SPREMEMBE

Nadzorni svet Zveze paraplegikov Slovenije je v septembru 2015 objavil javni razpis za direktorja Doma paraplegikov, d. o. o., oktobra in novembra opravljala razgovore s kandidati (prijavilo se jih je kar deset), po tehtnem razmisleku pa so se odločili, da na mestu direktorice za polovični delovni čas zaposlijo Jano Rožaj.

Kaj je botrovalo tvoji prijavi na delovno mesto?

Sprememba, saj prihajam iz finančnega sveta in sem se odločila za korenito spremembo po osemnajstih letih delovne dobe.

Ali si ob prijavi na razpisano delovno mesto vedela karkoli o našem Domu?

Doma in Zveze paraplegikov nisem poznala, sem se pa za prijavo na delovno mesto odločila takoj po ogledu lokacije doma v Pacugu in njegove spletne strani.

Povej nam kaj o sebi, vsaj tiste strokovne detajle, ki te odlikujejo. Pretekle zaposlitve, izobrazba, izkušnje in reference?

Sem zelo neposredna oseba, brez dlake na jeziku, kar je lahko pozitivno ali pa negativno, odvisno od situacije. Sicer se pa imam za zanesljivo in delovno osebo. Moje pretekle zaposlitve so večinoma iz finančnega sveta, torej bank, kjer sem zadnjih osem let opravljala delo vodje poslovalnice v Luciji in Kopru. Pred banko sem delala še kot računovodkinja v zdravstvenem domu in kot pomočnica direktorja v industrijski pralnici. Vse moje pretekle delovne izkušnje so se razlikovale med seboj, so pa vse prispevale k moji delovni poti. Po izobrazbi sem ekonomistka, sem pa leta 2009 še magistrirala na evropski pravni fakulteti.

Jana Rožaj, Direktorica Doma paraplegikov Pacug. (Foto osebni arhiv JR)

Sprašujem te v trenutku, ko že dobre tri mesece intenzivno delaš – ali si si predstavljala, da je Dom tako kompleksna zadeva?

Dom je zaradi svoje specifičnosti kar kompleksen, saj ni klasična turistična dejavnost, ampak zdravstveno-turistična, kar pa je lahko velika prednost.

Uporabniki storitev in tudi lastniki Doma paraplegikov smo člani društev paraplegikov in Zveza paraplegikov Slovenije. Kako seznanjena si bila oz. si zdaj s tem dejstvom? Ali ti je bilo to povsem tuje oz. novo?

Kot sem že omenila, nisem prej poznala ne Doma ne Zveze paraplegikov, a sem se pred prijavo na razpis malo informirala. Moje znanje pa je še vedno minimalno in ga sproti dopolnjujem.

Kaj lahko udeleženci SOR v letu 2016 pričakujemo in kaj lahko pričakujejo ostali gosti? Vsebine oz. program je v preteklih letih bil precej enoličen.

Osnovni program SOR bo ostal enak, ga bomo pa poskušali dopolniti z dodatnimi terapijami. Ker bo za letošnjo sezono končan tudi novi del, bodo v njem tudi savna, fitnes in urejen zunanji prostor. Bazen bomo pokrili, tako da bo mogoče prostor uporabljati tudi v deževnih dneh.

Doma si iz Izole, kar pomeni, da dobro poznaš »lokalno sceno« in tamkajšnje navade. Boš bližino in znanstva uporabila v prid uspešnemu delu in če, kako?

Glede na to, da sem domačinka, bom skušala v Dom vpeljati obalno vzdušje. Treba je izkoristiti morje in zdravstvene možnosti, ki jih nudi. Znanstva in bližina oz. poznavanje »pravih« ljudi pa lahko marsikaj prihrani ali omogoči.

Kako se spopadaš z gradnjo novega dela, lahko rečemo, da bo Dom zgrajen v zastavljenih časovnih smernicah?

Gradnja novega nastanitvenega dela poteka po zastavljenih planih. Moram poudariti, da ima za to veliko zaslugo arh. **Matjaž Planinc**, ki vsakodnevno spremlja gradnjo in je stalno prisoten na gradbišču, da bo vse tako, kot mora biti. Jaz pa po potrebi sode-

Jana Rožaj od zaposlitve naprej aktivno sodeluje pri gradnji novega dela doma. (Foto Matjaž Planinc)

lujem pri določenih odločitvah, je pa zelo zanimivo opazovati, kako se struktura spreminja in postaja vsak dan bolj dokončna.

Kako pa je z osebjem, nekaj povečanja lahko verjetno pričakujemo, glede na povečanje kapacitet? Številni člani se radi vračajo v dom zaradi določenih oseb, ki jih že leta spremljajo na rehabilitaciji. Lahko pričakujemo, da bo osebje ostalo ali predvidevaš popolno prevetritev?

Tudi letos bo uporabnike sprejela dr. **Uljana Antolovič** in se z njimi pogovorila glede ustrezne terapije med rehabilitacijo. Popolne prenovitve kadera ne načrtujem, saj sem pridobila pozitivne reference, bo pa zagotovo treba obstoječi kader povečati in okrepiti, saj upamo, da se bo letos število uporabnikov povišalo.

Lahko pričakujemo kake dodatne, opsijske terapije, poleg tistih osnovnih, ki smo jih bili vajeni?

Pred novo sezono načrtujemo nakup dodatne opreme za fizioterapijo, ki bo omogočala tudi nove terapije, med drugimi presso terapije, ki do sedaj niso bile izvajane. Do sezone pa je še dva meseca, zato ni izključeno, da bomo še kaj dodali.

Kaj pa hrana? V preteklosti smo bili deležni bolj domače kuhinje, v lanskem letu so ponudili dva različ-

na menija. Bodo letos kake spremembe?

Hrana je ključnega pomena v turističnem kompleksu. Hrana mora biti kvalitetna in primerna za goste. Letos bomo glede tega uvedli spremembe, upam da pozitivno sprejete, značilno je, da se na Obali dobi dobra hrana in to bomo poskušali še nadgraditi v primerjavi z lansko sezono.

Že sedaj imamo odprto kuhinjo za malice, kar pomeni, da gostinski del Doma med tednom zjutraj redno obratuje.

Dom kot tak ponuja mnogo možnosti za zabavo. Ali lahko pričakujemo več prireditev, družabnih srečanj, zabavnih večerov? Če vprašam drugače, na kak način si bomo gosti lahko krajšali dneve in predvsem večere?

Na Obali se vedno kaj dogaja, od malih uličnih prireditev, do večjih dogodkov, ki so bolj prepoznavni. Uvedli bomo redne prevoze z našim kombijem, ki bodo določeni vnaprej in gosti doma bodo, ob prihodu, o programu obveščeni za štirinajst ali sedemnajst dni vnaprej. Izkoristiti je treba tudi bazen in zgornjo teraso, ki nudi odlično lokacijo za razne dogodke. Poskušali bomo organizirati tudi raznolika srečanja in predstavitve. Lahko pa že sedaj povprašam bodoče goste, ali bi jim bilo mogoče zanimivo imeti možnost frizerske storitve v Domu enkrat v okviru termina.

Hvaležna bom za vsako mnenje, ki ga lahko pošljejo na e-naslov:

domparaplegikov@gmail.com ali prek Facebooka. Sprejememo po tudi pobude za ideje, kaj bi si želeli.

Vajeni smo bili rahlo nižjih cen gostinske, hotelske in terapevtske ponudbe, saj smo do sedaj v domu izvajali le socialno in obnovitveno

rehabilitacijo. Kako bo s cenami v prihodnje?

Cene se bodo minimalno dvignile za nastanitev, saj so glede na Obalo zelo nizke v primerjavi s kakovostjo sob in lokacijo. Pri gostinskem delu in terapevtski ponudbi pa ne bomo spreminjali cen, bomo pa dodali določene storitve, povečali ponudbo. Poudarek bo na možnosti bivanja v dvoposteljni sobi z dodatnim ležiščem in otroški posteljici, tako da bodo pri nas lahko bivale tudi štiričlanske družine.

Letos Dom praznuje okroglih deset let, nas čaka kako presenečenje ob tem jubileju, mogoče kake pozitivne spremembe?

Ena velika sprememba bo že ta, da bo novi nastanitveni del dokončan in bo tako Dom imel zaključeno dolgoletno zgodbo. Z zaključkom gradnje bo imel Dom tudi veliko uporabnih zunanjih površin in urejeno zelenico. Vsak uporabnik, ki je že od prej poznal Dom v stari podobi, bo zelo pozitivno presenečen ob pogledu na nov kompleks, ki bo zaživel.

Kot mama in tvoja predhodnica na tem delovnem mestu ne morem mimo naslednjega vprašanja. Kako usklajuješ delo, ki je kompleksno in zahtevno, z družino, imaš namreč dve majhni hčerki?

Tako bom rekla: sedaj grem mogoče malo bolj pozno spat, saj se rutina v domačem okolju ne sme spremeniti. Ni pa nič težko, če to rada delam, jaz se pač predam delu, ki si ga zastavim, in ga skušam čim boljše izpeljati do konca.

Kaka misel, nagovor ali vabilo bralcem, ki so ali še bodo gosti Doma v Pacugu?

Dom Pacug mora za gosta postati oaza miru, kjer se bo lahko sprostil in našel svoj prostor. Morje in njegove pozitivne lastnosti je treba maksimalno izkoristiti. Pridite in se prepričajte.

Mag. Jana Rožaj, Direktorica Doma paraplegikov | Sezona 2016

VELIKA OTVORITEV NASTANITVENEGA DELA

Dom paraplegikov Pacug mnogi izmed vas že poznate, saj ste v njem že preživeli svoje počitnice ali opravili rehabilitacijo. Letos pa bo za vse, tudi za tiste, ki ga že poznate, Dom postal nekaj popolnoma novega, saj se obeta velika otvoritev nastanitvenega dela, v katerem bo udobje in razvajanje za goste na prvem mestu. Dom bo postal odprt za vse, ki si želite malo miru pred vsakdanjim življenjem in občutiti primorsko vzdušje.

Kakor veste, že od oktobra lani intenzivno poteka gradnja, sezona je pred vrati in podoba novega nastanitvenega dela se že bliža končnemu videzu. Dom bo pridobil veliko uporabne zunanje površine s klančino in zelenicami, ob katerih se boste lahko družili in ogledovali prelepo slovensko morje.

Morsko klimo je potrebno izkoristiti, saj veliko raziskav potrjuje, kako sta morska voda in zrak zdravilna. V Pacugu pa imamo oboje, bazen z morsko vodo in prijeten morski veter, ki nenehno piha iz Strunjanskega zaliva proti Pacugu. Bazen bomo poskušali v letošnji sezoni še bolj izkoristiti, saj bomo organizirali tudi nočno kopanje in popoldansko telovadbo v bazenu.

Bazen bomo pokrili s premično streho (foto arhiv doma)

Stari del Doma bomo z manjšimi spremembami izboljšali, tako da bo

uporabnikom bolj prijazen. Uredili bomo sodobno zdravniško sobo, kjer bo delovala zdravnica **Uljana Antolovič - Vanič**, dr. med., specialistka fizikalne in rehabilitacijske medicine, ob sprejemu in odpustu uporabnikov. Pri tem boste imeli uporabniki več zasebnosti in individualno oskrbo. Zdravniška soba bo uporabljena tudi ob morebitnih dodatnih preventivnih pregledih in kot možnost za dodatne dejavnosti.

Malo bomo preuredili tudi recepcijo in dodali kakšen kos pohištva, da bo bolj udobno. Do sedaj smo se lotili knjižnega dela ...

Ob slabem vremenu si boste med drugim lahko čas krajšali tudi z branjem. (Foto arhiv doma)

V Domu paraplegikov imamo tudi sodobno trgovino za nabavo in servis pripomočkov za invalide in starostnike IZI, z vsemi izdelki, ki jih uporabniki potrebuje za svoj vsakdan. Do sedaj je

bilo v recepciji razstavljenih več izdelkov, zdaj pa smo v preddverje zdravniške sobe postavili še več vzorcev za lažji pregled in ogled ponudbe.

Ponudba IZI (foto arhiv doma)

Če vas pa zanima, kako bo potekala Skupinska obnovitvena rehabilitacija, naj povem, da bo več ali manj vse po starem. Maserka **Duška** že nestrpnost čaka, da lahko ponovno začne z delom, saj pravi, da je zima zelo dolga. Kakor že omenjeno, bo za sprejem in odpust rehabilitirancev poskrbela dr. Antolovičeva. Za fizioterapijo pa bomo imeli več izvajalcev, saj upamo, da bo letos pri nas gostovalo tudi več uporabnikov.

Dom je po navadi v zimskem času več ali manj sameval in čakal na novo sezono, letos pa se okoli doma, zaradi gradnje novega nastanitvenega dela, ves čas kaj dogaja. Gradbeniki in razni izvajalci prihajajo in odhajajo, zato smo se odločili, da jim v Domu ponudimo

tople malice od ponedeljka do petka. Odprtje gostinskega dela je bilo zelo pozitivno sprejeto in lepo je videti, kako se v Domu nekaj dogaja tudi pozimi.

Za zaposlene z gradnjo Doma smo poskrbeli za malico in kavico (foto arhiv doma)

Prijavnice za Skupinsko obnovitveno rehabilitacijo ste že prejeli, zato vas vabim, da si letos tudi vsi tisti, ki se še niste odločili priti pokukat v Pacug, drznete vsaj poskusiti. Obljubim, da vam ne bo žal. Zdaj pa pisala v roke in se čim prej prijavite.

Izbira primernega pohištva in opreme v novih sobah (foto Matjaž Planinc)

Odpri smo za vse vaše ideje in predloge, kaj bi si želeli še imeti, videti, poskusiti v Domu med svojim obiskom pri nas.

Pošljite nam jih na e-naslov: domparaplegikov@gmail.com. Vaše predloge bomo preučili in jih po danih možnostih uresničili.

Vabim vas, da spremljate potek gradnje in IZI-ponudbo na naših dveh FB-straneh: Dom paraplegikov Pacug in IZI – poenostavim.si.

Matjaž Planinc, u. d. i. a. | Gradnja Doma paraplegikov v Pacugu

POROČILO S TERENA

Na gradbišču kompleksa Doma paraplegikov so intenzivna finalna dela na nastanitvenem objektu in urejanju okolice. Zimski meseci november, december in januar so bili vremensko kar prizanesljivi, kar je omogočilo, da so lahko gradbeniki delali izven objekta po terminskem načrtu.

Izdelana je ravna zelena streha, fasada do zaključnega sloja, oporni zidovi in škarpe, klančinski objekt in še mnogo drugih posegov v okolici. V objektu pa so zaključeni ometi in tlaki,

Terasa sob v nadstropju, od koder je prekrasen razgled na morje. (Foto Matjaž Planinc)

kar pomeni, da je vgrajena vodovodna instalacija in talno gretje na vseh talnih površinah.

Predpogoj za nemoteno nadaljevanje del je bil pregled in odobritev dveh izdelanih vzorčnih sob konec novembra. Gradbeni odbor investitorja je na tej osnovi določil spremembe in dopolnitve, tako da zdaj lahko keramičarji oblagajo stene kopalnic, tlake vseh prostorov ter zunanjih teras. Dela je kar precej, saj morajo izdelati cca 1800 m² površin. Obilo dela imajo instalaterji, ker so v objektu vgrajeni vsi sodobni in varnostni sistemi (ogrevanje s toplotnimi črpalkami, rekuperacija zraka, uporaba deževnice za stranišča in nama-

Član gradbenega odbora preverja, ali je višina umivalnika ustrezna. (Foto Matjaž Planinc)

kanje zelenih površin, požarna zaščita, centralni nadzorni sistem itd.).

Ob pisanju tega kratkega poročila poteka 47. dan do zaključka vseh del, tudi izgradnje premične strehe nad bazenom in povezovalnega mosta med centralnim in nastanitvenim objektom. Čas, ki je na razpolago do konca marca, je kratek, stalna koordinacija in nadzor 12 neposrednih pogodbenih izvajalcev pa sta bistvena pogoja za pričakovani uspešni zaključek. Seveda je ob tem pomembno finančno stanje, ki se mora, kljub neizogibnim spremembam posameznih postavk, uravnavati v okviru pogodbenih določil.

V aprilu 2016 je predviden tehnični pregled objekta in izdaja odločbe o uporabnem dovoljenju do otvoritve dolgo pričakovanega dogodka v zgodovini Zveze paraplegikov Slovenije – pridobitve sodobnega Doma paraplegikov v Pacugu.

Urejanje zunanjih tlakov in okolice (foto Matjaž Planinc)

Blanka Markovič | Dejavnost IZI

EKIPA IZI JE BILA OB KONCU LETA ZELO AKTIVNA

Že tretje leto vas IZI-dejavnost razveseljuje s svojo ugodno in raznoliko ponudbo. Konec leta smo se mudili na največjem evropskem sejmu medicinskih pripomočkov in za vas pričeli dobavljati nove pripomočke, s katerimi si boste lajšali svojo invalidnost. Vse skupaj pa smo uspešno predstavili na vaših zaključkih ob koncu leta 2015.

OBISK SEJMA REHA V DÜSSELDORFU

Ekipa, ki je bila sestavljena iz dveh članov IZI in tehničnega pomočnika, se je lani odpravila na vsakoletni sejem medicinsko-tehničnih pripomočkov RehaCare v Düsseldorf. Pot v Düsseldorf je bila z avtomobilom dolga, vendar nas je spremljala dobra volja. Nemalo nas je presenetila mejna kontrola na avstrijsko-slovenski meji, kjer je vestni policist pregledal dokumente kot v starih »dobrih« časih, preden smo vstopili v EU. Zastoj smo doživeli tudi

na avstrijsko-nemški meji, kjer je bil narejen obvoz za vsa sumljiva vozila, še dobro, da nismo spadali mednje.

Ko smo prispeli v Düsseldorf, smo se odpravili na sejem, ki je resnično velik. Sestali smo se s proizvajalcem vozičkov na ročni pogon **Progeo**, ki so predstavljali nov model vozička **CARBO MAX**. Voziček spada v kategorijo togih vozičkov oz. je t. i. »kocka«. Gre za voziček, ki je v celoti

Carbo Max (foto arhiv IZI)

narejen iz karbona, kar pomeni, da je lahek, ohranjene pa so tudi nekatere manjše nastavitve vozička, kar mu daje prednost pred drugimi, po meri narejenimi vozički. Voziček je za vožnjo zelo lahko vodljiv, oblikovno dovršen in zelo stabilen.

Ogledali smo si tudi stojnice drugih proizvajalcev medicinsko - tehničnih pripomočkov in navezali stike s švicarskim izdelovalcem električnih vozičkov, za katere upamo, da bodo kmalu del naše ponudbe, saj so izjemno dobro izdelani in ponujajo vse, kar si lahko uporabnik želi. Zanimivost sejma so bile razne predelave avtomobilov in pripomočki za športne aktivnosti, pa tudi katetri in njihove izvedbe. Proizvajalci vedno ponujajo nove stvari in inovativne rešitve, za katere upamo, da bodo kmalu tudi pri nas dostopne uporabnikom.

Düsseldorf je sejem, ki je namenjen tako proizvajalcem in dobaviteljem kot uporabnikom. Vedno se najde kaj novega in zanimivega, pripomočke se da preizkusiti. Ekipe dejavnosti IZI je bila z vidnim zadovoljna, še posebej pa nas veseli, da bomo lahko nekatere od teh novosti ponudili tudi našim uporabnikom, v skupno zadovoljstvo.

OBISKALI SMO NOVOLETNA SREČANJA DRUŠTEV PARAPLEGIKOV

Sodelavci dejavnosti IZI smo obiskali prednovoletna srečanja članov društev paraplegikov, jim zaželeli veliko sreče, zdravja in veselja v novem letu ter predstavili naš prodajni program. Povsod so nas nadvse prijazno sprejeli.

Najbolj so jih zanimale blazine za sedež nizozemskega proizvajalca **VICAIR**. Blazine Vicair so blazine za suho lebdenje, ki imajo polnilo iz piramid, napoljenih z zrakom. Te piramide, imenovane »smart cells«, se lahko individualno prilagajajo tako, da jih po potrebi lahko jemljete ven ali jih dodajate

ter na ta način prilagajate zagozdo ali višino. Potrebna je pazljivost, da se ne odvzame preveč, saj lahko pristanete na sedežu, kar pa ni dobro, saj s tem povečate možnost za nastanek razjed.

Blazine Vicair so visoko zahtevne in so dobavljive na naročilnico zdravstvenega zavarovanja pod šifro 806. Dve blazini, Academy Vector in Academy Adjuster, imata polnilo v celotni blazini razdeljeno v različne razdelke glede na potrebe uporabnika. Academy Active pa je namenjena bolj aktivnim uporabnikom, ki se veliko presedajo. Spredaj ima peno, zadaj pa tri predelke, v katerih so »smart cells«. Primerne so tudi za tetraplegike, saj pena v sprednjem delu omogoča boljšo oporo pri presedanju. Uporabnike so zanimale tudi blazine Amovida, predvsem visoko zahtevna blazina Amovida Motion Comfort + ali na kratko AV500, ki ima možnost termoregulacije.

Predstavili smo tudi kozmetiko dveh proizvajalcev, ki je namenjena zahtevnejšim uporabnikom, za oskrbo kože, ki je občutljiva ali pod večjim pritiskom in s tem nagnjena k preležaninam. Kozmetiki Menalid in Abena zaradi izkušenj proizvajalcev z inkontinenco odlično služita pri negi kože oseb, ki so uporabniki vozička. Tako so se uporabniki zanimali za cinkovo mazilo, milo za intimno nego, kreme za roke, losjone za telo idr. Vsa kozmetika je dostopna v obeh naših prodajalnah, tako v Ljubljani kot v Pacugu.

Zanimanje se je pokazalo tudi pri novih katetrah z vodno vrečko, ki jih zagotavljata dva proizvajalca. Poleg katetrov izdajamo na naročilnice tudi plenice, predloge in podloge. Lahko pa vam izdamo tuširni, sanitarni in toaletni

material (stoli za tuširanje, nastavki za straniščno školjko ...).

Vprašanja so se našla tudi za ročne komande, ki jih sedaj delno financira država. Najbolj je uporabnike zanimalo, kaj morajo storiti, da bi se jim komande sofinancirale iz sredstev, namenjenih za prilagoditev vozil. Vlogo lahko invalid uporabnik vloži na katerikoli upravni enoti z obrazcem, ki je dostopen tudi na medmrežju. Ko bo upravna enota prejela izvedensko mnenje/načrt prilagoditve, bo izdala odločbo, v kateri bo odločila o pravici do prilagoditve vozila ali o višini sofinanciranja nakupa nove prilagoditve vozila. Ko uporabnik prejme obvestilo o sofinanciranju, se lahko oglasi pri nas. Izvedenec posameznik ali inštitut in upravičenec morata po opravljeni prilagoditvi vozila zapisniško ugotoviti, da je le-ta izvedena skladno z načrtom. To je pomembno predvsem z vidika plačila, saj v primeru, da tega ni, ne pride do sofinanciranja.

Vozičke podjetja Progeo in ostale medicinsko-tehnične pripomočke si lahko predhodno ogledate na naši spletni strani. Ali pa se oglasite na kateri od naših lokacij, kjer vam bomo z veseljem pomagali.

Za gostoljubnost na prednovoletnih srečanjih se vsem članom, članicam in predsednikom društev paraplegikov zahvaljujemo.

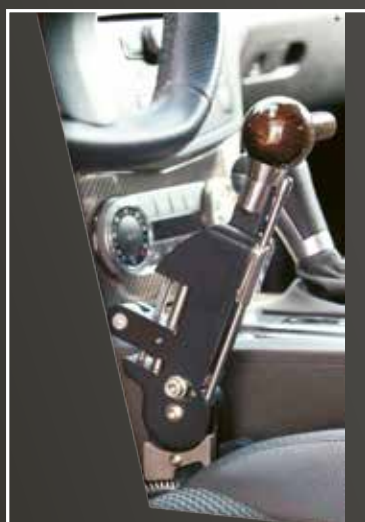
Na zaključkih društev smo predstavljali kozmetiko iz ponudbe dejavnosti IZI (foto Andraž Muljavec)

Dom paraplegikov

Središče zdravja in počitnic ZPS

opremo

invalidzainvalida@gmail.com

IZI © Dom paraplegikov, središče zdravja in počitnic, d.o.o.,
Pacug 10, 6320 Portorož

031 34 88 41 01 230 25 22 051 61 88 03

Dom paraplegikov Pacug posluje pod okriljem Zveze paraplegikov Slovenije

Vesna Pfeiffer, za spletni portal Dostopno.si | Razstava Ovire so preteklost, gledamo naprej!

RAZLIČNE OBLIKE OVIRANOSTI NISO OVIRA NA POTI DO ZNANJA IN ZAPOSLOTITVE

Na ljubljanski Fakulteti za elektrotehniko so ob informativnem dnevu odprli tudi fotografsko razstavo »Ovire so preteklost, gledamo naprej!«, s katero so bodočim študentom in širši javnosti sporočili, da različne oblike oviranosti niso ovira na poti do znanja in zaposlitve. Z razstavo želijo tudi pokazati, da niso samo sodobna in napredna, temveč tudi socialna fakulteta, ki omogoča lažjo mobilnost gibalno, slušno in vidno oviranim ljudem.

V Sloveniji je še vedno veliko objektov, ki so zaradi neurejenih površin nedostopni za gibalno ovirane. To vsekakor ne velja za Fakulteto za elektrotehniko Univerze v Ljubljani, saj so njeni prostori ustrezno prilagojeni za invalide. Da so ovire preteklost, sporočajo tudi z razstavo fotografij, ki so jo odprli ob informativnem dnevu za bodoče študente. Prek fotografij svoj pogled na življenje po poškodbi in kljub invalidnosti uspešno udeleževanje na fakulteti na razsta-

vi predstavljata razvojni inženir **Anže Pratnemer** in študent elektrotehnike **Robi Bojanec**, ki bo oktobra tekmoval na prvem profesionalnem mednarodnem tekmovanju športnikov invalidov Cybathlon. Oba se z gibalno oviranostjo spopadata zaradi prometnih nesreč. Ker Fakulteta za elektrotehniko omogoča gibalno, slušno ali vidno oviranim gibanje po fakulteti, pa jima študij oziroma zaposlitev ne predstavlja težave. Anžeta Pratnemerja sta fotografirali **Anja Čekada** in **Anja Mo-**

škon, Robija Bojanca pa **Blaž Vizjak** in **Milan Simčič**.

IZ SEBE LAHKO NEKAJ NAREDIŠ, ČEPRAV SI DRUGAČEN

»Pomagati želim našim naslednikom in jim pokazati, da se vse da, samo če se hoče. In da prav tako lahko narediš nekaj iz sebe, čeprav si 'drugačen',« pravi Robi Bojanec, ki je tudi del ekipe Team Avalanche, skupine študentov in mentorjev Univerze v Ljubljani. »S perspektivnim ciljem izdelave robotskega invalidskega vozička, ki ga izdelujejo v Laboratoriju za robotiko, želijo gibalno oviranim osebam omogočiti premagovanje ovir v urbanem okolju in se oktobra predstaviti na mednarodnem tekmovanju Cybathlon, ki spodbuja razvoj novih tehnologij,« je pojasnil prof. dr. **Matjaž Mihelj** in dodal, da projekt Cybathlon po eni strani razvija uporabni pripomoček za gibalno ovirane, po drugi pa v sam proces razvoja vključuje študente. Ob otvoritvi razstave je prof. dr. **Igor Škrjanc** iz Laboratorija za avtonomne mobilne sisteme predstavil rehabilitacijski voziček, prof. dr. **Andrej Košir**, predstavnik Laboratorija za uporabniku prilagojene komunikacije in

Na fotografiji je študent Robi Bojanec. (Foto UL FE)

ambientno inteligenco pa je izpostavil tudi tehnologijo socialno inteligentnih storitev in aplikacij za posebne potrebe.

ENAKE MOŽNOSTI ZA ZAPOSILITEV

Na Fakulteti za elektrotehniko poleg lažje mobilnosti gibalno oviranim študentom in obiskovalcem omogočajo inženirjem z gibalnimi ovirami enake možnosti tudi za zaposlitev. Anže Pratnemer prizna, da mu je zaposlitev na fakulteti prinesla veliko več kot le finančno neodvisnost: »Zaposlitev mi je prinesla tudi ponovni občutek, da sem kljub svoji drugačnosti lahko del enkratne ekipe, ki me je sprejela medse z najvišjo mero empatičnosti in želje po po-

moči.« Anže Pratnemer je aktivno vpet tudi v projekte Laboratorija za telekomunikacije na Fakulteti za elektrotehniko, kot je denimo projekt E-Cho, pri katerem sodeluje, in je lahko v pomoč tudi študentom z oviranostmi, vodi pa ga vizija sooblikovanja razvoja IKT industrijskih in raziskovalnih projektov, s katerimi želijo izboljšati kakovost življenja.

DOSTOPNA FAKULTETA

Na ljubljanski Fakulteti za elektrotehniko so v vseh štirih nadstropjih predavalnice in laboratoriji opremljeni z dvigali in klančinami. Tipke v dvigalih so v višini, ki omogoča upravljanje dvigala iz invalidskega vozička, v

dvigalih pa so tudi oznake z Braillovo pisavo in glasovna informacija, namenjena slabovidnim. Vsa stopnišča imajo ustrezna držala, ki omogočajo varen oprijem, eno stranišče pa je v celoti prirejeno osebam z gibalno oviranostjo. Na parkirišču imajo dve označeni parkirni mesti za invalide. Fakulteta je vključena tudi na seznam portala Pridem.si, ki je namenjen gibalno oviranim osebam. Da ima Fakulteta za elektrotehniko Univerze v Ljubljani svoje prostore ustrezno prilagojene, je potrdilo tudi britansko podjetje Disabled-Go, ki ocenjuje, kako so mesta v Evropi in javne zgradbe prilagojene osebam z različnimi oviranostmi.

Povzeto po: PRIDEM.SI | LEGO predstavlja

FANTEK NA INVALIDSKEM VOZIČKU

Po desetletjih grajenja piratskih ladij, dirkalnih avtomobilov, gradov ipd. se je podjetje Lego končno spomnilo nekaj čisto novega in, iskreno, v prvi vrsti zelo potrebnega, in to je INVALIDSKI VOZIČEK.

Lego in podobna podjetja, ki se ukvarjajo z izdelavo igrač, so bila že nekaj časa pod pritiski javnosti, ki so želele, da bi igrače odražale realno življenje, v katerem je tudi oseba na vozičku. Spletna kampanja #ToyLikeMe je pozvala podjetja, da naj proizvedejo figure, ki predstavljajo invalidne otroke. Skupno so pridobili več kot 20.000 podpisov. Tako je 28. januarja 2016 danski proizvajalec igrač prvič v zgodovini predstavil svojo "gibalno ovirano" figurico. Figurica fanta na vozičku je bila prvič opažena na mednarodnem sejmu igrač v Nemčiji v Nürnbergu. Podjetje je potrdilo, da bo figurico mogoče kupiti junija kot del novega prizorišča Lego MESTO (izvir-

no Lego CITY). Organizatorji kampanje #ToyLikeMe so ob predstavitvi fantka na invalidskem vozičku povedali: »Iskreno imamo solzne oči.« Novo prizorišče bo predstavljalo prizor v parku s figurami otrok na igrišču.

Sporočilo figurice dečka na invalidskem vozičku je veliko večje, kot je njegova majhna struktura. Njegovo rojstvo pomeni velik korak za industrijo proizvodnje igrač, za vse otroke s posebnimi potrebami, ki jih je na svetu približno 15 milijonov, za vse invalidske organizacije in njihove člane.

V svoji nedavno objavljeni knjigi Invalidnost in popularna kultura (izvirni naslov: Disability and Popular Culture)

Legov fantek na invalidskem vozičku (fotografirano The Guardian)

je avstralska akademikinja **Katie Ellis** zapisala: "Igrače so zrcalo vrednot družbe, ki jih proizvaja ..." Podjetje je s predstavitvijo dečka na invalidskem vozičku poslalo v svet pomembno sporočilo o vključitvi.

Aljoša Škaper | Aerodium, vetrovnik v Logatcu

POLET V VETROVNIKU

Konec januarja se je začel smučarski kamp. Mislim sem iti en dan malo spet preizkusit smučko. Pa me vikend prej kliče zloglasni Nino Batagelj (ravno z njegovim monoskijem naj bi smučal). »A bi šel letet?« »Kako, kaj, kam ...« »V Aerodium, vetrovnik v Logatcu.«

Nasmeh na Aljoševem obrazu pove vse. (Foto osebni arhiv AŠ)

Takrat sem se spomnil, da mi je razlagal, kako je pred kratkim letel. Ja, prav letel! Oziroma »prosto padal«. In da je bila neverjetna izkušnja. Ko je razlagal, so se mi kar cedile sline. Kakorkoli že, v sredo, 3. februarja, naj bi se šlo, snemali bi še en prispevek z Zvezo društev gluhih in naglušnih in ker je naša članica, načrtovana za let, zbolela (hvala ti, **Barbara**, hehe ...), se je Nino spomnil name. Očitno se mi je hotel revanširati za omembo v prejšnjem Paraplegiku. Sedaj te tudi precej omenjam, le kaj sledi ...

»Aja, v sredo. .. Hm, kaj pa smučanje?« »Hja, odloči se, kaj zdaj – bi raje smučal ali letel,« mi frajersko odvrne. Glede na to, da sem monoski že preizkusil, odločitev ni bila težka.

Z novinarko **Anito Ivačič** in snehalcem **Janom** z Zveze gluhih smo najprej posneli prispevek o spletni

strani www.pridem.si, potem pa krenili proti Obrtni coni 10 d v Logatcu. Na daleč smo zagledali visoko kupolo in izkazalo se je, da je to ravno to. Vetrovnik. Kaj sploh je to in kako letiš?

Vetrovnik je posebna letalna naprava, kjer skozi posebej oblikovane zračne kanale teče zračni tok. Zračni tok v vetrovniku je tako močan, da vam omogoča, da preprosto ležete nanj in na njem letite, brez kril! Gre za identičen občutek kot pri prostem padu oz. skoku s padalom (baje, tako pravijo, nisem še poskusil). V bistvu se uležeš na veter in poletiš, lahko tudi do deset metrov v tistem posebnem prostoru.

Takoj na začetku imajo inštruktorji predstavitev letenja. In dobra novica – ne samo, da je letenje možno za parain tetraplegike, fantje so že kar izkušeni! In sploh ni velikih razlik med nami in zdravimi avanturisti. Pri njih (Anita in

Jan sta tudi poletela) je notri v prostoru en inštruktor, pri meni sta pa bila dva. Pred poletom ti skupaj zvežejo noge, pomagajo obleči kombinezon, nataknejo zaščitna očala in čepke za ušesa ter čelado in že gremo!

Z vozom se zapelješ do vhoda oz. odprtih vrat, kjer že pošteno piha. Potem te inštruktorja dvigneta z voza, nagneš se naprej in uležeš ... Na zrak! Direktno iz vozička v luft. In ko si enkrat v tem ležečem položaju, preprosto letiš. Glavo držiš gor, itak te ves čas nadzira en inštruktor spredaj, drugi pa zadaj drži tvoje noge. Varnost je na prvem mestu. Na koncu te spet oba spravita nazaj na voz in to je to!

Kakšen je bil občutek ... Tako kot je sam direktor, gospod **Borut**, omenil – saj ga ne moreš opisati, kajne? Ne da se. In res je tako ... Zelo mi je žal, vem, da ste me prosili, da malo opišem, a res se ne da ... Treba je probati! In fantje tam ne samo, da so face in zafkanti, ampak radi pomagajo, pokažejo in so nasploh zelo ustrezljivi.

Dejstvo je, da je to nekaj novega. Za nas mogoče še toliko bolj. A zakaj ne bi letel, če že ne hodim??? Skratka, izkušnja je res bila neverjetna. Notri je tako glasno, da se lahko dereš na ves glas, pa se ne boš slišal. Nenormalne sile delujejo in te dvigujejo, malenkost odmakneš roko, pa že poletiš na stran, spet si na steklu, inštruktor ti kaže, da imej glavo gor, vrtiš se, pa sploh ne veš, zakaj. Predvsem pa uživaš! Tisti dve minuti mineta kot nekaj sekund. Dobro, da smo šli dvakrat po dve minuti. Drugič je šlo še boljše, enkrat sem se celo dvignil na kaka dva metra od tal. Pa me je bilo kar strah oz. je bil malo nenavaden občutek. Streha vetrovnika bo še počakala ...

Bi pa definitivno ponovil. Ker je res popolnoma unikatna izkušnja. Naslednji je baje skok s padalom v tandemu. Bomo videli ...

Hvala celotni ekipi Aerodium, da ste nam to omogočili!

UMRLI

Jože BELINC,

član DP jugozahodne Štajerske, rojen 25. 7. 1933

Albert KRESNIK,

član DP Podravja, rojen 25. 3. 1955

Rajko JURMAN,

član DP ljubljanske pokrajine, rojen 20. 2. 1936

Danijela ČATER,

članica DP jugozahodne Štajerske, rojena 21. 7. 1934

Adolf LAPAJNE,

član DP Koroške, rojen 16. 10. 1959

Janez MEZNARIČ,

član DP Prekmurja in Prlekije, rojen 5. 9. 1955

*Ne morem pozabiti tega,
kar dan za dnem boli,
kot ni mogoče solz prikriti,
ne pota videti v temi.
Zdaj ni še dan, vse je še sinje,
a vendar se spomini že bude,
da čujem prijatelja svojega stopinje,
čeprav pod mojim oknom prav nihče ne gre.*

[ZAHVALE, OGLASI, V SPOMIN]

▶ PEUGEOT 1007 1.6

Prodajam avto znamke Peugeot 1007 1.6, predelan za invalida:

- vgrajene ročne komande za upravljanje zavore in plina FIADEL tip. FS2007,
- vgrajen voznikov vrtljivi električni sedež s sistemom BASE GIREVOLE,
- vgrajen računalnik za glasovne komande (smerokazi, hupa, luči, brisalci ... itd.),
- ročka na volanu.

Avto je avtomatik, letnik 2005, prevoženih 146.416 km, bencinski motor, 1587 ccm, 80 kW.

CENA: 8.590 €,
nudim gotovinski popust.
Kontakt: 041 689 113.

KOLO SHARK S QUICKIE

Prijatelj paraplegik iz Hrvaške prodaja kolo Shark S Quickie. Zelo dobro ohranjen, z veliko opreme v kompletu: Kolo, trenažer, rezervni plašči Schwalbe Durano, plašč za trenažer, ura Polar. Skratka vse kar potrebujete za kolesarjenje poleti in pozimi.

Kolo je prilagodljivo na vse velikosti.

CENA za komplet: 2.200 €

Kontakt, GSM: +385 (0) 91 6542 082

**SVET BO TEKEL SKUPAJ,
PRIDRUŽI SE**

NA ISTI DAN **OB ENAKEM ČASU** PO CELEM SVETU

8. MAJ, 2016

LJUBLJANA, 13:00

WINGSFORLIFEWORLDRUN.COM

VOLKSWAGEN MULTIVAN 2.0 TDI

Prodam kombinirano vozilo Volkswagen Multivan 2.0 TDI z avtomatskim menjalnikom, letnik 2011, bele barve. Prevoženih ima 165.000 km. Vgrajeno ima avtomatsko dvizno ploščad.

CENA: 25.000 € oz. po dogovoru, če ne bi želeli ploščadi.

Kontakt: Vojko Gašperut, 041 758 409

POSTELJNA BLAZINA ROHO

Poceni prodam dvodelno posteljno blazino ROHO za osebe, ki so preobčutljive za dekubitis.

Velikost cca 140 x 70 cm.

Cena po dogovoru.

Kontakt: 041 221 380 (Peter).

Izjavljam, da pripomoček ni bil pridobljen prek sistema ZZS.

FIAT DOBLO 1.9 JTD

Prodamo osebni avto Fiat Doblo 1.9 JTD, letnik 2004 s povišano streho in ročno klančino podjetja Sortimo za vstop z invalidskim vozičkom. Vozilo je odlično ohranjeno, redno servisirano z opravljenim velikim servisom. Prevoženih 130.000 km, registrirano do maja 2016. Opremljeno je tudi s pasovi za pritrditev invalidskega vozička. Prav tako je opravljena homologacija vozila, saj je vozilo prilagojeno invalidni osebi, in tako oproščeno plačila nadomestila za uporabo cest v Republiki Sloveniji. Vozilo ima nove pnevmatike, nov akumulator, nov avtoradio, nove zavorne ploščice in novo sklopko.

Za več informacij pokličite na 041 553 637.

Vesele velikonočne praznike!

Zveza paraplegikov Slovenije

Kuloarno oko

ŠPIK

Vse vidi, vse sliši, predvidi, razmisli in šele nato razkrije ...

S taro leto je že v pozabi. Bilance so zaključene. Leto začnemo z novim žakeljčkom pridobljenih sredstev naše fundacije. Pridobljenih, ja. Če bi si jih prislužili, bi baje tenko pisali. Ker po sistemu »copy-paste« tudi pri njih več ne gre. Ja, ko gre za denar, ljudje berejo. Po kuloarjih slišim, da bo letos ZPS namenila desetino vseh sredstev za druge posebne socialne programe. Katere le? Dokler vsaj veliko-nočni zajček (beri strokovna služba) to ve, se nam ni ničesar bati. Ali pač?

Na Domu in na Zvezi so se poslovili od dveh mladenk in si na glavo nakopali tretjo. Pa niso računali na to, da se jim bodo hlače zatresle. Kapo dol, ob njihovih prigovarjanjih ostaja nova direktorica hladna kot »špricer«, kot Margaret. Če si že ne bo uspela pridobiti naše naklonjenosti, si bo pa spoštovanje!

Slišim, da gradijo, ni kaj. Otvoritev bo ob roku, tako vsaj obljublja v generalštabu. Takoj, ko se zmenijo, kakšne barve bo fasada. Oberšef je dal sklicati vso eminenco, ki jo premore, da se pridruži Organizacijskemu odboru za pripravo slavnostnega dogodka. Slišim pa, da se jim je zataknilo že ob samem nazivu dogodka. Omahujejo med besedama otvoritev in odprtje. Morda bi potrebovali še en vzporedni odbor, ki bi jim sproti dajal navodila, kako organizirati tak dogodek. Aja, saj ga že imajo. Zakaj ne bi Gruppenführer uporabil kakšno svojih tujk? Vedno so slišati tako sofisticirano, a jih kljub temu nihče ne razume.

Če ne bodo volitve prej komu spodnesle vozička pod nogami?! Še slab mesec nas loči od tega tako pričakovane dogodka, a je na fronti presenetljivo tiho in mirno. Kdo bo koga, komu, česa, kaj in predvsem koliko? Na glavnem društvu so bojda bili pošteno v skrbeh. Ob močni podpori vzhoda in zahoda (da jim ne rečem ravno levi in desni, čeprav bi si eni zaslužili vzdevek »levi«) sta bili obe stranki tesno skupaj. Na to, kaj se je izcimilo, bomo morali vsi počakati. A o tem drugič.

Kajenje je razvada in tema mnogih Slovencev. Zakaj bi v generalštabu bilo kaj drugače. Ker Oberšefu baje piha pod noge, morajo od zdaj naprej raztegovalci pljučnih kril trenirati zunaj, pred vrati! Ali ni to že z zakonom obvezno? Kakorkoli, da ne bo kreganja, so (vsaj ta mlade) raje nehale s to pregrešno razvado, ostali pa vztrajajo. Dokler mu ne bo prekipelo in bo med delovnim časom prepovedal odhoda na »zrak«. Med nami rečeno, mislim, da je to samo kontra udarec na to, da morajo mačoti zaradi zaprtja sosednjega bifeja zdaj hoditi na "čaj" čez cesto.

Upam, da zaposlenim ni prepovedal tudi pustnega obnašanja, ker nisem za pusta nikjer srečal niti ene pustne šeme. Pa tudi po kuloarjih ni bilo govora o tem. In, ko smo že praznični ... Osmi februar, enega izmed dni v letu, ko bi morali biti ponosni na svojo slovenskost, so naši kulturniki paraplegiki popolnoma ignorirali. Sprašujem se, ali so postali nekulturni ali pa je to le

»štrajk« in opozorilo Gruppenführerju, da bo moral razvezati malho. Če sklepam po številnih obiskih kulturnega referenta v zeleni pisarni, za zaprtimi vrati, je krivo slednje.

V duhu regionalno razvojnih programov se bodo morala začeti obnašati tudi društva. Ne vem, ali je kriva centralizacija ali vreme ali mogoče vse manj obloženi sendviči, ampak opažam, da se vseh športnih dogodkov, ki so izven lige ali pa tudi ne, udeležujejo le tisti iz notranjskih delov države. Že res, da ni tipično, da bi Primorci smučali, ne vem pa, kaj je narobe s tem, da bi Dolenjci vozili rally ali Gorenjci igrali biljard. Dragi moji »lokal liderji«, skrajni čas je, da pustite članom, da se kam odpeljejo, pa kaj, če bo za to treba izplačati kake potne stroške več. Važno je sodelovati.

V teh prazničnih dneh vam želim polno mizo šunke, klobas, jajc, hrena (v vseh možnih variantah), potice, mlečnega kruha, narcis, tulipanov in zajčkov.

.....
*Sredi polja sem ter tja
 zajček mali se igra.
 Skoči sem, skoči stran,
 kakor oberšef napiše plan.*

Albin Rožman

KVIZ ZA RAZVEDRILLO 33

Rešitev kviza iz 143. številke:

V PESEK VPIŠI GRENKE URE
SVOJE A V KAMEN UKLEŠI
KAR ZVONČEK SREČE POJE.

3	10	2	1	8	4	7	18	11	13	5	7	12	7	4	
9	1	7	10	9	2	1	2	3	2	14	13	11	7	12	6
12	6	3	2	4	4	7	2	8	15	6	4	7	4	17	16

Pri vsaki številki so navedeni 3. odgovori. Odločite se za pravilni odgovor in s črko, ki je pri njih nadomestite, povsod v liku, tisto številko. Vse črke v liku, brane vodoravno, dajo slovenski pregovor.

1. Kateri pes je lahko ruski ali angleški?

- A - Terier
- P - Seter
- R - Hrt

2. Kaj ni napisal Miško Kranjec?

- B - Do zadnjih meja
- T - Sreča na vasi
- O - Požganica

3. Katera država ni soseda Konga?

- K - Senegal
- H - Zambija
- V - Angola

4. Kaj ne spada med kočije?

- Č - landaver
- Z - berlina
- N - buick

5. Katera žival se imenuje tudi čita?

- B - gepard
- D - panter
- Ž - tiger

6. Katero mesto je najstarejše?

- F - Kranj
- G - Radovljica
- A - Škofja Loka

7. Katere barve ni v francoski zastavi?

- U - modre
- E - črne
- O - rdeče

8. Volumen fraklja je:

- E - 0,03 litra
- S - 0,125 litra
- K - 0,05 litra

9. Rimski bog Neptun ustreza grškemu:

- P - Pozejdonu
- L - Nefajstu
- C - Hermesu

10. Kako je ime angleškemu rokovskemu pevcu Cockerju?

- M - Lau
- Š - Jim
- D - Joe

11. Slovenski izraz za letalske akrobacije luping je:

- J - vraj
- N - pentlja
- A - sveder

12. Kdo je avtor Bolera?

- Z - Maurice Ravel
- J - Jacques Offenbach
- B - Johann Radetzky

13. Kdaj je Franc Jožef postal avstroogrski cesar?

- D - leta 1831
- U - leta 1848
- R - leta 1854

14. Kdo je sestrin mož?

- L - nečak
- M - svak
- N - tast

15. Nosači v alpinističnih odpravah v Himalaji so:

- Č - lame
- T - šerpe
- F - kuliji

16. Miro Steržaj je bil vrhunski:

- H - karateist
- Č - kegljač
- J - veslač

17. Za katero pokrajino je značilna jed bograč?

- P - Brkine
- R - Belo Krajino
- I - Prekmurje

18. Katere bolezni zdravi nefrolog?

- L - ledvične
- T - spolne
- Z - pljučne

gibanje

progeo
ACTIVE DESIGN

invalidzainvalida@gmail.com

IZI © Dom paraplegikov, središče zdravja in počitnic, d.o.o.,
Pacug 10, 6320 Portorož

031 34 88 41

01 230 25 22

051 61 88 03

Dom paraplegikov Pacug posluje pod okriljem Zveze paraplegikov Slovenije

Morje je zdravilno, kakor tudi morski zrak, Dom paraplegikov pa leži tik nad morjem, in vam omogoča svež morski zrak v središču narave.

Pridite in se prepričajte sami.....

Kompleks Doma paraplegikov je prilagojen uporabnikom invalidskih vozičkov,

tudi letos nudimo SOR program, ki zajema :

Fizioterapevtske storitve

Preso terapijo

Masaže in Frizerja

Zabavne večere s tombolo ali živo glasbo

Športne dejavnosti, namizni tenis, košarka

Klimatizirane sobe z Wi Fi ,TV in hladilnikom

Okusne pojedine, Prijazno osebje

Veliko zunanjih površin

